

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra trestního práva

Diplomová práce

Vybrané trestné činy proti ČR, cizímu státu a mezinárodní organizaci

Jan Rataj

Plzeň

2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal, způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni, únor 2018

.....

Jan Rataj

Poděkování

Děkuji vedoucímu diplomové práce JUDr. Petru Kybicovi, Ph.D. za všechny podnětné připomínky a dále Krajskému soudu v Plzni i Vrchnímu soudu v Praze za zaslání anonymizovaných rozsudků, které jsem využil při zpracování diplomové práce.

Obsah

Úvod	1
1. Vysvětlení základních pojmů	2
1. 1. Trestněprávní terminologie	2
1. 2. Terorismus	3
1. 2. 1. <i>Definice terorismu</i>	4
1. 2. 2. <i>Členění terorismu</i>	6
2. Trestné činy teroristické povahy v mezinárodním a evropském právu	9
2. 1. Role OSN při postihu terorismu	9
2. 1. 1. <i>Smluvní instrumenty proti terorismu</i>	10
2. 1. 2. <i>Protiteroristická legislativa OSN</i>	13
2. 2. Právní nástroje EU a Rady Evropy k postihu terorismu	14
3. Vývoj a současnost trestněprávní úpravy terorismu v ČR	22
3. 1. O terorismu na území ČR obecně	22
3. 2. Trestněprávní úprava terorismu do roku 2004	24
3. 3. Teroristický útok jako důsledek europeizace postihu terorismu	27
3. 4. K důvodům přijetí zákona č. 455/2016 Sb. a vytvoření nových trestných činů	32
3. 5. Definice teroristické skupiny a trestnost účasti na ní	34
3. 6. Nesourodý trestný čin podpory a propagace terorismu	37
4. Komparace s vybranou zahraniční trestněprávní úpravou	46
4. 1. Slovensko	46
4. 2. Švédsko	52
4. 3. Francie	56
5. Úvahy de lege ferenda	60
Závěr	64
Resumé	68
Zdroje	69

Úvod

Přes svůj velmi dlouhý a složitý název, zvolený takto široce s ohledem na nepředvídatelný vývoj právní úpravy, se tato práce zabývá zakotvením terorismu v trestním právu hmotném. Téma práce bylo zvoleno zejména s ohledem na nedávné rozšíření trestněprávního postihu terorismu v České republice a rovněž historicky praktické využití této právní úpravy. V běžné řeči se nenachází příliš slov, která by vyvolávala tak negativní konotace jako výraz terorismus. Většina lidí by si vybavila zprávy z médií o nedávných útocích v západní Evropě či záběry letadel nalétávajících do budov Světového obchodního centra v New Yorku dne 11. září 2001. Terorismem se zabývají vědy o člověku a o společnosti již velmi dlouho a události 11. září 2001 podnítily rozmach tohoto výzkumu, ať již se jedná o jeho právní, kriminalistickou, psychologickou či medicínskou specializaci, a zároveň i různých opatření vnitrostátní i mezinárodní povahy a normotvorného či exekutivního charakteru. Stabilní zájem o problematiku terorismu v České republice dokazuje více než 500 písemných publikací vydaných v letech 2002–2015. V naprosté většině se jednalo o příspěvky ve sbornících a články v odborných periodikách společenskovedního charakteru, zejména politologického a právního, a dále z oborů vojenství a lékařské vědy¹.

Cílem práce je zmapovat vývoj trestněprávní úpravy terorismu v České republice při zahrnutí aktuálních změn, porovnat ji s úpravou ve státech s různou historickou zkušeností s terorismem a zhodnotit její účinnost při navržení případných změn.

Práce je systematicky rozdělená do pěti vzájemně provázaných kapitol a čerpá z česky psaných i cizojazyčných zdrojů, hlavně monografií, důvodových zpráv k právním předpisům a odborných článků. V 1. kapitole jsou vymezeny základní pojmy, zejména terorismus, jeho definice a typologie. Ve 2. kapitole se nachází mezinárodní i evropské instrumenty k účinnému postihu terorismu. Jádrem práce je 3. kapitola, v níž je popsán vývoj české zkušenosti a přístupu k terorismu jako závažnému projevu trestné činnosti. 4. kapitola se věnuje zahraničním zkušenostem s postihem terorismu a rozdílům v protiteroristické legislativě jednotlivých států, jmenovitě Slovenska, Švédska a Francie. Závěrečná 5. kapitola má za cíl nastínit směr případných dalších změn v hmotněprávním zakotvení teroristické trestné činnosti.

---

¹ FILIPEC Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5040-7. s. 8–9

1. Vysvětlení základních pojmů

1. 1. Trestněprávní terminologie

Trestní právo je odvětvím práva veřejného, jehož účelem je chránit ústavní zřízení, zájmy společnosti, práva a oprávněné zájmy fyzických a právnických osob. Tohoto účelu se má dosáhnout na jedné straně tím, že trestní právo stanoví, co je trestným činem a jaké sankce lze za jeho spáchání uložit (předmět úpravy **trestního práva hmotného**), a na druhé straně tím, že zákon stanoví postup orgánů činných v trestním řízení, popř. dalších osob zúčastněných na trestním řízení, při zjišťování trestných činů, při rozhodování o nich a při výkonu rozhodnutí (předmět úpravy **trestního práva procesního**). Do roku 1950 byl na území Československé republiky v bývalých zemích Koruny české účinný rakouský zákon o přečinech, zločinech a přestupcích z roku 1852 s řadou změn a doplnění, mezi nimiž byly též *zákon č. 50/1923 Sb., na ochranu republiky*, a jeho náhrada *zákon č. 231/1948 Sb., na ochranu lidově demokratické republiky*, na území Slovenské republiky byl současně účinný obdobný uherský trestní zákon z roku 1878. Soudní trestnost některých přestupků převzal i *zákon č. 86/1950 Sb., trestní zákon* (dále jen „trestní zákon z roku 1950“), který byl první samostatnou československou kodifikací trestního práva hmotného. Soudně trestné **přečiny** byly v letech 1969 - 1990 upraveny samostatným zákonem stejně, jako jsou dodnes **přestupky**, které však již soudy po přijetí *zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon* (dále jen „trestní zákon z roku 1961“) neprojednávaly². Základem trestní odpovědnosti v českém trestním právu po roce 1990 je spáchání **trestného činu**, neboť jen za něj může být osoba pohnána před soud k trestní odpovědnosti. Trestní zákon z roku 1961 vycházel v § 3 z jednotné kategorie trestných činů jako soudně trestných deliktů³. Z rekodifikace trestního práva vzešlý *zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník* (dále jen „trestní zákoník“) zavedl v § 14 takzvanou bipartici trestných činů v podobě méně závažných přečinů a závažnějších **zločinů**, jejichž subkategorii představují **zvláště závažné zločiny** ve smyslu § 14 odst. 3 trestního zákoníku⁴.

Zvláštní část trestního zákoníku v současné době obsahuje taxativní výčet všech trestných činů, které dále dělí do třinácti hlav. Hlava devátá nese název „*Trestné činy proti*

---

² GRÍVNA Tomáš: *Trestní právo hmotné*. In BOBEK, M. - MOLEK, P. - ŠIMÍČEK, V. (eds.) *Komunistické právo v Československu. Kapitoly z dějin bezpráví. Mezinárodní politologický ústav, Masarykova univerzita: Brno, 2009. ISBN 978-80-210-4844-7. str. 553–567*

³ ŠÁMAL Pavel, František PÚRY a Stanislav RIZMAN. *Trestní zákon: komentář*. 6., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2004. Komentované zákony (C.H. Beck). ISBN 80-7179-896-7, s. 11

⁴ ŠÁMAL Pavel. *Přečiny a zločiny (§ 14)* In ŠÁMAL, Pavel a kolektiv. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře ISBN 978-80-7400-428-5. s. 1 87

České republiky, cizímu státu a mezinárodní organizaci“ a dále se dělí do tří dílů⁵. Díl 1 nazvaný „Trestné činy proti základům České republiky, cizího státu a mezinárodní organizace“ do nabytí účinnosti novely trestního zákoníku provedené zákonem č. 455/2016 Sb. dne 1. 2. 2017 zahrnoval vedle společného ustanovení v § 313 trestné činy

- 1) vlastizrady v § 309,
- 2) rozvracení republiky v § 310,
- 3) teroristického útoku v § 311,
- 4) teroru v § 312,
- 5) sabotáže v § 314 a
- 6) zneužití zastupování státu a mezinárodní organizace v § 315.

Ochrana dle § 313 je poskytována též cizímu státu a mezinárodní organizaci a vychází z narůstajícího nebezpečí plynoucího z mezinárodního terorismu a potřeby mezinárodní spolupráce v boji s ním, ke které se naše republika zavázala⁶. Pojem terorismus však vyžaduje podrobnější popis, proto je mu věnována následující podkapitola.

1. 2. Terorismus

Vymezení terorismu představuje problém vzhledem k množství definic různých institucí a odborníků. Vzhledem k jeho negativnímu chápání se jako terorista nikdo dobrovolně neoznačí, platí „pro jednoho terorista, pro druhého bojovník za svobodu“. Předmětem polemik je např. i možné podřazení forem represe států a okupantů proti obyvatelstvu, zda se jedná o fenomén skupinově organizovaný či může být vázaný i na jednotlivce, případně zda je cílem pouze nezúčastněné obyvatelstvo nebo i držitelé politické moci a příslušníci bezpečnostních složek v době míru. Dále se odborníci rozcházejí v tom, zda je terorismus vázán pouze na politické a náboženské cíle či též na kriminální a psychopatologické⁷. Obecně lze říci, že s prostředky k dosažení politických a náboženských cílů jsou více či méně svázány určité kriminální činnosti a psychopatologické jevy.

Pojem **teror** ve smyslu extrémní politické akce za použití násilí či hrozby násilím se poprvé objevuje během Francouzské revoluce v souvislosti s jakobínskou represí v období tzv. vlády teroru (též označovaného jako revoluční nebo rudý) mezi březnem 1793 a

---

⁵ KUČHTA Josef. *Kurs trestního práva: trestní právo hmotné: zvláštní část*. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-047-8. s. 409

⁶ Hlava IX. *Trestné činy proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci (§ 309-322)*. In ŠÁMAL Pavel a kolektiv. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5. s. 3038

⁷ MAREŠ Miroslav. *Terorismus*. in SMOLÍK Josef a Tomáš ŠMÍD. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2010. ISBN 978-80-210-5288-8, s. 115–116

červencem 1794. Etymologicky se pojem váže k latinskému *terror* (strach, hrůza, hrozba). Dodatek ke Slovníku francouzské Akademie z roku 1798 hovoří doslova o „*systeme, régime de la terreur*“. Podstatou bylo násilné jednání vůči politické opozici ze strany vlády, tedy terorismus státní (také označovaný jako „francouzský“). Jakobíni paradoxně používali pojem v pozitivním slova smyslu jako nástroj k nastolení veřejného blaha a až po pádu jejich vlády získal termín negativní konotaci⁸. V současnosti je **terorismus** používán jako pojem

- 1) *obecný* v pojetí širší veřejnosti, médií apod.,
- 2) *akademický* v odborných akademických textech,
- 3) *úřední* v oficiálních dokumentech,
- 4) *právní* v zákonech, mezinárodních smlouvách a jiných právních normách⁹.

Terorismus výrazně nabral na intenzitě ve druhé polovině 20. století, kdy došlo k nárůstu ze zhruba 300 teroristických akcí v roce 1970 na 5000 teroristických útoků o 30 let později. Za zásadní zlom je třeba považovat události 11. září 2001 a naskytá se otázka, zda šlo stále o pouhý terorismus či se již jedná o válečný zločin anebo zločin proti lidskosti, a tedy jeho skutková podstata spadá pod Jurisdikci mezinárodního trestního soudu¹⁰. Zodpovězení této otázky ztěžuje absence konsenzu členských států OSN na obecnějším rámci boje s terorismem, což podrobněji rozvádí kapitola této práce zaměřená na OSN.

1. 2. 1. *Definice terorismu*

Obecně přijímaná definice terorismu neexistuje a vzhledem k rozmanitosti již existujících (Alex Schmid a Albert Jongman ve svém výzkumu v roce 1983 napočítali 109 různých definic¹¹) bude velmi obtížné ji vytvořit a získat pro ni globální uznání. Sociolog Walter Laquer v roce 1987 dokonce uvedl, že žádná definice terorismu nemůže zřejmě pokrýt všechny rozmanitosti terorismu, které se v průběhu historie objevily¹². Alex Schmid, který se v roce 1988 rozhodl vytvořit na základě poznatků svých kolegů definici založenou na akademickém konsenzu, shrnul problémy s definicí terorismu následovně:

---

⁸ ŠEDIVÝ Jiří. *Nové paradigma terorismu*. Mezinárodní politika, ročník 2003, č. 1. ISSN 0543-7962. s. 4

⁹ MAREŠ Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9. s. 16

¹⁰ BALAŠ, Vladimír. *Mezinárodní trestní soud a stíhání zločinů terorismu*. In BLAHOŽ, Josef (ed). Právní politika boje proti terorismu a demokracie: otevřená otázka. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, 2007, s. 169

¹¹ SMOLÍK Josef. *Psychologie terorismu a metafora schodiště*. Vojenské rozhledy, ročník 2015, č. 3. ISSN 1210-3292. [online] Dostupné z: <http://www.vojenskerozhledy.cz/selektivni-vyhledavani/kategorie-clanku/bezpecnostni-prostredi/psychologie-terorismu-a-metafora-schodiste> [cit. 27. 4. 2017]

¹² MRÁZEK Josef. *Mezinárodně právní prostředky potírání mezinárodního terorismu*. In BLAHOŽ, Josef (ed). Právní politika boje proti terorismu a demokracie: otevřená otázka. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, 2007, s. 134

- terorismus je sporným pojmem a politické, právní a společenskovední představy o něm se často liší;
- definice je spojena s (de)legitimizací a kriminalizací;
- existuje mnoho druhů terorismu, s různými formami a projevy;
- termín prošel ve více než 200 letech své existence změnami významu¹³.

Pro definování terorismu a jeho úpravu trestním právem je vedle objektivní stránky popisující skutek a jeho následky na objekt též významná subjektivní stránka zahrnující zvlášť orientovaný úmysl pachatele spáchat trestný čin (tzv. *dolus coloratus*) a speciální motiv (pohnutka) teroristických útoků. Pro terorismus jsou charakteristické specifické záměry, zejména záměr vzbudit u široké veřejnosti strach, pocit úzkosti, bezmoci a ohrožení a za jejich pomoci vyvolat např. destabilizaci ústavního, politického nebo hospodářského zřízení státu¹⁴. K prvnímu skutečnému pokusu o definici terorismu došlo v roce 1937, kdy Společnost národů přijala v reakci na atentát na jugoslávského krále Alexandra I. spáchaný v roce 1934 etnickými separatisty Úmluvu o předcházení a potlačování terorismu. Ta jako teroristický definovala „*trestný čin namířený proti státu, orientovaný na vytváření pocitu strachu ve vědomí určitých osobností, skupin lidí nebo obyvatelstva*“. Úmluva nicméně nikdy nevstoupila v platnost. Zabránily jí to v tom blížící se druhá světová válka a samotný rozpad organizace¹⁵. Po druhé světové válce se výzkum terorismu a s ním související snaha definovat terorismus začaly rozvíjet až s reálnou expanzí terorismu v 70. letech 20. století¹⁶. Členské země OSN, poválečné nástupnické organizace Společnosti národů, se na jednotné definici dosud neshodly. Činným v této oblasti byl opět A. Schmid, který ve zprávě z roku 1992 adresované Odboru pro prevenci terorismu (TPB) uvedl definici velmi jednoduše popisující terorismus jako „*mírový protějšek válečných zločinů*“. Určujícími společnými znaky obou jevů byly záměrné útoky na civilisty, braní rukojmí a zabíjení zajatců. Tuto definici v roce 2004 uvedl a přirovnal k "rozetnutí gordického uzlu" Nejvyšší soud Indické republiky v odůvodnění rozsudku ve věci *Madan Singh vs. State of Bihar*¹⁷. Rezoluce Rady bezpečnosti OSN číslo 49/60 (1994) obsahuje určitou pracovní definici, neboť stanoví, že „*trestné činy zaměřené nebo určené k vyvolání stavu teroru mezi veřejností, skupinou osob nebo*

¹³ SCHMID Alex. *Terrorism - The Definitional Problem*. 36 Case Western Reserve Journal of International Law, ročník 2004, č. 2. ISSN 0008-7254. [online] Dostupné z

<http://scholarlycommons.law.case.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1400&context=jil> [cit. 29. 4. 2017]

¹⁴ JELÍNEK Jiří a Jaroslav IVOR. *Trestní právo Evropské unie a jeho vliv na právní řád České republiky a Slovenské republiky*. Praha: Leges, 2015. Teoretik. ISBN 978-80-7502-080-2. s. 203

¹⁵ OŠTÁDALOVÁ Šárka. *Terorismus v dějinách a mezinárodním právu*, Právní prostor 2. 12. 2015. [online] Dostupné z <http://www.pravniprostor.cz/clanky/mezinarodni-a-evropske-pravo/terorismus-v-dejinach-a-mezinarodnim-pravu> [cit. 4. 5. 2017].

¹⁶ MAREŠ Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9. s. 14

¹⁷ *Rozsudek Nejvyššího soudu Indické republiky ve věci Madan Singh vs. State of Bihar*, Nové Dillí 2. 4. 2004. [online] Dostupné z <http://www.sacw.net/hrights/judgementjehanabad.doc> [cit. 9. 5. 2017]

*jednotlivými osobami z politických důvodů nejsou za žádných okolností ospravedlnitelné, bez závislosti na svou politickou, filozofickou, ideologickou, rasovou, etnickou, náboženskou nebo jakoukoliv jinou povahu*¹⁸. Obdobnou a stejně tak ne všeobecně uznávanou definici terorismu obsahuje i Rezoluce Rady bezpečnosti OSN číslo 1566 (2004), která terorismus charakterizovala jako zvláště nebezpečný jev, který „*zasévá strach mezi obyvatelstvem, zastrahuje obyvatelstvo a na vládách nebo na mezinárodních organizacích si vynucuje, aby přijímaly určitá opatření, nebo aby je naopak nepřijímaly*“. Zároveň tato rezoluce obdobně uvádí, že teroristické činy nemohou být ospravedlněny žádnými motivy¹⁹. Bohaté zkušenosti s terorismem mají Spojené státy americké, FBI proto stanovila boj proti terorismu jako svou prioritu a vytvořila definici terorismu jako „*protiprávního použití síly a násilí proti osobám nebo majetku s cílem vydírat nebo donutit vládu, civilní obyvatelstvo nebo jakýkoliv jejich segment k prosazení politických nebo sociálních cílů*“.²⁰ Ministerstvo vnitra ČR nezaostalo ve snaze zaujmout vlastní postoj a cituje jednu z nejčastějších definic: „*Terorismus je plánované, promyšlené a politicky motivované násilí, zaměřené proti nezúčastněným osobám, sloužící k dosažení vytčených cílů*“.²¹ Ze snah českých odborníků na terorismus o definici tohoto jevu stojí za zmínku definice Miroslava Mareše, dle které je terorismus „*použití agresivního a excesivního násilí (anebo hrozba použití takového násilí) které je naplánováno s dominantním účelem vyslat vážné zastrahující poselství zřetelně většímu počtu lidí (cilovému publiku) než pouze těm, kteří jsou primárními násilnými akty nebo hrozbami bezprostředně poškozeni*“²². Pro vnitrostátní trestní právo je většina těchto definic nevyhovujících, proto státy na základě požadavků mezinárodních či regionálních úmluv kriminalizují výčtem vymezené chování, které by se dalo souhrnně označit jako násilí, pokud je spácháno v určitém úmyslu, např. poškodit ústavní zřízení či donutit stát či mezinárodní organizaci, aby něco konala, opomenula či strpěla. Právním definicím terorismu v mezinárodních a evropských instrumentech a trestních či jiných zákonech se budou podrobněji věnovat následující kapitoly.

1. 2. 2. Členění terorismu

Členění terorismu, které se mění v průběhu času a je závislé též na sociálních, ekonomických kulturních a politických podmínkách a aktuálním stupni společenského

---

¹⁸ FILIPEC Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5040-7. s. 15

¹⁹ EICHLER Jan. *Globální terorismus jako vážná hrozba pro civilní obyvatelstvo*. The science for population protection, ročník 2013, č. 1. Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, Institut ochrany obyvatelstva. ISSN 1803-568x. s. 5

²⁰ MRÁZEK Josef. *Mezinárodně právní prostředky potírání mezinárodního terorismu*. In BLAHOŽ, Josef (ed). *Právní politika boje proti terorismu a demokracie: otevřená otázka*. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, 2007. s. 133

²¹ *Definice pojmu terorismus*. Ministerstvo vnitra: Odbor bezpečnostní politiky, 29. 7. 2009. [online] Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx> [cit. 15. 5. 2017]

²² MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9, s. 22

poznání a technického rozvoje, je zřejmě jedním z důvodů, proč je tak obtížné přijít s univerzální definicí. Ve své době nepravděpodobně znějící úvahy a scénáře jako zneužití zbraní hromadného ničení, např. chemických zbraní, mohou při své realizaci překonat nejhorší obavy expertů na terorismus, dnes již klasickým příkladem může být útok příslušníků sekty Óm Šinrikjó v tokijském metru. Terorismus můžeme členit z hlediska jeho geografického dosahu na **vnitrostátní terorismus**, který se dotýká vnitřních zájmů pouze jednoho státu a může být důsledkem politických či etnických střetů, a **mezinárodní terorismus** obsahující internacionální prvky, jako je multikulturní členská základna²³, podpora teroristické organizace jiným státem, únosy letadel s občany různých států apod. Terorismus lze dále dělit podle prostředků a metod na

- 1) **Konvenční (klasický, historický) terorismus** používající klasické (konvenční) prostředky jako např. výbušniny, střelné zbraně nebo hořlaviny a též klasické násilné metody v podobě atentátů, únosů, držení rukojmí apod. Již od období studené války je i ze strany států běžný tzv. *subversivní (podvratný) terorismus* spočívající v rozsáhlé infiltraci, sabotážích a používání propagandy.
- 2) **Nekonvenční terorismus** zahrnující používání moderních metod a prostředků např. zneužívání průmyslových odpadů či látek nebo záměrné vyvolávání katastrof a havárií.
- 3) **Superterorismus** spočívající ve zneužívání zbraní hromadného ničení (jaderné, radiační, chemické a biologické zbraně) získávaných z existujících vojenských arzenálů případně vlastní výrobou, jsou-li dostupné komponenty.

Neméně významné je i dělení terorismu podle cílů jednotlivých útoků, např. **dopravní terorismus** (letecký, železniční, autobusový, lodní atd.), **energetický terorismus** (např. ropovody, elektrárny atd.) nebo **kyberterorismus** s cíli ve virtuálním prostoru, jako jsou např. internetové stránky, e-mailové schránky apod.²⁴ Pod **nepolitický terorismus** lze zařadit *patologický (psychopatologický) terorismus* spočívající v psychickém (psychopatickém) uspokojení pachatele a *kriminální terorismus*, jehož účelem je vytvoření příznivého prostředí pro páchaní obecné trestné činnosti. Některé země latinské Ameriky mají v současnosti

---

²³ V případě ISIS tvořili občané různých zemí západní Evropy přibližně pětinu členů skupiny. Převzato z článku *Islamic State: Where do its fighters come from?*. The Telegraph 8. června 2016. [online] Dostupné z <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/islamic-state/11660487/Islamic-State-one-year-on-Where-do-its-fighters-come-from.html> [cit. 17. 5. 2017]

²⁴ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9, s. 36 - 37

problémy s kriminálním terorismem v podobě tzv. *narkoterorismu*, který využívá obrovských finančních částek, zbrojních arzenálů i soukromých armád k prosazování zájmů narkomafie a ohrožování stability legálního politického systému. **Politický terorismus**, který spočívá v úsilí o dosažení politických cílů, může být podle ideové orientace dále dělen na *ultralevicový*, pod nějž spadá např. činnost Frakce rudé armády v bývalém Západním Německu, *ultrapравicový*, *etnický (teritoriální)*, *nacionalistický* a v současné době díky Al-Káidě a samozvanému Islámskému státu (ISIS) globálně velmi relevantní *náboženský terorismus*. Obsah tohoto výčtu se liší podle autorů a teroristické skupiny často splňují znaky více subkategorií zároveň. V případě Irské republikánské armády (IRA) byly vedle teritoriálních zájmů prosazovány i zájmy náboženské²⁵. Z dalších často velmi diskutovaných podkategorií lze zmínit *demokratický terorismus* (i přes zahrnutí v Laquerově typologii velmi sporný) jako boj za demokracii, pod nějž lze podřadit např. akce odboje na území Protektorátu Čechy a Morava během druhé světové války včetně atentátu na Reinharda Heydricha²⁶.

---

²⁵ BRZYBOHATÝ Marián. *O terorismu*. Terorismus a my: základy sebeobran. Praha: Computer Press, 2001. ISBN 80-7226-584-9. s. 7

²⁶ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9, s. 36 - 37

2. Trestné činy teroristické povahy v mezinárodním a evropském právu

S ohledem na čím dál zjevnější mezinárodní až globální povahu terorismu bylo třeba globalizovat i spolupráci v boji proti jeho existenci. Události z 11. září 2001 výrazně změnily mezinárodní situaci a od tohoto okamžiku byl terorismus vnímán jako globální bezpečnostní hrozba. Vytvořily se nové priority v zahraniční i trestní politice mnoha států a snaha o jejich vzájemnou koordinaci na globální i regionální úrovni. Národní i mezinárodní úsilí o účinný postih teroristických trestných činů pravidelně zesiluje úměrně intenzitě teroristických aktivit. Celosvětově má počet úmrtí spojených s terorismem sestupnou tendenci spojenou s porážkami ISIS po vojenské stránce, vzhledem k návratu zahraničních bojovníků do zemí původu však naproti tomu dosáhl v členských státech Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, zahrnující mj. USA, Kanadu a téměř všechny členské státy EU s výjimkou Litvy, nejvyšší úrovně od roku 1988²⁷. Problematika mezinárodní spolupráce v boji proti terorismu je v následující části práce ukázána na vybraných mezinárodních organizacích. Nutno však poznamenat, že oblastí boje proti terorismu se zabývá podstatně více nadnárodních organizací či společností.

2. 1. Role OSN při postihu terorismu

Organizace spojených národů (OSN) je od svého založení 24. října 1945 považována za garanta mezinárodní bezpečnosti a světového míru navzdory skutečnosti, že se jí tuto roli ve většině případů nedaří příliš efektivně plnit. Organizace a zejména její struktura je historicky zatížena mnoha problémy, které významným způsobem omezují její efektivitu a funkčnost. Za základní nedostatky lze považovat především nejednotnost v rozhodování a v přístupu k jednotlivým řešeným tématům. Výkonný orgán OSN Rada bezpečnosti (RB) je rovněž často kritizována pro nedemokratičnost rozhodování v důsledku existence práva veta, kterým disponují její stálí členové Čína, Francie, Rusko, Velká Británie a USA. Podstatnými otázkami rovněž jsou způsob financování a absence vlastní armády, což v mnoha ohledech komplikuje mezinárodněpolitické postavení OSN, která postrádá dostatečné prostředky pro vynucení přijatých usnesení. Neshody mezi členskými státy OSN, změna rozložení ekonomické a politické moci po ukončení studené války a nové bezpečnostní hrozby 21. století s sebou přinášejí mnoho nových výzev, na které musí OSN reagovat. Mezi současné nejzávažnější hrozby v mezinárodním prostředí patří mj. i terorismus. V případě funkčního

---

²⁷ *Global Terrorism Index: Death toll drops globally but rises in Europe*. Deutsche Welle, 15. listopadu 2017. [online] Dostupné z <http://www.dw.com/en/global-terrorism-index-death-toll-drops-globally-but-rises-in-europe/a-41385199> [cit. 22. 11. 2017].

systému globálního vládnutí by za boj proti terorismu na mezinárodní úrovni měla být primárně zodpovědná právě OSN, avšak vzhledem k častým vnitřním rozkolům uvnitř této organizace je často velmi obtížné dosáhnout konsenzu mezi jednotlivými členskými státy²⁸. Navzdory těmto omezením však OSN dokázala vytvořit sadu politických a právních nástrojů, které mají tvořit základ pro boj s terorismem. Organizace spojených národů se zabývá problematikou terorismu na právní i politické úrovni.

2. 1. 1. Smluvní instrumenty proti terorismu

V právní sféře vytvořily specializované orgány OSN jako např. Organizace pro civilní letectví (ICAO), Mezinárodní námořní organizace (IMO) a Mezinárodní agentura pro atomovou energii (IAEA) síť mezinárodních dohod představujících základní právní nástroje pro boj s terorismem zaměřeným na dopravu a energetiku. Základem mezinárodněprávního rámce pro spolupráci států v boji s terorismem se postupně stalo 13 mnohostranných úmluv, které požadují postih v nich vymezených trestných činů a účastenství na nich přísnými tresty. Vedle hmotněprávní úpravy jsou úmluvami dále upraveny jurisdikce a závazky k extradici a vzájemné právní pomoci v rámci trestního řízení. Velmi významné je ustanovení o subsidiárním principu univerzality, tj. povinnost orgánů činných v trestním řízení stíhat pachatele v případě nevydání ke stíhání do ciziny, které bylo zahrnuto do všech těchto úmluv²⁹.

Úmluva o trestných a dalších nežádoucích činech páchaných na palubě letadel (Tokio, 1963, vyhláška ministra zahraničních věcí č. 102/1984 Sb.) má jako protiteroristická smlouva pouze omezený význam, neboť se nezabývá trestněprávním postihem terorismu, ale spíše odstranění jeho nepříznivých následků a obnovení nerušeného provozu letecké dopravy. **Úmluva o potlačení nezákonných únosů letadel** (Haag, 1970, vyhláška ministra zahraničních věcí č. 96/1974 Sb.) obsahuje závazek smluvních států kriminalizovat, tj. stanovit za trestný čin protiprávní jednání jakékoliv osoby spočívající v použití násilí, hrozby násilím či jakéhokoliv jiného zastrasování za účelem zmocnit se letadla nebo nad ním vykonávat kontrolu, a tyto činy včetně pokusu přísně trestat³⁰. Tuto definici rozšířil **Protokol doplňující Úmluvu o potlačení protiprávního zmocnění se letadel** (Peking, 2010) o zmocnění se či vykonávání kontroly pomocí technologických prostředků, vyhrožování spácháním uvedeného trestného činu a situaci, kdy pachatel protiprávně a úmyslně zařídí, aby

²⁸ Martina KARKULÍKOVÁ a TATEROVÁ Eva. *Přístup OSN k hrozbě globálního terorismu: případové studie Al-Kájdý a Islámského státu*. REXTER, ročník 2016, č. 2. [online] Dostupné z <http://www.rexter.cz/pristup-osn-k-hrozbe-globalniho-terorismu-pripadove-studie-al-kajdy-a-islamskeho-statu/2016/12/27/> [cit. 6. 5. 2017]

²⁹ ŠTURMA Pavel. *Terorismus a mezinárodní odpovědnost*. Terorismus a mezinárodní právo: sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference v Bratislavě 23. a 24. listopadu 2006. Bratislava: Bratislavská vysoká škola práva, 2007. ISBN 978-80-969320-2-3. s. 42

³⁰ ŠTURMA Pavel, Veronika BÍLKOVÁ a Jana NOVÁKOVÁ. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovaném zločinu*. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-7179-305-1. s. 15 - 16

jiná osoba obdržela takovouto výhrůžku, za okolností, které naznačují, že tato hrozba je přesvědčivá³¹. Protokol spolu s **Úmluvou o potlačování protiprávních činů souvisejících s mezinárodním civilním letectvím** (Peking, 2010), která po státech požaduje kriminalizaci nových druhů ohrožení civilní letecké dopravy včetně umístění zařízení nebo předmětu způsobilého letadlo poškodit či zničit a použití letadla v provozu ke způsobení smrti³², Česká republika ratifikovala v roce 2012 a uložila ratifikační listinu u depositáře dne 3. 7. 2013. Vstup obou instrumentů v platnost byl stanoven na první den druhého měsíce následujícího po dni uložení 22. ratifikační listiny či listiny o přijetí, schválení nebo přístupu. Tohoto počtu dosud dosáhl pouze protokol, který vstoupil v platnost dne 1. 1. 2018³³. K Úmluvě takto dosud přistoupilo 21 států včetně tří evropských, dne 28. 11. 2017 jako dosud poslední Uganda³⁴. **Úmluva o potlačení nezákonné činnosti ohrožující bezpečnost civilního letectví** (Montreal, 1971, vyhláška ministra zahraničních věcí č. 16/1974 Sb.) rozšiřuje požadavek kriminalizace o další útoky proti letadlům (včetně bombových) a bezpečnosti leteckého provozu. Její působnost na další teroristické činy spáchané na letištích sloužících mezinárodnímu civilnímu leteckému provozu rozšiřuje **Protokol o potlačení nezákonné činnosti na mezinárodních civilních letištích** (Montreal, 1988, sdělení MZV č. 138/2002 Sb. m. s.). Obdobně upravují teroristické aktivity na lodích **Úmluva o potlačení nezákonné činnosti ohrožující bezpečnost námořní dopravy** (Řím, 1988, sdělení MZV č. 100/2005 Sb. m. s.) a doplňující **Protokol o potlačení trestné činnosti ohrožující bezpečnost stálých plošin umístěných na kontinentálním šelfu** (Řím, 1988, sdělení MZV č. 101/2005 Sb. m. s.). **Úmluva o fyzické ochraně jaderného materiálu** (Vídeň, 1980, sdělení MZV č. 27/2007 Sb. m. s.) kriminalizuje mj. držbu a použití jaderného materiálu, jež způsobí smrt, vážné zranění nebo značnou škodu na majetku. **Úmluva o označování plastických výbušnin pro účely detekce** (Montreal, 1991, Sdělení MZV č. 6/2003 Sb. m. s.) požaduje po smluvních stranách zejm. přijetí opatření k zákazu a zamezení výrobě, dovozu a vývozu neznačkových výbušnin, avšak neobsahuje žádné nové požadavky na kriminalizaci. Bylo třeba reagovat i na nebezpečí hrozící specificky chráněným osobám při návštěvě cizího státu. Roku 1973 proto byla v New Yorku přijata **Úmluva o zabránění a trestání trestných činů proti osobám**

---

³¹ Protokol doplňující Úmluvu o potlačení protiprávního zmocnění se letadel (český překlad). Poslanecká sněmovna ČR, 2012. [online] Dostupné z <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=84989&pdf=1> [cit. 7. 1. 2018]

³² Úmluva o potlačení protiprávního zmocnění se letadel (český překlad). Poslanecká sněmovna ČR 2012. [online] Dostupné z <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=81560> [cit. 7. 1. 2018]

³³ *Seznam signatářů Protokolu doplňujícího Úmluvu o potlačení protiprávního zmocnění se letadel*. Sekretariát ICAO. [online] Dostupné z https://www.icao.int/secretariat/legal/List%20of%20Parties/Beijing_Prot_EN.pdf [cit. 20. 1. 2018]

³⁴ *Seznam signatářů Úmluvy o potlačování protiprávních činů souvisejících s mezinárodním civilním letectvím*. Sekretariát ICAO. [online] Dostupné z https://www.icao.int/secretariat/legal/List%20of%20Parties/Beijing_Conv_EN.pdf [cit. 20. 1. 2018]

požívajícím mezinárodní ochrany včetně diplomatických zástupců (vyhláška ministra zahraničních věcí č. 131/1978 Sb.) vymezující chráněné osoby, kterými jsou zejména hlava státu, předseda vlády, ministr zahraničních věcí a dále i zástupce mezinárodní organizace mezivládní povahy, jakož i členové jejich rodiny žijící s nimi ve společné domácnosti. V této úmluvě i do určité míry navazující **Úmluvě o bezpečnosti pracovníků OSN a přidruženého personálu** z roku 1994 (sdělení MZV č. 46/1999 Sb. m. s.) jsou dále definovány skutkové podstaty, jako je vražda, únos nebo jiný útok na osobu, její svobodu, obydlí či dopravní prostředek a rovněž hrozba, pokus a účastenství na těchto trestných činech. S ohledem na potřebu ochrany všech osob před velmi rozšířeným projevem terorismu spočívajícím v braní rukojmí proto v roce 1979 v New Yorku došlo k uzavření **Mezinárodní úmluvy proti braní rukojmích** (vyhláška ministra zahraničních věcí č. 36/1988 Sb.), v níž se státy zavazují, že na svém území zakáží určité činnosti a braní rukojmích bude postihováno náležitými trestnými sazbami³⁵.

Ad hoc výbor zřízený rezolucí Valného shromáždění 51/210 ze 17. prosince 1996 vypracoval 3 úmluvy obecně upravující problematiku terorismu včetně jurisdikce států a požadavku na výměnu informací. Jsou jimi:

- **Mezinárodní úmluva o potlačení teroristických bombových útoků** (1997, sdělení MZV č. 80/2001 Sb. m. s.), která zakazuje státům poskytovat útočiště osobám stíhaným za teroristické pumové útoky. Dle této úmluvy má být postihováno sestrojení, umístění, vypuštění nebo odpálení výbušniny nebo jiného nebezpečného zařízení ve veřejných prostorách, do veřejných prostor nebo proti veřejným prostorám, na území státu nebo vládního zařízení, do systému veřejné dopravy nebo zařízení infrastruktury.
- **Mezinárodní úmluva o potlačení financování terorismu** (1999, sdělení MZV 18/2006 Sb. m. s.), která zavazuje strany ke stíhání či vydání osob obviněných z financování teroristické činnosti dle výše uvedených úmluv a požaduje, aby banky zavedly opatření k identifikaci podezřelých transakcí. Trestný čin dle této úmluvy spáchá jakákoliv osoba, jestliže *„jakýmkoliv prostředky, přímo nebo nepřímo, protiprávně a úmyslně poskytne nebo shromažďuje finanční prostředky se záměrem, aby byly použity, nebo s vědomím, že mají být použity, ať už plně nebo zčásti, za účelem uskutečnění činu, který představuje trestný čin spadající do rozsahu jedné ze smluv uvedených v příloze této smlouvy“*.

---

³⁵ ŠTURMA Pavel, Veronika BÍLKOVÁ a Jana NOVÁKOVÁ. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovaném zločinu*. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-7179-305-1. s. 17 - 22

- **Mezinárodní úmluva o potlačování jaderného terorismu** (2005, sdělení MZV č. 57/2007 Sb. m. s.), která strany zavazuje zařadit v ní zahrnuté činy jaderného terorismu mezi trestné činy podle jejich vnitrostátního práva a vyzývá k zajištění ochrany radioaktivního materiálu³⁶.

Mezi dlouhodobé cíle výboru patřilo vypracování **Všeobecné úmluvy o mezinárodním terorismu**. Na základě pracovního dokumentu předloženého Indií v roce 2000 a následných intenzivních diskuzí byl již začátkem roku 2002 k dispozici v podstatě ucelený návrh většiny článků. Největším problémem se opět ukázala být definice terorismu, resp. teroristického činu³⁷. Výbor byl otevřený pro účast všech členských států OSN, odborných organizací či Mezinárodní agentury pro atomovou energii a scházel se jednou ročně a jednal přibližně týden až dva týdny. Naposledy se sešel mezi 8. a 12. dubnem 2013 a agendu komplexní úmluvy proti mezinárodnímu terorismu následně převzal 6. (Právní) výbor Valného shromáždění OSN³⁸. Jednání pracovní skupiny vytvořené v prosinci 2016 za účelem dokončení této ucelené úmluvy proti mezinárodnímu terorismu se mj. účastní český právník dlouhodobě působící při OSN a bývalý zpravodaj Ad hoc výboru pro jednání o Všeobecné úmluvě o mezinárodním terorismu JUDr. Petr Válek. V současné době probíhá neformální rozprava o jednotlivých člancích návrhu vypracovaného Ad hoc výborem³⁹.

2. 1. 2. Protiteroristická legislativa OSN

Rada bezpečnosti OSN se podílí na boji s terorismem formou svých rezolucí podle Hlavy VII Charty OSN. Rezoluce Rady bezpečnosti jsou, například oproti jejím doporučením, obecně považovány za právně závazné. Na základě těchto rezolucí, kterými jsou státy vyzývány k přijetí protiteroristických opatření, mohou být zřizovány i výbory, které zejména koordinují činnost států v oblasti protiteroristických opatření a dohlíží na provádění opatření a sankcí⁴⁰. Výbor pro boj proti terorismu (CTC) byl zřízen **rezolucí Rady bezpečnosti 1373 (2001)**, která byla přijata jednomyslně dne 28. září 2001, jako bezprostřední reakce na

³⁶ ŠTURMA Pavel. *Mezinárodní smlouvy proti terorismu*. Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, 2005. [online] Dostupné z files.svses.webnode.cz/200004812-ee477f0380/sturma.pdf [cit. 20. 5. 2017].

³⁷ ŠTURMA Pavel, Veronika BÍLKOVÁ a Jana NOVÁKOVÁ. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovaném zločinu*. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-7179-305-1. s. 50 - 51.

³⁸ *Ad Hoc Committee established by General Assembly resolution 51/210 of 17 December 1996*. Kodifikační oddělení Úradu OSN pro právní záležitosti, poslední aktualizace 22. 9. 2017. [online] Dostupné z <http://legal.un.org/committees/terrorism/> [cit. 15. 11. 2017].

³⁹ *Zpráva vedoucího pracovní skupiny přednesená na schůzi 6. výboru. 72. schůze 6. výboru Valného shromáždění OSN, 3. 11. 2017*. [online] Dostupné z http://statements.unmeetings.org/media2/16155025/oral_rep_wg_int_terrorism_3-november_rev.pdf [cit. 19. 11. 2017]

⁴⁰ OŠTÁDALOVÁ Šárka. *Naděje či politická gesta? Vliv rezolucí Rady bezpečnosti OSN na mírový proces v Sýrii*. Právní prostor, 6. 1. 2016. [online] Dostupné z <http://www.pravniprostor.cz/clanky/mezinarodni-a-evropske-pravo/nadeje-ci-politicka-gesta-vliv-rezoluci-rady-bezpecnosti-osn-na-mirovy-proces-v-syrii> [cit. 6. 9. 2017]

teroristické útoky 11. září 2001 ve Spojených státech. Výbor, který zahrnuje všech 15 členů Rady bezpečnosti, byl pověřen sledováním provádění rezoluce 1373 (2001), která vyžaduje od zemí zavedení řady opatření zaměřených na zlepšení jejich právní a institucionální schopnosti čelit teroristickým aktivitám doma, ve svých regionech a po celém světě, včetně podniknutí kroků k

- kriminalizaci financování terorismu,
- potírání veškerých forem finanční podpory teroristických skupin,
- potlačení poskytování bezpečného útočiště, živobytí nebo podpory teroristům,
- spolupráci s ostatními státy ve vyšetřování, odhalování, zatýkání, vydávání a stíhání osob zapojených do takových činů a
- kriminalizaci aktivní i pasivní podpory terorismu ve vnitrostátním právu a postavení narušitelů před soud.

Rezoluce rovněž vyzývá státy, aby se staly stranami příslušných mezinárodních právních nástrojů boje proti terorismu, jakmile to bude možné⁴¹. Na výše uvedenou rezoluci navázala Rada bezpečnosti v září 2005 a vydala **rezoluci 1624 (2005)**, která zavazuje členské státy OSN k zákazu *podněcování terorismu*. Její text vyzývá k přijetí nezbytných opatření na vnitrostátní úrovni, zejména zákonem zakázat nabádání a obhajobu terorismu (angl. incitement, fr. apologie), přičemž je zároveň výslovně uvedeno, že taková aktivita nemůže být chápána jako naplňování práva na svobodu vyjadřování. Tato rezoluce je pro ČR relevantní i v rámci boje proti kybernetickým incidentům⁴². V důsledku velkého množství zahraničních bojovníků mj. z Ruska, Francie, Velké Británie či USA bojujících v Sýrii a Iráku pod vlajkou ISIS a jejich hrozby pro bezpečnost domovských států vyjádřila Rada bezpečnost OSN ve své **rezoluci 2178 (2014)** předložené více než 100 členskými státy OSN včetně České republiky požadavek trestního postihu *vycestování za účelem terorismu*⁴³.

2. 2. Právní nástroje EU a Rady Evropy k postihu terorismu

V období po druhé světové válce vznikly v důsledku snah o prosazení společných evropských myšlenek a hodnot postupně dvě organizace: v roce 1949 Rada Evropy, fungující

⁴¹ Martina KARKULÍKOVÁ a TATEROVÁ Eva. *Přístup OSN k hrozbě globálního terorismu: případové studie Al-Kájdý a Islámského státu*. REXTER, ročník 2016, č. 2. [online] Dostupné z <http://www.rexter.cz/pristup-osn-k-hrozbe-globalniho-terorismu-pripadove-studie-al-kajdy-a-islamskeho-statu/2016/12/27/> [cit. 6. 5. 2017]

⁴² *Mezinárodní spolupráce v boji proti informační kriminalitě*. Ministerstvo vnitra ČR. Praha 2009. [online] Dostupné z www.mvcr.cz/soubor/cyber-vyzkum-studie-mezinarodni-pdf.aspx [cit. 13. 5. 2017]

⁴³ BÍLKOVÁ Veronika. *Idealisté, nebo fanatici? Zahraniční (terorističtí) bojovníci z pohledu mezinárodního práva*. Jurisprudence, ročník 2015, č. 6. ISSN 1802-3843, s. 18

na mezivládním principu, a pozvolnější integrací více společenství během 50. – 90. let Evropská unie, fungující na nadnárodním principu. Pro integrující se Evropu byla při přechodu od hospodářské v politickou unii nezbytná postupná harmonizace práva jako celku, tedy i trestního práva, kterou můžeme označit slovem europeizace. Problémem při harmonizaci dnes již 28 právních řádů jsou kulturní, sociologické a historické rozdíly, v rámci EU se střetávají právní systém kontinentální (románsko – germánský) se systémem angloamerickým (jmenovitě britským). V rovině trestního práva jsou významné odlišnosti zejména v pojetí trestní odpovědnosti nebo specializovaných druhů trestné činnosti⁴⁴.

Diskusi o potřebě užší spolupráce v oblasti bezpečnosti v rámci ES iniciovala neschopnost mezinárodních organizací jako Interpol či OSN reagovat na vlnu terorismu v Evropě v 70. letech 20. století, zejména pak zavraždění izraelských sportovců na olympiádě v Mnichově a teroristické útoky skupin Baader - Meinhoffová (RAF), ETA či Rudých Brigád v Itálii. Na diskuse v prosinci 1974 v Paříži navázalo o rok později zasedání konané v Římě rozhodnutím o vytvoření skupiny TREVI (akronymum francouzského označení pro terorismus, radikalismus, extremismus a mezinárodní násilí). Od roku 1976 se její víceúrovňové pracovní skupiny staly místem informační výměny mezi zástupci vlád, bezpečnostními experty a policisty, jednalo se však o neformální setkání příslušných ministrů, úředníků a pracovních skupin bez smluvního základu či stálých institucí a samotnou činnost skupin označovali kritici jako netransparentní⁴⁵. Zakládající smlouvy ES původně neobsahovaly žádné ustanovení týkající se spolupráce v trestních věcech, členské státy proto využívaly tradiční instrumenty mezinárodního práva, zejména dvoustranné, případně vícestranné mezinárodní smlouvy. Do roku 2005 byla Jedinou protiteroristickou úmluvou v pravém slova smyslu na evropské úrovni dodnes platná **Evropská úmluva o potlačování terorismu** přijatá Radou Evropy roku 1977, která vymezuje trestné činy nepovažované pro účely extradice za politické a vztahuje se též na účastenství. Jedná se jmenovitě o

- 1) *trestné činy spadající do působnosti Úmluvy o potlačování protiprávního zmocnění se letadel z roku 1970,*
- 2) *trestné činy spadající do působnosti Úmluvy o potlačování protiprávních činů ohrožujících bezpečnost civilní letecké dopravy z roku 1971,*
- 3) *trestné činy spáchané útokem na život, zdraví nebo svobodu osob požívajících mezinárodní ochrany včetně diplomatických zástupců,*

---

⁴⁴ TOMÁŠEK Michal. *Europeizace trestního práva*. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-737-9, s. 14

⁴⁵ tamtéž, s. 240 - 241

- 4) *trestné činy únosu, braní rukojmí nebo protiprávního omezování osobní svobod,*
- 5) *trestné činy s použitím bomb, granátů, raket, automatických střelných zbraní nebo dopisů a balíků s nebezpečnou náplní, pokud jejich použití představuje ohrožení osob.*

Státům je mj. poskytnuta možnost si při podpisu či přistoupení vyhradit právo odmítnout v budoucnu extradici v případě trestných činů, které budou na základě své volné úvahy považovat za politické či budou mít pochyby o dodržování lidských práv při stíhání osoby dožadujícím státem⁴⁶.

Po vzniku EU na základě Maastrichtské smlouvy (Smlouva o EU) z roku 1992 byly organizační struktury TREVI začleněny do tzv. třetího pilíře EU - spolupráce v oblasti justice a vnitra a boj proti terorismu se tak stal součástí společné agendy členských států. K výměně informací v rámci celé EU byl následně zřízen Evropský policejní úřad (Europol). Katalyzátorem pro legislativní boj s terorismem byly zejména teroristické útoky proti Spojeným státům ze dne 11. 9. 2001. Již o 10 dní později prodiskutovala Rada EU pro spravedlnost a vnitřní věci Akční plán boje proti terorismu, jehož součástí měly být mj. užší policejní a justiční spolupráce, zavedení Evropského zatýkacího rozkazu, zastavení financování terorismu a přijetí společné definice terorismu. Samotný návrh na zavedení terorismu jako trestného činu ve všech členských státech EU byl obsažen již ve zprávě poslance Grahama Watsona, kterou Evropský parlament přijal dne 5. září 2001. Po téměř ročních pracích na přepracování návrhu zamítnutého Evropským parlamentem dospěla Rada EU k jednotné definici pojmu teroristický čin, která je obsažena v **Rámcovém rozhodnutí Rady 2002/475/SVV o boji proti terorismu** přijatém dne 13. června 2002 (dále jen „rámcové rozhodnutí z roku 2002“). Tento právní akt třetího pilíře obsahuje ustanovení, že každý členský stát Unie přijme opatření nezbytná k tomu, aby jeho vnitrostátní právo považovalo za teroristický čin úmyslná jednání uvedená níže pod písmeny a) – i), která „*na základě své povahy nebo souvislosti mohou vážně poškodit některou zemi nebo mezinárodní organizaci, pokud jsou spáchána s cílem vážně zastrašit obyvatele, neoprávněně nutit některou vládu nebo některou mezinárodní organizaci k nějakému jednání nebo upuštění od nějakého jednání nebo vážně destabilizovat nebo rozvrátit základní politické, ústavní, ekonomické nebo společenské struktury některé země nebo některé mezinárodní organizace:*

- a) *útoky na život nějaké osoby, které mohou způsobit smrt,*

---

⁴⁶ ŠTURMA Pavel, Veronika BÍLKOVÁ a Jana NOVÁKOVÁ. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovaném zločinu*. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-7179-305-1. s. 29 - 31.

- b) *útoky na fyzickou integritu nějaké osoby,*
- c) *únosy nebo brání rukojmí,*
- d) *způsobením rozsáhlého zničení vládního nebo veřejného zařízení, dopravního systému, zařízení infrastruktury včetně informačního systému, pevné plošiny umístěné na kontinentálním šelfu, veřejného místa nebo soukromého majetku, které pravděpodobně ohrozí lidský život nebo povede ke značné hospodářské ztrátě,*
- e) *zmocněním se letadel, lodí nebo jiných prostředků osobní nebo nákladní dopravy,*
- f) *výrobou, držením, opatřováním, dopravou, dodávkou nebo používáním zbraní, výbušnin nebo jaderných, biologických nebo chemických zbraní, jakož i výzkumem a vývojem biologických a chemických zbraní,*
- g) *vypuštěním nebezpečných látek nebo způsobením požárů, výbuchů nebo záplav, v jejichž důsledku dojde k ohrožení lidského života,*
- h) *narušením nebo přerušením dodávky vody, elektřiny nebo jiného základního přírodního zdroje, v jejichž důsledku dojde k ohrožení lidského života nebo*
- i) *hrozbou spácháním kterýchkoli z činů uvedených pod písmeny a) až h)“.*

Rámcové rozhodnutí z roku 2002 rovněž vyzývá členské státy k přijetí opatření nezbytných k zajištění trestnosti úmyslných jednání označených jako trestné činy spojené s teroristickými činnostmi, jimiž jsou krádež, vydírání a padělání veřejných listin s cílem spáchat některý z výše uvedených činů. Teroristickou skupinou rámcové rozhodnutí z roku 2002 rozumí „*strukturované sdružení více než dvou osob existující po delší dobu, které jedná ve shodě s cílem páchat teroristické trestné činy*“. Mezi trestné činy spojené s teroristickými skupinami rámcové rozhodnutí z roku 2002 řadí *vedení teroristické skupiny a účast na činnosti teroristické skupiny, včetně dodávání informací nebo materiálních zdrojů, financování činnosti jakýmkoli způsobem s vědomím, že uvedená účast napomáhá trestné činnosti teroristické skupiny*. Členským státům byla rovněž uložena povinnost stanovit tresty a sankce odpovídající závažnosti všech výše uvedených činů pro fyzické a právnické osoby, které uvedené činy spáchaly nebo jsou za ně odpovědné⁴⁷.

Rada Evropy se pokusila aktualizovat Úmluvu o potlačování terorismu, která již dle názoru vysloveného Parlamentním shromážděním v roce 1997 neodpovídá realitě světa po skončení studené války, a koncem roku 2001 proto ustanovila Multidisciplinární skupinu pro mezinárodní akci proti terorismu (GTM), která vypracovala později schválený návrh

---

⁴⁷ STOČESOVÁ Simona. *Boj proti terorismu v právu EU – trestněprávní rovina*. BLAHOŽ, Josef, ed. Právní politika boje proti terorismu a demokracie: otevřená otázka. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, 2007. ISBN 978-80-86775-13-5. s. 238 - 240

Protokolu pozměňujícího Evropskou úmluvu o potlačování terorismu (Štrasburk, 2003). Protokol rozšiřuje okruh jednání označených za teroristická a seznam úmluv obsahujících jednotlivé definice teroristických činů o úmluvy přijaté v letech 1973–1999⁴⁸. V platnost měl protokol vstoupit po své ratifikaci ze strany všech států, které ratifikovaly Evropskou úmluvu o potlačování terorismu, k čemuž však dosud nedošlo⁴⁹. V reakci na teroristické útoky v Madridu ze dne 11. března 2004 zahájil v červnu 2004 Výbor expertů na terorismus (CODEXTER) činnost na vypracování podrobného návrhu konvence o prevenci před terorismem. Výsledkem byla **Úmluva Rady Evropy o prevenci terorismu** (Varšava, 2005), jenž za teroristické činy označila činy uvedené v úmluvách přijatých na úrovni OSN a sama stanovila požadavek kriminalizace *veřejného podněcování ke spáchání teroristického trestného činu, náboru teroristů a výcviku k terorismu*⁵⁰. Úmluva Rady Evropy o prevenci terorismu je dobrým příkladem toho, jak mohou normy vypracované regionálními organizacemi ovlivnit vývoj na univerzální úrovni, což bylo potvrzeno přijetím rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1624 o několik měsíců později. Tato úmluva je prvním nástrojem, který má na mezinárodní úrovni stanovit jako trestné činy určité skutky, které mohou vést k spáchání teroristických trestných činů, jako je podněcování, nábor a výcvik k terorismu. Právě apologie (česky ospravedlnění, obhajoba) a podněcování k terorismu byly jednou z prioritních oblastí výzkumu ze strany GTM. Trestný čin veřejného podněcování je nepochybně nejnovativnějším prvkem Úmluvy, protože zahrnuje nejen přímé, ale i nepřímé podněcování k teroristickému trestnému činu. Nepřímým podněcováním se rozumí jednání, které vytváří nebezpečí spáchání teroristického trestného činu, např. glorifikace a ospravedlňování terorismu nebo šíření zpráv či vyobrazení on-line a off-line, včetně těch souvisejících s oběťmi terorismu. Vymezení hranice mezi trestným činem a svobodou projevu závisí na výkladu vnitrostátních soudů a Evropského soudu pro lidská práva. Klíčovým prvkem této skutkové podstaty je, že šířením poselství musí vznikat nebezpečí, že by mohl být spáchán jeden nebo více teroristických trestných činů. To dokládá nejvyšší důležitost skutečnosti, že postih trestného činu nevede k nepřiměřeným omezením legitimního výkonu základních práv.

---

⁴⁸ ŠTURMA Pavel. *K přijetí Protokolu pozměňujícího Evropskou úmluvu o potlačování terorismu*. Evropské právo [samostatná příloha časopisu Právní rozhledy]. 2003, č. 10. Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví. Praha: C.H. Beck. ISSN 1210-6410. s. 1–6

⁴⁹ *Seznam podpisů a ratifikací Smlouvy 190 - Protokol, kterým se mění Evropská úmluva o potlačování terorismu*. Rada Evropy, poslední aktualizace 4. 2. 2018 [online] Dostupné z https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/190/signatures?p_auth=LP4dKWk1 [cit. 4. 2. 2018].

⁵⁰ *Český překlad textu Úmluvy Rady Evropy o prevenci terorismu*. Poslanecká Sněmovna Parlamentu České republiky, 2016. [online] Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=120665> [cit. 9. 6. 2017].

Právě z tohoto důvodu obsahuje Úmluva Rady Evropy několik ochranných doložek o lidských právech⁵¹.

Krátce před vyhlášením českého trestního zákoníku ve Sbírce zákonů bylo rámcové rozhodnutí z roku 2002 novelizováno **rámcovým rozhodnutím Rady 2008/919/SVV ze dne 28. listopadu 2008** (dále jen „rámcové rozhodnutí z roku 2008“) které přineslo doplnění úmyslných činů považovaných za trestné činy spojené s teroristickými činnostmi o činy uvedené v Úmluvě Rady Evropy o prevenci terorismu, tedy podněcování, nábor a výcvik, se lhůtou pro provedení potřebných legislativních opatření do 9. prosince 2010. Veřejným podněcováním rozumí rámcové rozhodnutí „*šíření nebo jiné zpřístupnění zprávy veřejnosti s úmyslem podnítit spáchání teroristického útoku, pokud toto jednání přímo či nepřímo obhajující teroristické útoky způsobí nebezpečí, že může být spáchán jeden či více takových teroristických útoků*“⁵². Toto rámcové rozhodnutí zahrnovalo i požadavek kriminalizace jednání právnických osob, kterému Česká republika vyhověla jako poslední členský stát EU až přijetím *zákona č. 118/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim*, neboť byl obsažen již v dalších deseti rámcových rozhodnutích a dvou směrnicích a hrozilo zahájení řízení o porušení Smluv podle čl. 258 Smlouvy o fungování EU. České republice by mohly být za neplnění těchto povinností uloženy finanční sankce, a to v poměrně krátkém časovém intervalu⁵³.

Úmluva Rady Evropy o prevenci terorismu byla s ohledem na Rezoluci Rady Bezpečnosti OSN 2178 (2014), která varuje před osobami cestujícími do zahraničí za účelem účasti na teroristických trestných činech, doplněna **Dodatkovým protokolem k Úmluvě o prevenci terorismu** (Riga, 2015), vyzývajícím členské státy ke kriminalizaci

- 1) *účasti na spolčení nebo ve skupině za účelem terorismu,*
- 2) *podstoupení výcviku k terorismu,*
- 3) *vycestování do zahraničí za účelem terorismu,*
- 4) *financování vycestování do zahraničí za účelem terorismu a*
- 5) *organizace nebo jiného usnadnění vycestování do zahraničí za účelem terorismu.*

---

⁵¹ FILIPEC Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5040-7. s. 122

⁵² *Rámcové rozhodnutí Rady 2008/919/SVV ze dne 28. listopadu 2008, kterým se mění rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV o boji proti terorismu*. [online] Dostupné z <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32008F0919&from=CS> [cit. 12. 6. 2017].

⁵³ *Důvodová zpráva k zákonu č. 118/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim*. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 29. 6. 2017].

Trestnost vycestování za účelem spáchání, přispění ke spáchání nebo účasti na teroristickém trestném činu nebo za účelem poskytnutí či podstoupení výcviku k terorismu se vztahuje na stát, jehož občanem není cestující osoba nebo v němž cestující osoba nemá trvalé bydliště. Ze strany EU byla úmluva spolu s protokolem podepsána dne 22. 10. 2015 a jako poslední ze států Rady Evropy podepsala úmluvu dne 15. listopadu 2016 společně s protokolem Česká republika⁵⁴. Následně s nimi vyslovil souhlas Parlament České republiky a prezident republiky je ratifikoval. Ratifikační listiny České republiky byly dne 21. září 2017 uloženy u generálního tajemníka Rady Evropy, deponitáře úmluvy i protokolu. Pro Českou republiku vstoupily úmluva⁵⁵ spolu s protokolem⁵⁶ v platnost dne 1. ledna 2018.

Rámcové rozhodnutí z roku 2002 bylo dne 15. března 2017 nahrazeno **směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/541 o boji proti terorismu** (dále jen „směrnice o boji proti terorismu“), která rovněž zohlednila Evropskou úmluvu o prevenci terorismu a Dodatkový protokol. Kategorii trestných činů teroristické povahy doplňuje směrnice o boji proti terorismu oproti rámcovému rozhodnutí z roku 2002 o *neoprávněné zasahování do informačních systémů podle článku 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/40/EU (19) a neoprávněné zasahování do údajů podle článku 5 uvedené směrnice*, mezi trestné činy spojené s teroristickou skupinou dále řadí vedle *vedení teroristické skupiny též účast na činnostech teroristické skupiny včetně dodávání informací nebo materiálních zdrojů, či financování činnosti jakýmkoliv způsobem s vědomím, že uvedená účast napomáhá trestné činnosti teroristické skupiny* a taxativním výčtem stanovuje jako trestné činy spojené s teroristickými činnostmi

- 1) *veřejné podněcování ke spáchání teroristického trestného činu,*
- 2) *nábor teroristů,*
- 3) *poskytování výcviku k terorismu,*
- 6) *podstoupení výcviku k terorismu,*
- 7) *vycestování za účelem terorismu,*
- 8) *organizaci nebo jiné usnadnění vycestování do zahraničí za účelem terorismu a*

⁵⁴ *Dodatkový protokol k Úmluvě Rady Evropy o prevenci terorismu - předkládací zpráva pro Parlament ČR.* Praha, 30. 1. 2017.[online] Dostupné z www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=120676 [cit. 19. 6. 2017].

⁵⁵ *Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy Rady Evropy o prevenci terorismu č. 72/2017 Sb. m. s. ze dne 11. 12. 2017.*[online] Dostupné z <https://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/sdeleni-ministerstva-zahranicnich-veci-o-sjednani-umluvy-rady-evropy-o-prevenci-terorismu-21944.html> [cit. 16. 12. 2017].

⁵⁶ *Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dodatkového protokolu k Úmluvě Rady Evropy o prevenci terorismu č. 73/2017 Sb. m. s. ze dne 11. 12. 2017.*[online] Dostupné z <https://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/sdeleni-ministerstva-zahranicnich-veci-o-sjednani-dodatkového-protokolu-k-umluve-rady-evropy-o-prevenci-terorismu-21945.html> [cit. 16. 12. 2017].

9) *financování terorismu.*

V případě vycestování nově není rozhodné, jaký má osoba vztah ke státu, do nějž cestuje, a zároveň by mělo být trestné i přicestování úmyslem spáchat teroristický trestný čin nebo s úmyslem přispět k jeho spáchání a vykonávání přípravných činností prováděných osobou, jež přicestovala do daného členského státu. Pro vedení teroristické skupiny má být stanovena minimální horní hranice trestní sazby alespoň patnáct let, pro členství v teroristické skupině osm let, pro financování a podporu terorismu pak je pouze obecně stanoveno, že tresty mají být účinné, proporcionální a odrazující a mají umožňovat extradici (trestné činy s horní hranicí trestní sazby nejméně 1 rok). Členské státy jsou povinny implementovat tuto směrnici do národního práva do 8. září 2018⁵⁷.

Výše uvedené dokumenty, ať již na úrovni OSN, Rady Evropy či Evropské Unie, z větší části posloužily⁵⁸ jako ideový základ pro českou trestněprávní úpravu terorismu, které je věnována následující kapitola.

---

⁵⁷ *Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/541 ze dne 15. března 2017 o boji proti terorismu, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/475/SVV a mění rozhodnutí Rady 2005/671/SVV.* [online] Dostupné z <http://www.eurlex.cz/dokument.aspx?celex=32017L0541> [cit. 21. 6. 2017].

⁵⁸ Některé ještě mohou v budoucnu posloužit jako základ pro více kazuistickou trestněprávní úpravu, z novějších např. Pekingská úmluva po vstupu v platnost (pozn. autora).

3. Vývoj a současnost trestněprávní úpravy terorismu v ČR

3. 1. O terorismu na území ČR obecně

Na území českého státu došlo k prvnímu teroristickému útoku v pravém slova smyslu dne 8. ledna 1919. Tehdy byl spáchán atentát na tehdejšího předsedu vlády ČSR Karla Kramáře, který jej ovšem přežil, smrtelné následky však měl atentát na ministra financí ČSR Aloise Rašína dne 5. ledna 1923. Oba tyto útoky měly souvislost s vlnou anarchistického a nacionalistického terorismu, která měla svůj počátek v druhé polovině 19. století⁵⁹. V Československu, resp. ČR, nedošlo po druhé světové válce ke klasickému teroristickému útoku s vazbou na široké mezinárodní seskupení. Jedním z důvodů bude zřejmě fakt, že socialistické Československo vysílalo vlastní teroristy z řad Státní bezpečnosti (dále jen „StB“), např. v roce 1957 do Štrasburku na recepci Evropského společenství uhlí a oceli či v roce 1981 proti stanici Svobodná Evropa v Mnichově, a školilo nebo poskytovalo útočiště množství protizápadně orientovaných zahraničních teroristů z Itálie (Rudé brigády), Vietnamu, Nikaraguy, Sýrie a především Palestincům. I jeden z nejhledanějších teroristů své doby, Venezuelan Iljič Ramirez Sánchez⁶⁰, známější pod přezdívkami Carlos či Šakal, pobýval v Československu koncem sedmdesátých let a krátce i v roce 1986. Odklon od „proteroristické“ politiky po roce 1989 bezprostředně nezpůsobil ohrožení České republiky teroristickými útoky zahraničních skupin, které pravděpodobně i nadále využívaly či využívají území republiky k získání kontaktů a vybavení. Důkazem může být údajný pobyt teroristy a účastníka útoků na USA dne 11. září 2001 Mohammeda Atty v Praze⁶¹, případně nedávné vyjádření ředitele Národní centrály proti organizovanému zločinu o shánění outdoorového vybavení teroristy za účelem jeho využití v blízkovýchodních konfliktech⁶².

Po roce 1989 se uskutečnilo množství trestných činů se znaky terorismu. Veřejností jako první otrásl výbuch amatérsky vyrobeného nástražného výbušného systému na pražském Staroměstském náměstí pod sochou Mistra Jana Husa 2. června 1990, kdy byla těžce zraněna německá turistka a lehce dalších 17 lidí. Vzhledem k tomu, že k výbuchu došlo 14 dnů před prvními demokratickými volbami, vynořily se domněnky, že se jednalo o akci příslušníků a

---

⁵⁹ MAREŠ Miroslav. *Anarchistický terorismus v České republice po roce 1989*. REXTER, ročník 2004, č. 2. [online] Dostupné z <http://www.rexter.cz/anarchisticky-terorismus-v-ceske-republice-po-roce-1989/2004/11/01/> [cit. 9. 5. 2017].

⁶⁰ Dne 28. 3. 2017 byl ve Francii odsouzen již ke třetímu doživotnímu trestu. [online] Převzato z <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/03/29/carlos-jackal-sentenced-life-1974-attack/> [cit. 12. 4. 2017].

⁶¹ MAREŠ Miroslav. *Mezinárodní terorismus v historické perspektivě*. in ROBEJŠEK, Petr, LOUŽEK, Marek, ed. *Mezinárodní terorismus - nový nebo starý fenomén?: Devadesát let od sarajevského atentátu*. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2004. ISBN 80-86547-33-7. s. 48

⁶² *Policie: Teroristé projížděli Českem a sháněli outdoorové vybavení*. Česká televize 15. 9. 2016. [online] Dostupné z <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1908494-policie-teroriste-projizdeli-ceskem-a-shaneli-outdoorove-vybaveni> [cit. 19. 9. 2017].

agentů rozpuštěné StB. Policie prověřila několik stovek svědků, prošetřovala vojenské experty na výbušniny i propuštěné odborníky z StB, avšak bez konkrétních výsledků⁶³. V případě umístění výbušnin v odpadkových koších na dvou místech v Praze v roce 1998 byl pachatel Marian M. v roce 1999 dopaden a odsouzen mj. pro trestný čin obecného ohrožení dle § 179 odst. 2 písm. c) trestního zákona z roku 1961 k 15 letům vězení. Cílem akcí bylo vydírání státních orgánů, stejně jako např. v březnu 1999 na protest proti začlenění ČR do NATO⁶⁴. Závažnějšího útoku se v roce 2004 dopustil Izraelec, který hodil granát na projíždějící automobil majitele Casina Royale, přičemž zranil 17 turistů⁶⁵. Za dosud nejnebezpečnějšího „domácího teroristu“ je považován důchodce Vladimír Š., který pod hlavičkou skupiny „Mrzáci“ v letech 1999–2003 uskutečnil nejméně 19 pumových útoků, jmenovitě na Kříž česko-německého smíření a pomník J. A Tichatska v Teplicích nad Metují, památník obětem komunismu v Praze na úpatí Petřína a hotel Duo v Praze. Při posledním útoku byl vypátrán, avšak před zadržením se pobodal a o několik dní později zemřel, aniž by učinil výpověď⁶⁶. Jeho konkrétní představy a cíle tak zůstávají předmětem polemik, proto je též obtížné zařadit jeho činy v rámci typologie terorismu. Vzhledem k neprokázání politické motivace lze tyto útoky považovat za projevy patologického terorismu, jehož znaky vykazuje i fenomén tzv. šílených střelců, který začal do Evropy v posledních letech pronikat z USA, a jeho další výskyt je předpokládán vzhledem ke zvyšující se frustraci jedinců často společností vyloučených pro své psychické potíže. Dosud největší masovou vraždou spáchanou na území České republiky střelnou zbraní je s osmi mrtvými střelba psychicky narušeného muže v restauraci v Uherském Brodě v únoru 2015. Pachatel nebyl politicky motivován, se svým úmyslem se však svěřil televizi Prima⁶⁷. Téměř všechny uvedené útoky mají jedno společné: jednalo se o individuální akce jedinců bez vazeb na teroristické skupiny. Tento modus operandi odpovídá současné představě tzv. *osamělého vlka*. Ideologie osamělého vlka odráží, že tato osoba není 100 % terorista ani 100 % kriminálník v běžném slova smyslu – zabírá prostor někde mezi nimi. Osamělí vlci mají tendenci vytvářet své individuální ideologie ze směsi širších politických, náboženských či sociálních cílů a osobních frustrací a averze, čímž jsou osvobozeni od skupinové ideologie a mohou tedy svobodně kombinovat ideologii s

---

⁶³ LUDVÍK Karel. *Dvacet let od výbuchu NVS na Staroměstském náměstí*. Jednota Československé obce legionářské 2010. [online] Dostupné z [http://www.pyro-csol.cz/files/pribehy/Dvacet let od výbuchu NVS na Staromestskem namesti.pdf](http://www.pyro-csol.cz/files/pribehy/Dvacet%20let%20od%20vybuchu%20NVS%20na%20Staromestskem%20namesti.pdf) [cit. 4. 4. 2017].

⁶⁴ *Terorismus a jeho projevy v někdejším Československu a dnešní České republice*. Ministerstvo vnitra České republiky. [online] Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/terorismus-a-jeho-projevy-v-nekdejsim-ceskoslovensku-a-dnesni-ceske-republice.aspx> [cit. 1. 4. 2017].

⁶⁵ FILIPEC Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5040-7. s. 82

⁶⁶ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9, s. 99 a 367.

⁶⁷ FILIPEC Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5040-7. s. 87

osobními, psychologickými nebo kriminálními motivy. V některých případech však mohou osamělí vlci sdílet společnou ideologii se skupinou, i když s tou skupinou nekomunikují⁶⁸. Mezi říjnem 2015 a srpnem 2016 provedli osamělí vlci více než 20 útoků, mezi nimiž byly i útoky ve Francii, Německu a USA, v reakci na výzvu ISIS, aby bez rozdílu zabili "nevěřící" civilisty⁶⁹.

Spolu s přijetím závazků vůči aliančním partnerům vytvořil výše zmíněný vstup České republiky do NATO dne 16. 3. 1999 podmínky pro ohrožení státu mezinárodním či globálním terorismem, což si v souladu s mezinárodními úmluvami i evropskou legislativou vynutilo řadu změn v trestněprávním postihu terorismu, o čemž pojednává následující kapitola. Propagandistické video ISIS z roku 2015, v němž je Česká republika s ohledem na svou materiální podporu Kurdů bojujících proti ISIS zařazena spolu se 60 dalšími státy do „koalice ďábla“ určené k likvidaci, potvrzuje, že rizika spojená s globálním terorismem by Česká republika neměla brát na lehkou váhu⁷⁰.

3. 2. Trestněprávní úprava terorismu do roku 2004

Ačkoli se území České republiky zatím nestalo dějištěm žádného teroristického útoku ve smyslu mezinárodních protiteroristických úmluv, riziko uskutečnění takového útoku se trvale zvyšuje. To je zřejmé i v kontextu teroristických útoků, respektive odhalených pokusů o útok, jejichž dějištěm je se stala řada jiných evropských zemí jako Belgie, Francie, Německo či Velká Británie. K praktickému využití systému čtyř stupňů ohrožení terorismem, zavedeného usnesením vlády č. 63 ze dne 25. ledna 2016, došlo již 22. března 2016, kdy ministr vnitra Milan Chovanec v reakci na teroristické útoky v Bruselu vyhlásil první stupeň ohrožení terorismem a tento krok následně schválila vláda⁷¹. Česká republika je aktivně zapojena do globálního protiteroristického úsilí a tím pádem může být vnímána jako potenciální terč, s ohledem na nutnost předcházení teroristickým činům a jejich důrazné potrestání je proto nezbytná jejich účinná trestněprávní úprava. V této části práce se nachází přehled ustanovení použitelných pro postih teroristických činů v době před implementací rámcového rozhodnutí z roku 2002.

---

⁶⁸ BOYLE Meredith. *Lone Wolf Terrorism and the Influence of the Internet in France*. CISLA Senior Integrative Projects 2013. [online] Dostupné z

<http://digitalcommons.conncoll.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1000&context=sip> [cit. 1. 6. 2017].

⁶⁹ MENDELSON Barak. *ISIS' Lone-Wolf Strategy*. Foreign Affairs, 25. 8. 2016. [online] Dostupné z <https://www.foreignaffairs.com/articles/2016-08-25/isis-lone-wolf-strategy> [cit. 4. 9. 2017]

⁷⁰ *Islámský stát zařadil Česko mezi své úhlavní nepřátele. Nové video mluví o "koalici ďábla"*. Aktuálně.cz, 25. 11. 2015. [online] Dostupné z <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/islamsky-stat-hrozi-na-videu-ceske-republice-pravost-kanalu/r~205d4944938911e58f750025900fea04/> [cit. 6. 7. 2017]

⁷¹ *Vláda potvrdila vyhlášení prvního stupně ohrožení terorismem*. Vláda České republiky, 22. 3. 2016. [online] Dostupné z <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-potvrdila-vyhlaseeni-prvniho-stupne-ohrozeni-terorismem---141711/> [cit. 31. 5. 2017]

Československá republika reagovala mj. na atentát na ministra financí Aloise Rašína roku 1923 přijetím zákona na ochranu republiky, upravujícím řadu trestných činů proti republice a jejím představitelům, např. *násilí proti ústavním činitelům* dle § 10⁷². Tento koncept byl po druhé světové válce převzat a v souladu s článkem 37 Ústavy z roku 1948, podle nějž byly trestné „*projevy a činnost směřující k tomu, aby byla ohrožena samostatnost, celistvost a jednota státu, ústava, republikánská státní forma a lidově demokratické zřízení*“ rozpracován zákonem na ochranu lidově demokratické republiky a následně i trestním zákonem z roku 1950. V Hlavě první – trestné činy proti republice, Oddílu čtvrtém – trestné činy proti ústavním činitelům bylo mj. možné nalézt trestné činy *vraždy na ústavním činiteli* dle § 104, *ublížení ústavnímu činiteli na zdraví* dle § 105 a 106, *spolčení k útoku na ústavního činitele* dle § 107 a *násilí na ústavním činiteli zahrnující i pohrůžku násilím* dle § 108⁷³. Výše uvedené trestné činy byly k 1. 1. 1957 zrušeny a v novém § 80a došlo k vymezení skutkové podstaty trestného činu *teroru* a transformaci pěti paragrafů v odstavce jediného paragrafu Hlavy první, Oddílu prvního - trestné činy proti základům republiky. Individuálním předmětem se namísto ústavních činitelů staly osoby účastníci se aktivně na budování lidově demokratické republiky. Trest odnětí svobody až na 25 let nebo trest smrti bylo možné uložit za jednání, které ohrozilo život mnoha lidí nebo mělo za následek smrt. Tuto koncepci trestného činu teroru převzal z trestního zákona z roku 1950 trestní zákon z roku 1961 do § 94 a zůstala zachována do roku 1990. Významnější úpravy spočívaly v postihu členství v organizované skupině namísto spolčení a rozšíření okolností podmiňujících uložení trestu odnětí svobody až na 15 let nebo trestu smrti o následek v podobě škody velkého rozsahu a spáchání za branné pohotovosti státu⁷⁴. K samotnému poškození ústavního zřízení dojíti nemuselo, stačilo začít naplňovat úmysl usmrcením jiného, případně již pokusem⁷⁵. Trestní zákon z roku 1961 však při svém přijetí neobsahoval žádné speciální ustanovení týkající se terorismu ve smyslu požadavků mezinárodních úmluv, jimiž byla ČSSR vázána a tento stav platil i po vzniku samostatné České republiky. Pro postih teroristických trestných činů bylo možné použít skutkové podstaty v Hlavě I. - trestné činy proti republice:

- 1) *vlastizrada* dle § 91,
- 2) *rozvracení republiky* dle § 92,

---

⁷² KAZDA Jan. *Právní ochrana proti kontrarevoluci za první Československé Republiky*. in Dny práva 2012. Masarykova univerzita, Brno 2013. ISBN 978-80-210-6319-8. s. 614

⁷³ *Vládní návrh zákona č. 86/1950 Sb. trestní zákon*. Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna. [online] Dostupné z http://www.psp.cz/eknih/1948ns/tisky/t0472_01.htm. [cit. 12. 8. 2017].

⁷⁴ *Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon*, ve znění k 29. 3. 1990. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 2. 8. 2017].

⁷⁵ CHMELÍK Jan. *Zločin bez hranic: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu: učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření*. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-480-3. s. 29

- 3) teror dle § 93 jako úmyslné usmrcení či pokus v úmyslu poškodit ústavní zřízení republiky,
- 4) teror dle § 93a jako zmocnění se rukojmí s cílem vynutit si splnění podmínek poškozujících ústavní zřízení republiky,
- 5) *záškodnictví* dle § 95 ve smyslu obecného ohrožení,
- 6) *Záškodnictví* dle § 96 ve smyslu poškozování cizí věci nebo i vlastní věci a
- 7) *sabotáž* dle § 97⁷⁶.

Trestní zákon z roku 1961 dále obsahoval i obecnější skutkové podstaty ve vztahu subsidiarity k teroristickým činům a zejména takzvanému **vzdušnému pirátství**, jehož úprava je zakotvena v Úmluvě o trestných a dalších nežádoucích činech páchaných na palubě letadel, Úmluvě o potlačení nezákonných únosů letadel, Úmluvě o potlačení nezákonné činnosti ohrožující bezpečnost civilního letectví a Protokolu o potlačení nezákonné činnosti na mezinárodních civilních letištích:

- *obecné ohrožení* dle § 179,
- *ohrožení bezpečnosti vzdušného dopravního prostředku a civilního plavidla* dle § 180a,
- *sdělení nepravdivé informace* dle § 180b,
- *zavlečení vzdušného dopravního prostředku do ciziny*, dle § 180c.

S teroristickými útoky bezprostředně souvisí i trestný čin *poškození a ohrožování provozu obecně prospěšného zařízení*, jenž byl v trestním zákoně z roku 1961 upraven v § 182 a 183. **Obecně prospěšná zařízení** jsou na seznamu zájmových objektů teroristů na jednom z prvních míst, neboť jejich poškození či zničení může mít velmi závažné negativní důsledky pro obyvatelstvo. Z demonstrativního výčtu obecně prospěšných zařízení v § 182 trestního zákona z roku 1961 lze jmenovat například veřejné telekomunikační zařízení a zařízení pro hromadnou veřejnou dopravu či ochranné zařízení proti úniku znečišťujících látek⁷⁷. Úmluva o zabránění a trestání trestných činů proti osobám požívajícím mezinárodní ochrany včetně diplomatických zástupců nebyla samostatně recipována do trestního zákona, neboť jednání, jehož kriminalizaci úmluva požaduje, bylo již trestné podle stávajících skutkových podstat, zejména *vraždy* dle § 219, *ublížení na zdraví* dle § 221, 222, *omezování osobní svobody* dle § 231, *zbavení osobní svobody* dle § 232 a *braní rukojmí* dle § 234a. V samotné skutkové podstatě braní rukojmí a dále teroru dle § 93a, která je k braní rukojmí ve vztahu speciality,

⁷⁶ Zákon č. 140/1961 Sb., *trestní zákon*, ve znění k 15. 10. 1992. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 30. 6. 2017]

⁷⁷ CHMELÍK Jan. *Zločin bez hranic: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu: učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření*. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-480-3. s. 41 - 45

byla recipována Mezinárodní úmluva proti braní rukojmích. Soulad právního řádu s Úmluvou o fyzické ochraně jaderného materiálu byl zajištěn vedle skutkové podstaty *nedovolené výroby a držení radioaktivních materiálů* dle § 186 též zákonem č. 18/1997 Sb. o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon). Ochrana poskytovaná § 186 byla širší, než v úmluvě, neboť se vedle radioaktivního materiálu vztahovala i na vysoce nebezpečnou látku nebo předměty určené k její výrobě. V případě obecněji koncipovaných úmluv nedošlo k vytvoření samostatných skutkových podstat, bylo však možné použít obecné podstaty. V případě bombových útoků se jednalo o obecné ohrožení, rozvracení republiky, teror či sabotáž, financování terorismu by bylo postižitelné dle § 10 jako účastenství na některém z činů uvedených v úmluvách a nakládání se zbraněmi postihovaly např. skutkové podstaty trestných činů *nedovolené ozbrojování* v § 185 či *vývoj, výroba a držení zakázaných bojových prostředků* dle § 185a⁷⁸.

3. 3. Teroristický útok jako počátek europeizace postihu terorismu

Trestní právo evropské, tzn. v důsledku procesu implementace unijního práva europeizované vnitrostátní trestní právo členského státu, reagovalo v České republice s účinností od 22. 10. 2004 na problém mezinárodního a globálního terorismu ustanovením § 95 trestního zákona z roku 1961. V něm obsaženou novou skutkovou podstatou trestného činu *teroristického útoku* český zákonodárce implementoval požadavek rámcového rozhodnutí z roku 2002 na kriminalizaci vymezených jednání⁷⁹. Trestný čin záškodnictví tak byl omezen na § 96, ačkoli rubrika „záškodnictví“, zahrnující § 95–97, zůstala i v nové úpravě⁸⁰. Trestný čin teroru dle § 93a byl zrušen a vztah speciality k trestnému činu braní rukojmí dle § 234a převzalo ustanovení § 95 odst. 1 písm. b). Jednočinný souběh trestných činů teroristického útoku a teroru by byl přípustný v případě, že by pachatel úmyslně zasáhl jiné chráněné zájmy uvedené v § 95, např. obranyschopnost republiky. V případě vraždy ústavního představitele republiky v úmyslu poškodit ústavní zřízení republiky by šlo pouze o trestný čin teroru dle § 93 postihující jako trestný čin speciální přísněji určitý druh útoku představovaný úmyslným usmrcením jiného, případně jeho pokusem, proti témuž individuálnímu objektu – zájmu na ochraně ústavního zřízení republiky⁸¹. V rámci rekodifikace trestního práva byla do trestního zákoníku stejně jako skutková podstata zločinu teroru do § 312 ve stejném znění převzata do

⁷⁸ ŠTURMA Pavel, Veronika BÍLKOVÁ a Jana NOVÁKOVÁ. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovanému zločinu*. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-7179-305-1. s. 133 - 139

⁷⁹ KRATOCHVÍL Vladimír. *Terorismus v platném a budoucím trestním právu České republiky*. Kriminalistika, 2007, roč. 40, č. 2, ISSN 1210-9150. s. 5

⁸⁰ *Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon*, ve znění k 22. 10. 2004. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 7. 6. 2017].

⁸¹ RIZMAN Stanislav. *§ 95 [Teroristický útok]*. In: ŠÁMAL, Pavel, PÚRY, František, RIZMAN, Stanislav. *Trestní zákon*. 6. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-896-7. s. 729

§ 311 skutková podstata zločinu teroristického útoku, aby chránila obecné demokratické principy, jsou-li napadány kýmkoli. Uvedená skutková podstata chrání v nejširší míře proti jakékoli formě jednání „v úmyslu poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost České republiky, narušit nebo zničit základní politickou, hospodářskou nebo sociální strukturu České republiky nebo mezinárodní organizace, závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo nebo protiprávně přinutit vládu nebo jiný orgán veřejné moci nebo mezinárodní organizaci, aby něco konala, opominula nebo trpěla“. Tato jednání postižitelná trestem odnětí svobody na 5 až 15 let, tedy mírněji oproti 15 až 20 letům či výjimečnému trestu v případě zločinu teroru dle § 312, popřípadě vedle toho též propadnutím majetku, jsou v odstavci 1 uvedena taxativně. Trestného činu teroristického útoku se tedy dopustí pachatel, který

- a) *provede útok ohrožující život nebo zdraví člověka s cílem způsobit smrt nebo těžkou újmu na zdraví,*
- b) *zmocní se rukojmí nebo provede únos,*
- c) *zničí nebo poškodí ve větší míře veřejné zařízení, dopravní nebo telekomunikační systém, včetně informačního systému, pevnou plošinu na pevninské mělčině, energetické, vodárenské, zdravotnické nebo jiné důležité zařízení, veřejné prostranství nebo majetek s cílem ohrozit tím lidské životy, bezpečnost uvedeného zařízení, systému nebo prostranství anebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,*
- d) *naruší nebo přeruší dodávku vody, elektrické energie nebo jiného základního přírodního zdroje s cílem ohrozit tím lidské životy nebo vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,*
- e) *zmocní se letadla, lodi nebo jiného prostředku osobní či nákladní dopravy nebo nad ním vykonává kontrolu, anebo zničí nebo vážně poškodí navigační zařízení nebo ve větším rozsahu zasahuje do jeho provozu nebo sdělí důležitou nepravdivou informaci, čímž ohrozí život nebo zdraví lidí, bezpečnost takového dopravního prostředku anebo vydá majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu,*
- f) *nedovoleně vyrábí nebo jinak získá, přechovává, dováží, přepravuje, vyváží či jinak dodává nebo užije výbušninu, jadernou, biologickou, chemickou nebo jinou zbraň, anebo provádí nedovolený výzkum a vývoj jaderné, biologické, chemické nebo jiné zbraně nebo bojového prostředku nebo výbušniny zakázané zákonem nebo mezinárodní smlouvou, nebo*

g) *vydá lidi v obecné nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že způsobí požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo takové obecné nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění*⁸².

Tento výčet s účinností od 1. 2. 2017 odpovídá po začlenění *výroby, přechovávání, dovozu, přepravy, vývozu či jiného dodávání nebo užití jaderného materiálu* do písm. f) i Mezinárodní úmluvě o potlačování jaderného terorismu⁸³. Úplný soulad se směrnicí by měla zajistit novela, kterou dne 31. 1. 2018 schválila vláda. Odstavec 1 by podle této novely měl z trestněpolitických důvodů trestní sazbou 3 – 12 let odnětí svobody postihovat teroristické útoky směřující proti majetku včetně útoků na informační systémy. Tato jednání jsou v současné době trestně postihována prostřednictvím trestného činu neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací dle § 230 odst. 2 písm. b) a d) a kybernetický útok se specifickým teroristickým úmyslem je formulován tak, aby terminologicky, co do způsobu provedení zásahu do počítačového systému nebo nosiče informací tomuto trestnému činu odpovídal. Navrhované ustanovení rozlišuje tři alternativy teroristických útoků charakterizované

- 1) významem počítačového systému jako předmětem útoku,
- 2) větším počtem počítačových systémů jako kvantitativním znakem ve spojení s využitím počítačového programu vytvořeného nebo přizpůsobeného pro takový útok jako se speciálním způsobem provedení a
- 3) následkem spočívajícím ve způsobení značné škody.

U teroristických útoků ohrožujících život, zdraví a bezpečnost, u nichž je dána vyšší typová společenská škodlivost, by zůstala zachována současná trestní sazba a vytvářely by nově odstavec 2⁸⁴.

V původním znění odstavce 2 bylo stejně jako teroristický útok postihováno stejným způsobem i jednání osob, *kteří takovým jednáním vyhrožují, nebo takové jednání či teroristu nebo člena teroristické skupiny úmyslně finančně, materiálně nebo jinak podporují*. Jde

---

⁸² *Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb., trestnímu zákoníku*. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 8. 6. 2017].

⁸³ *Důvodová zpráva k zákonu č. 455/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony*. [online] Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=886&CT1=0> [cit. 24. 9. 2017].

⁸⁴ *Materiály k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony*. Informační systém ODok, Úřad vlády ČR, aktualizováno 1. 2. 2018. [online] Dostupné z <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNAPDADPTW> [cit. 2. 2. 2018]

fakticky o další formu trestné součinnosti, která má jinak svoji obdobu v pomoci k trestnému činu podle zásad uvedených v § 24, zejména v podobě poskytování prostředků ke spáchání trestného činu. Protože však jde o jednání natolik specifické a může mít řadu různých zvláštních podob, přičemž dostatečná finanční podpora teroristických aktivit je základní podmínkou pro činnost těchto zločineckých struktur, bylo plně namístě vyjádřit zavrženíhodnost takového jednání formulací zvláštní skutkové podstaty, z níž jednoznačně vyplývalo, že finanční podpora terorismu zasluhuje stejně přísný trest jako vlastní terorismus⁸⁵. S účinností od 1. 12. 2011 bylo odstavcem 2 v souladu s rámcovým rozhodnutím z roku 2002 ve znění rámcového rozhodnutí z roku 2008 stejně jako v odst. 1 postihováno jednání osob, které terorismem hrozí, *veřejně k němu podněcují* či jej podporují⁸⁶. Za účelem vztažení postihu financování terorismu na činy dle Protokolu o potlačování protiprávních činů proti bezpečnosti pevně ukotvených plošin umístěných na kontinentálním šelfu, obecně postihované dle § 290 jako trestný čin *získání kontroly nad vzdušným dopravním prostředkem, civilním plavidlem a pevnou plošinou*, došlo s účinností od 1. 9. 2015 v souladu s požadavky Mezinárodní úmluvy o potlačení financování terorismu z roku 1999 k doplnění § 311 odst. 1 písm. e) o *zmocnění se pevné plošiny na pevninské mělčině a vykonávání kontroly nad pevnou plošinou*. S ohledem na doporučení Výboru expertů pro hodnocení opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu (Moneyval) byl v rámci této novely rovněž rozšířen odst. 2 alinea 3 o *podporu teroristické skupiny* za účelem umožnění trestání financování nejen osamoceného teroristy nebo člena teroristické skupiny, ale rovněž organizovaných uskupení zaměřených na páchání teroristických útoků. Až v souvislosti s tímto rozšířením došlo k vysvětlení pojmu „finanční či jiná podpora“. **Podporou finanční** je v souladu s mezinárodní úmluvou o potlačení financování terorismu vedle přímého i nepřímé shromažďování prostředků, které se podle zkušeností děje například maskováním za různé církevní či humanitární sbírky, nadace apod., ale může spočívat i v jiné spolupráci při získávání prostředků pro daný účel, případně může jít o samotné přispívání při vědomí, k jakému účelu mají být prostředky užity. Není tedy rozhodující, jakého původu jsou prostředky určené k financování terorismu; může jít o zcela legálně, ale i nezákonně získané prostředky. Jak rovněž vyplývá z výše uvedeného, o financování terorismu půjde i v případě, že k teroristické činnosti či s ní související podpoře má být využita jen část shromážděných prostředků. V neposlední řadě se v současném světě stává obvyklým také slib a případné poskytnutí odměny

---

⁸⁵ *Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb., trestnímu zákoníku*. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 8. 6. 2017].

⁸⁶ *Důvodová zpráva k zákonu č. 330/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů*. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 10. 6. 2017].

pozůstalým po pachatelích sebevražedných teroristických útoků. **Materiální nebo jiná podpora** spočívá například v poskytování prostor, stravy, školení, výcviku, dopravních prostředků či jiného vybavení. Současně však nedošlo k definici teroristické skupiny a ustanovení bylo třeba chápat ve smyslu glosáře Doporučení Finančního akčního výboru (FATF), který stanoví, že teroristická organizace je „*jakákoli skupina teroristů, která*

- a) *spáchá, nebo se pokusí se spáchat teroristický čin jakýmkoli způsobem, přímo či nepřímo, nezákonně a vědomě;*
- b) *se podílí jako spolupachatel na teroristickém činu;*
- c) *organizuje nebo řídí ostatní, aby páchali teroristické činy; nebo*
- d) *přispěje ke spáchání teroristického činu skupinou osob jednajících ve společném zájmu, pokud je přispění záměrné a s cílem podpořit teroristický čin nebo s vědomím, že záměrem skupiny je spáchat teroristický čin*⁸⁷.

Po převedení skutkových podstat v odstavci 2 na samostatné trestné činy novelou z roku 2017 byl na jeho místo přesunut odstavec 3, kterým je trest odnětí svobody možné uložit v rozmezí od 12 do 20 let, případně jako trest výjimečný. Toto přísnější posuzování se týká pachatele, který

- a) *spáchá čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,*
- b) *způsobí takovým činem těžkou újmu na zdraví nebo smrt,*
- c) *způsobí takovým činem, že větší počet lidí zůstal bez přístřeší,*
- d) *způsobí takovým činem přerušeni dopravy ve větším rozsahu,*
- e) *způsobí takovým činem škodu velkého rozsahu,*
- f) *získá takovým činem pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu,*
- g) *ohrozí takovým činem závažně mezinárodní postavení České republiky nebo postavení mezinárodní organizace, jejíž je Česká republika členem, nebo*
- h) *spáchá takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.*⁸⁸

Vymezení pojmu organizovaná skupina je věcí zejména odborné literatury a soudní praxe, neboť definici neobsahoval trestní zákon z roku 1961 a neobsahuje ji ani trestní zákoník. Za organizovanou skupinu se považuje „*nejméně tříčlenné sdružení trestně*

---

⁸⁷ *Důvodová zpráva k zákonu č. 165/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.* In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 10. 11. 2017].

⁸⁸ *Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění k 1. 2. 2017.* In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 15. 6. 2017].

odpovědných osob, ve kterém je provedena určitá dělba úkolů mezi jeho jednotlivé členy a jehož činnost se v důsledku toho vyznačuje plánovitostí a koordinovaností, což zvyšuje pravděpodobnost úspěšného provedení trestného činu, a tím i jeho škodlivost a závažnost“⁸⁹.

Organizovaná skupina nemusí mít trvalejší charakter, může být vytvořena i ad hoc pro spáchání jednoho trestného činu. Skutečnost, že pachatel trestný čin spáchal jako člen či ve spojení s organizovanou skupinou je obecnou přitěžující okolností, pokud není přímo znakem kvalifikovaných skutkových podstat u některých trestných činů, jako je tomu v případě trestného činu teroristického útoku⁹⁰. S ohledem na spodní hranici trestní sazby ve výši 15 let u zvláště závažného zločinu teroru a 5 let v případě teroristického útoku dle § 312 odst. 1 je k řízení o nich v prvním stupni v souladu s § 17 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen „trestní řád“) věcně příslušný krajský soud⁹¹.

Z hlediska vazeb § 311 na další skutkové podstaty v trestním zákoníku je možno identifikovat např. trestný čin vlastizrady dle § 309, kde je trestný čin teroristického útoku dle § 311 přímo uveden jako součást základní skutkové podstaty, nebo *nepřekážení trestného činu* dle § 367. Dále je vazba na § 311 zmiňována v několika kvalifikovaných skutkových podstatách jako *loupež* dle § 173 odst. 2 písm. d), *vydírání* dle § 175 odst. 3 písm. b), *krádež* dle § 205 odst. 5 písm. b), *zpronevěra* dle § 206 odst. 5 písm. b), *podvod* dle § 209 odst. 5 písm. b) nebo *padělání a pozměnění veřejné listiny* dle § 348 odst. 3 písm. b). V případě krádeže, vydírání a padělání a pozměnění veřejné listiny se jedná o další splněné požadavky rámcového rozhodnutí z r. 2002⁹².

3. 4. K důvodům přijetí zákona č. 455/2016 Sb. a vytvoření nových trestných činů

Původní trestněprávní úprava postihu financování a jiné podpory terorismu, tedy činností označovaných v rámcových rozhodnutích i směrnici o boji proti terorismu jako trestné činy spojené s teroristickými činnostmi, v trestním zákoníku se vyznačovala vysokou mírou obecnosti. Na základě oznámení České republiky bylo v roce 2014 Evropskou komisí vyhodnoceno, že Česká republika patří mezi členské státy, které se při plnění požadavků rámcového rozhodnutí z roku 2002 ve znění rámcového rozhodnutí z roku 2008 odvolávají na stávající nebo obecná ustanovení vztahující se na různé formy účasti na teroristickém trestném činu. S tím se v případě postihu náboru teroristů pojilo riziko, že ustanovení týkající se

⁸⁹ *Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18. 7. 1985.* In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 15. 9. 2017].

⁹⁰ SÝKORA Michal. *Organizovaná (zločinecká) skupina.* Právní prostor, 20. 5. 2014. [online] Dostupné z <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/organizovana-zlocinecka-skupina> [cit. 2. 9. 2017].

⁹¹ *Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).* In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 20. 9. 2017].

⁹² MAREŠ Miroslav. *Soudobé problémy a výzvy aplikace trestného činu teroristického útoku.* Státní zastupitelství, 2015, roč. 18, č. 2. ISSN 1214-3758. s. 16-23

podpory teroristických organizací nebo účasti na spiknutí nepostihovala nábor „samostatně jednajících jedinců“. Opírání se o obecná ustanovení mohlo rovněž vyvolat pochybnosti, zda jsou nedokonané trestné činy skutečně trestné. To záviselo na výkladu a uplatňování pojmů, jako je např. usnadnění teroristických trestných činů nebo činy přípravy teroristických trestných činů. Ve svých oznámeních Komisi členské státy včetně České republiky nezdůvodňovaly nezavedení nových trestných činů, aby mohly omezit rozsah nových teroristických trestných činů či reagovat na obavy ohledně zachování základních práv⁹³.

Česká republika byla údajně vedle Brazílie a Libye jedním ze tří států světa, které nepostihovaly financování terorismu prostřednictvím samostatného trestného činu. Znaky tohoto trestného činu tak byly rozprostřeny po trestním zákoníku, což snižovalo odrazující účinek kriminalizace. Výbor Moneyval v roce 2011 České republice s ohledem na již v minulosti vytýkané a nijak neospravedlněné nedostatky uložil povinnost provádět změny a informovat o nich v intervalu dvou let. Česká republika byla dále v únoru 2016 v rámci vyhodnocení celkem 190 jurisdikcí zařazena ze strany FATF vedle zemí jako jsou Uganda, Kolumbie, Libanon, Libye a Irák do skupiny států jurisdikcí s nedostatečnou kriminalizací financování terorismu, a to jako jediná země Evropy. V případě nesplnění mezinárodních požadavků v roční lhůtě do února 2017 by byly státy v jurisdikci FATF vyzvány k tomu, aby finanční styky s Českou republikou posuzovaly jako rizikové a přijaly v tomto směru příslušná opatření. Takové opatření by pravděpodobně (nikdy dosud nebylo přijato proti evropské zemi) velmi výrazně ovlivnilo posuzování rizikovosti a důvěryhodnosti země ze strany zahraničních společností a investorů. Bylo tak nutné urychlit již probíhající proces přípravy novely trestního zákoníku. K vyhlášení zákona č. 455/2016 Sb. ve Sbírce zákonů došlo dne 29. prosince 2016 a k jeho nabytí účinnosti přesně v poslední den lhůty k nápravě 1. února 2017. V trestním zákoníku se tak se zrušením velmi obecného odst. 2 § 311 a vyhověním požadavkům FATF ohledně řádné implementace Mezinárodní úmluvy o potlačování jaderného terorismu v rámci § 311 odst. 1 písm. f) objevily samostatné trestné činy

- 1) *účast na teroristické skupině* dle § 312a,
- 2) *financování terorismu* dle § 312d,
- 3) *podpora a propagace terorismu* dle §312e a
- 4) *vyhrožování teroristickým trestným činem* dle § 312f.

---

⁹³ Zpráva Komise Evropskému Parlamentu a Radě o provádění rámcového rozhodnutí Rady 2008/919/SVV ze dne 28. listopadu 2008, kterým se mění rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV o boji proti terorismu. Brusel 5. 9. 2014. [online] Dostupné z <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:52014DC0554> [cit. 4. 10. 2017]

Trestní sazba základních skutkových podstat trestných činů dle § 312d-312f byla stanovena ve výši 3-12 let odnětí svobody, kvalifikované skutkové podstaty postižitelné trestem odnětí svobody na 5 – 15 let se pachatel dopustí spácháním trestného činu při členství v organizované skupině, za stavu ohrožení státu veřejným spácháním či specificky pro § 312e odst. 2 vůči dítěti. Možnost uložit trest propadnutí majetku vedle trestu odnětí svobody zůstala s výjimkou § 312e odst. 1 zachována. Financování terorismu se nově rozšířilo na osobu, která „shromažďuje finanční prostředky nebo jiné věci v úmyslu, aby jich bylo takto užito“. Zařazení podpory a propagace terorismu a vyhrožování teroristickým trestným činem do výčtu jednání, jejichž financování je postihováno, souvisí s požadavky plynoucími z Mezinárodní úmluvy o potlačení financování terorismu a ze směrnice o boji proti terorismu. Podle doporučení FATF zahrnuje financování terorismu financování cestování osob do států, které jsou odlišné od států jejich pobytu nebo státní příslušnosti, za účelem spáchání, plánování nebo přípravy teroristického útoku anebo za účelem účasti na něm, nebo poskytování či podstoupení teroristického výcviku. Došlo též k definitivnímu oddělení úpravy teroristické skupiny dle § 129a od organizované zločinecké skupiny dle § 129, byť společným znakem zůstává podmínka nejméně tří trestně odpovědných osob. Současně došlo i k vydělení zvláštního ustanovení o účinné lítosti dle § 312b a ustanovení o beztrestnosti agenta dle § 312c⁹⁴. Jak bylo uvedeno v kapitole věnované mezinárodním a evropským právním nástrojům boje proti terorismu, směrnice o boji proti terorismu se stala pro Českou republiku právně závaznou až dne 15. března 2017, tedy po nabytí účinnosti novely trestního zákoníku. Bylo by patrně vhodnější vyčkat na přijetí směrnice, nepřicházelo to však v úvahu kvůli lhůtám, které byly České republice pro přijetí požadovaných legislativních změn ze strany FATF a výboru Moneyval stanoveny. Nové skutkové podstaty tento právní nástroj zohlednily, neboť sněmovní výbor pro evropské záležitosti návrh uvedené směrnice projednal a vyslovil s ním souhlas již 14. 1. 2016 v souladu s předběžným stanoviskem vlády z 12. 1. 2016⁹⁵.

3. 5. Definice teroristické skupiny a trestnost účasti na ní

Nejprve je třeba udělat exkurz do historie možného postihu této organizované formy terorismu. Členství v teroristické skupině bylo za určitých podmínek kvalifikovat po novele trestního zákona z roku 1961 provedené roku 1995 jako *účast na zločinném spolčení* dle § 163a, přičemž tato skutková podstata postihovala trestem odnětí svobody v trvání 2 až 10 let nebo trestem propadnutí majetku toho, kdo „založí zločinné spolčení, nebo kdo se činnosti

⁹⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 455/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. [online] Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=886&CT1=0> [cit. 24. 9. 2017].

⁹⁵ Usnesení výboru pro evropské záležitosti ze 43. schůze ze dne 4. února 2016. [online] Dostupné z <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=78697> [cit. 29. 9. 2017]

takového spolčení účastní, anebo kdo zločinné spolčení podporuje“. V souvislosti s tímto trestným činem se v § 163b nacházelo *ustanovení o účinné lítosti* jako okolnosti, která způsobuje zánik trestní odpovědnosti za trestný čin, a v § 163c (jako zvláštní druh okolnosti vylučující protiprávnost) ustanovení o *beztrestnosti agenta*, tedy policisty podílejícího se na činnosti skupiny s cílem odhalit pachatele trestné činnosti. Samotné zločinné spolčení definoval trestní zákon z roku 1961 v § 89 odst. 20 jako „*společenství více osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, které je zaměřeno na dosahování zisku soustavným páčáním úmyslné trestné činnosti*“⁹⁶. Teroristická činnost však nemusí být financována pouze ze zisků z trestné činnosti, ale i z obchodních aktivit, kdy teroristické skupiny vlastním jménem nebo jménem některého z jejich příznivců vlastní výrobní podniky, sítě hotelů, stavební či přepravní společnosti. Vedle těchto zdrojů je možné dále uvést získávání finančních prostředků prostřednictvím publikační činnosti, realizací sbírek či využívání charitativních příspěvkových organizací⁹⁷. Postih teroristické skupiny s legálními zdroji příjmů by tak podle tohoto ustanovení prakticky nebyl možný a požadavku rámcového rozhodnutí z roku 2002 na zavedení pojmu teroristická skupina a výslovnou kriminalizaci jejího vedení a účasti na ní tedy nebylo v době vstupu ČR do EU vyhověno.

Od 22. 10. 2004 již bylo výslovně možné členství v teroristické skupině kvalifikovat jako účast na zločinném spolčení, neboť došlo k vytvoření dvou nových odstavců § 163a, které postihují trestem odnětí svobody v trvání 3 až 10 let spáchání tohoto trestného činu „*ve vztahu k zločinnému spolčení určenému nebo zaměřenému k páčání teroru (§ 93) nebo teroristického útoku (§ 95)*“ a přísnější trestní sazbou na 5 až 15 let pachatele, „*je-li vedoucím činitelem nebo představitelem zločinného spolčení určeného nebo zaměřeného k páčání teroru (§ 93) nebo teroristického útoku (§ 95)*“⁹⁸. Současně došlo k přesunu definice zločinného spolčení do § 89 odst. 17 a vypuštění ustanovení o dosahování zisku soustavným páčáním úmyslné trestné činnosti. S výjimkou výslovného zavedení pojmu teroristický skupina, případně alespoň početního vymezení účastníků zločinného spolčení jako „více než dvou osob“ tak došlo k implementaci rámcového rozhodnutí z roku 2002 i v tomto bodě. S přijetím trestního zákoníku došlo k převedení zločinného spolčení na organizovanou zločineckou skupinu dle § 129 trestního zákoníku při zachování znění ustanovení z trestního zákona z roku 1961, neboť se stávající právní úprava v praxi osvědčila. Došlo však k vymezení pachatele trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké

⁹⁶ ŠTURMA Pavel, Veronika BÍLKOVÁ a Jana NOVÁKOVÁ. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovanému zločinu*. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-7179-305-1. s. 140 - 141

⁹⁷ SMOLÍK Josef a Veronika SVATOŠOVÁ. *Financování terorismu*. Vojenské rozhledy. 2017, ročník 26, č. 2. ISSN 1210-3292. s. 82

⁹⁸ *Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon*, ve znění k 22. 10. 2004. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 20. 9. 2017].

skupiny dle § 107 odst. 1 trestního zákona jako toho, „*kdo spáchal úmyslný trestný čin jako člen organizované zločinecké skupiny, nebo ten, kdo takový čin spáchal vědomě se členem organizované zločinecké skupiny anebo v úmyslu organizované zločinecké skupině napomáhat*“. Obdobně proběhla pouze gramatická změna i u základní skutkové podstaty trestného činu *účasti na organizované zločinecké skupině* dle § 361 trestního zákoníku. Přísnější postih dle odstavců 2 a 3 byl v souladu s rámcovým rozhodnutím z roku 2002 zachován a nově vztažen i na organizovanou zločineckou skupinu určenou nebo zaměřenou k páčání trestného činu vlastizrady dle § 309 trestního zákoníku. Nadále s tímto trestným činem zůstalo spojeno zvláštní ustanovení o účinné lítosti v § 362 a ustanovení o beztrestnosti agenta v § 363⁹⁹.

Novelou trestního zákoníku zákonem č. 455/2016 Sb. došlo k vydělení teroristické skupiny, definované v § 129a odst. 1 jako „*společenství nejméně tří trestně odpovědných osob, které má trvalejší charakter, je v něm provedena dělba činností mezi jeho jednotlivé členy, jeho činnost se vyznačuje plánovitostí a koordinovaností a je zaměřeno na páčání trestných činů vlastizrady spáchané formou teroristického útoku nebo teroru (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312)*“. Pro uvedené trestné činy byla v tomto ustanovení z důvodu odkazu na tyto trestné činy na četných místech v trestním zákoníku zavedena legislativní zkratka **teroristické trestné činy**. Zařazení definice teroristické skupiny za organizovanou zločineckou skupinu má své opodstatnění zejména v tom, že pojmy terorismus a organizovaný zločin jsou velmi obecné, neurčité a mají globalizační účinek, který překračuje hranice jednotlivých států, či dokonce kontinentů. Současně oba fenomény představují hrozbu pro demokratický právní stát a jednotlivé teroristické aktivity i projevy organizovaného zločinu shodně oslabují a narušují řádné fungování oficiálních státních struktur¹⁰⁰. Teroristická skupina představuje stejně jako organizovaná zločinecká skupina podmnožinu organizované skupiny, je proto definována prostřednictvím znaků charakterizujících organizovanou skupinu, které jsou však v souladu s rámcovým rozhodnutím z roku 2002 doplněny o „trvalejší charakter“ a „zaměřenost na páčání teroristických trestných činů“ a definice naopak výslovně neobsahuje dovětek „což zvyšuje pravděpodobnost úspěšného provedení trestného činu“. Ostatně tento znak není uveden ani v definici organizované zločinecké skupiny obsažené v § 129, která s novelou převzala definiční znak „společenství nejméně tří trestně odpovědných osob“. Pro posouzení toho, zda

---

⁹⁹ *Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb., trestnímu zákoníku*. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 8. 6. 2017].

¹⁰⁰ JELÍNEK Jiří. *Protiteroristická – novela trestního zákoníku – poznámky k orientačnímu studiu*. Bulletin Advokacie 26. 4. 2017. [online] Dostupné z <http://www.bulletin-advokacie.cz/protiteroristicka-novela-trestniho-zakoniku-poznamky-k-orientacnimu-studiu#ftn4> [cit. 5. 10. 2017]

jde v daném konkrétním případě o společenství nejméně tří trestně odpovědných osob, není vyžadováno výslovné přijetí za člena teroristické skupiny nebo výslovné přistoupení člena k takové skupině. Současně není potřeba zjistit totožnost všech členů teroristické skupiny, postačí zjištění, že mezi nejméně třemi osobami reálně existujícími a vzájemně spolupracujícími, ať již se jedná pouze o pachatele či rovněž o účastníky, došlo k určité součinnosti na realizování trestné činnosti vykazující znaky terorismu. Teroristická skupina je tak kvalifikovaným případem spolupachatelství, popř. účastenství v užším smyslu. Dle § 129 odst. 2 nevylučuje naplnění znaků teroristické skupiny použití ustanovení tohoto a jiných zákonů o organizované skupině a organizované zločinecké skupině s výjimkou § 361 a § 363 trestního zákoníku. U § 361 je tato výjimka odůvodněna samostatným trestným činem účasti na teroristické skupině dle § 312a, u § 363 pak samostatnou úpravou beztrestnosti agenta dle § 312c¹⁰¹. Analogicky s osamostatněním teroristické skupiny došlo i k osamostatnění trestného činu účasti na teroristické skupině dle § 312a, který primárně vychází z úpravy trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině dle § 361 a v odst. 1 i 2 přebírá rovněž její trestní sazby. K převzetí odst. 3 o podpoře teroristické skupiny do §312a však nedošlo, neboť je postižitelná jako trestný čin financování terorismu dle § 312d nebo podpory a propagace terorismu dle § 312e. Dosah § 312a je vzhledem k definici teroristické skupiny oproti dřívější úpravě širší¹⁰². V souladu s Dodatkovým protokolem k Úmluvě Rady Evropy o prevenci terorismu je nově dle odst. 3 okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby 12 až 20 let odnětí svobody z § 311 odst. 3 písm. h) převzaté spáchání trestného činu za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Podle tohoto odstavce je postižitelný i vedoucí činitel nebo představitel teroristické skupiny, která naplňuje znaky organizované zločinecké skupiny. Do odst. 4 byl převzat výslovný zákaz dvojího přičítání téže skutečnosti vyloučením aplikace zpřísnující úpravy § 107 a 108, v případě souběhu tohoto trestného činu s jiným úmyslným trestným činem však bude na místě aplikovat zpřísnění tohoto jiného trestného činu dle § 108¹⁰³.

3. 6. Nesourodý trestný čin podpory a propagace terorismu

Oproti trestnému činu účasti na teroristické skupině dle § 312a, který je složen z jedné základní a dvou kvalifikovaných skutkových podstat, obsahuje trestný čin podpory a

¹⁰¹ *Důvodová zpráva k zákonu č. 455/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.* [online] Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=886&CT1=0> [cit. 24. 9. 2017].

¹⁰² JELÍNEK Jiří. *Protiteroristická "novela trestního zákoníku – poznámky k orientačnímu studiu.* Bulletin Advokacie 26. 4. 2017. [online] Dostupné z <http://www.bulletin-advokacie.cz/protiteroristicka-novela-trestniho-zakoniku-poznamky-k-orientacnimu-studiu#ftn4> [cit. 5. 10. 2017]

¹⁰³ *Dodatkový protokol k Úmluvě Rady Evropy o prevenci terorismu - předkládací zpráva pro Parlament ČR.* Praha, 30. 1. 2017. [online] Dostupné z www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=120676 [cit. 19. 6. 2017].

propagace terorismu dle § 312e více rozdílných samostatných skutkových podstat kazuisticky postihujících jednotlivé projevy podpory a propagace terorismu a k nim se připínající jedné skutkové podstaty kvalifikované. Pro rozmanitost jednání byl zvolen souhrnný název, byť ne pro všechny je zcela přílehlavý.

Trestného činu podpory a propagace terorismu dle § 312e odst. 1 se dopustí ten, „*kdo veřejně podněcuje ke spáchání teroristického trestného činu, nebo kdo veřejně schvaluje spáchaný teroristický trestný čin nebo pro něj veřejně vychvaluje jeho pachatele*“. Trestní sazbou dva roky až deset let postihuje alinea 1 veřejné podněcování ke spáchání teroristického trestného činu ve vztahu speciality k trestnému činu *podněcování k trestnému činu* dle § 364 odst. 1, alinea 2 schvalování teroristického trestného činu jako formu nepřímého podněcování ve vztahu speciality k trestnému činu *schvalování trestného činu* dle § 365 odst. 1. Díkce předchozí úpravy podněcování v § 311 odst. 2 alinea 2 byla zachována, použitím odkazu na teroristický trestný čin došlo k rozšíření trestnosti o podněcování k trestnému činu vlastizrady spáchané formou teroristického útoku nebo teroru a o podněcování k trestnému činu teroru. Za podněcování se považuje každý projev, který je způsobilý vyvolat u jiných osob náladu nebo rozhodnutí spáchat trestný čin a může jít o podněcování přímé i nepřímé. Současně je bezvýznamné, zda pachatel dosáhl sledovaného účelu, či zda byl trestný čin, ke kterému pachatel podněcuje, skutečně spáchán. Podněcovat lze ke kterékoli formě teroristického útoku, přičemž takové podněcování může být oproti návodu adresováno neurčitému okruhu osob, stejně jako schvalování terorismu, které v předchozí úpravě § 311 odst. 2 nebylo výslovně uvedeno, teoreticky však bylo možné podřadit toto jednání pod jinou podporu ve smyslu § 311 odst. 2 alinea 3. Schvalováním je v souladu s širokým pojetím podněcování převzatým do směrnice o boji proti terorismu z rámového rozhodnutí z roku 2002 ve znění rámcového rozhodnutí z roku 2008 nutné chápat i obhajování, ať už výslovné nebo i konkludentní, jež otevřeně anebo i skrytě schvaluje konkrétní teroristický trestný čin. V případě schvalování konkrétního dosud nespáchaného trestného činu v úmyslu utvrdit pachatele v rozhodnutí trestný čin spáchat se jedná o pomoc k trestnému činu dle § 24 odst. 1 písm. c). Na trestnost jednání však nemá vliv, byl-li již, respektive bude-li vůbec, pachatel schvalovaného teroristického trestného činu odsouzen¹⁰⁴. Schvalování teroristického útoku na vánoční trhy na berlínském náměstí Breitscheidplatz v Berlíně a vraždy ruského velvyslance v turecké Ankaře ze dne 19. prosince 2016 se v prostorách Obchodní akademie a hotelové školy v Třebíči v blíže nezjištěném období od 20. prosince 2016 do 26. ledna 2017 před dalšími

---

¹⁰⁴ *Důvodová zpráva k zákonu č. 455/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.* [online] Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=886&CT1=0> [cit. 24. 9. 2017].

nejméně třemi studenty školy dopustil dvacetiletý Filip C. Okresní soud v Třebíči odsouzenému v říjnu 2017 uložil trestním příkazem úhrnný trest odnětí svobody na sedm měsíců s podmíněným odkladem na patnáct měsíců pro trestné činy schvalování trestného činu a *projev sympatií k hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka*. Proti trestnímu příkazu nebyl podán odpor a nabyl tak právní moci. Na nebezpečné názory studenta policii upozornilo vedení Obchodní akademie a střední školy v Třebíči. Podle soudu tak odsouzený před studenty opakovaně projevoval sympatie k ideologii a organizaci ISIS, který se k útokům přihlásil¹⁰⁵. Ke spáchání tedy došlo těsně před účinností novely trestního zákoníku a použití § 312e odst. 1 by tak v souladu s ustanovením § 2 odst. 1 bylo možné pouze v případě, že by posouzení podle pozdější úpravy bylo pro pachatele příznivější. Trestní sazba schvalování trestného činu dle § 365 však činí nejvýše jeden rok, za projev sympatií k hnutí směřující k potlačení práv a svobod člověka je dle § 404 trestního zákoníku možné uložit trest v rozmezí 6 měsíců až 3 let a obě sazby jsou tak pro pachatele příznivější, než sazba dle § 312e odst. 1¹⁰⁶.

V § 312 odst. 2 je trestní sazbou od 3 do 12 let v souladu s Úmluvou o prevenci terorismu postihován pod písmenem a) nábor teroristů. Postihuje se pachatel, který „*ke spáchání teroristického trestného činu nebo trestného činu účasti na teroristické skupině zjedná jiného*“, ať už individuálně či kolektivně, přímou účastí, spoluúčastí či přispíváním ke spáchání takových trestných činů¹⁰⁷. Toto jednání bylo možné podle předchozí úpravy postihnout jako návod k teroristickému útoku nebo účasti na organizované zločinecké skupině dle § 361 odst. 1, 2. K úspěšnému zverbování osoby nemusí dojít, trestný bude i pouhý pokus. Pokud člen teroristické skupiny verbuje osoby v rámci své účasti na teroristické skupině, bude zřejmě na místě kvalifikovat takové jednání jako trestný čin účasti na teroristické skupině dle § 312a odst. 1 nebo 1, 2 písm. b). Výcvik je v souladu s Úmluvou o prevenci terorismu postihován z hlediska poskytování pod písmenem b), kdy se trestného činu dopustí ten, „*kdo jinému poskytne informace nebo výcvik týkající se výroby nebo používání výbušnin, zbraní, nebezpečných látek anebo jiných obdobných metod nebo technik pro účely spáchání teroristického trestného činu*“. Ve vztahu ke skutečnosti, že poskytnuté informace a výcvikem získané dovednosti budou použity pro účel spáchání teroristického trestného činu, je potřeba úmysl přímý, nikoli pouhé srozumění. Zároveň je v souladu se směrnicí o boji proti terorismu

---

¹⁰⁵ *Za schvalování teroristických útoků padl v Třebíči trest*. Třebíčský deník 4. 11. 2017. [online] Dostupné z <https://trebicky.denik.cz/zlociny-a-soudy/za-schvalovani-teroristicky-utoku-padl-v-trebici-trest-20171104.html> [cit. 6. 11. 2017].

¹⁰⁶ *Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*, ve znění k 1. 2. 2017. In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 15. 6. 2017].

¹⁰⁷ *Úmluva Rady Evropy o prevenci terorismu - předkládací zpráva pro Parlament ČR*. Praha, 30. 1. 2017. [online] Dostupné z www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=120667 [cit. 14. 6. 2017]

i Dodatkovým Protokolem k Úmluvě o prevenci terorismu podle písmene c) postihováno i obdobně vymezené podstoupení výcviku, získání informací a osvojení dovedností¹⁰⁸. Fakticky je tak příprava kriminalizována jako dokonaný trestný čin, proto má aplikace § 312e odst. 2 písm. c) trestního zákoníku ve vztahu k teroristickým trestným činům přednost před aplikací ustanovení o přípravě¹⁰⁹. Podle písmena d) je postihován pachatel, který „*sám nebo prostřednictvím jiného za spáchání teroristického trestného činu poskytne nebo slíbí odměnu nebo odškodnění jinému nebo pro jiného anebo na takovou odměnu nebo odškodnění pořádá sbírku*“. Jedná se tak dílem o

- a) zvláštní formu trestné součinnosti, která má jinak svoji obdobu v návodu v případě odměny nebo odškodnění za účelem najmutí a v pomoci k trestnému činu v případě odměny nebo odškodnění za účelem utvrzování,
- b) přípravu k této zvláštní formě součinnosti v případě pořádání sbírky a
- c) zvláštní formu schvalování trestného činu dle § 365 odst. 2 v případě všech uvedených jednání, pokud k nim dojde po spáchání teroristického trestného činu.

Z uvedeného tedy plyne, že ustanovení postihuje oproti § 365 odst. 2, který se vztahuje pouze na trestný čin již spáchaný, i jednání, jejichž cílem je motivovat jinou osobu ke spáchání teroristického trestného činu. Rovněž není podmínkou, aby pachatel teroristického trestného činu již byl potrestán, přičemž k jeho potrestání ani dodatečně vůbec nemusí dojít. Trestný čin financování terorismu je k tomuto ustanovení subsidiárním, neboť se jedná o finanční nebo materiální podporu za specifickým účelem a souběh tak bude vyloučen¹¹⁰.

V současné době se zvyšuje počet osob, které cestují nebo se pokoušejí cestovat do jiných států, jejichž obyvateli či státními příslušníky nejsou, v těchto zemích se zapojují do plánování teroristických aktivit, příprav teroristických útoků, či dokonce se účastní bojových operací. Tyto osoby po svém návratu představují reálnou hrozbu pro vnitřní bezpečnost jednotlivých států, a to jak z hlediska organizovaného náboru dalších osob, tak i z hlediska možného využití svých bojových zkušeností k páčání teroristických činů či možného zapojení do struktur organizovaného zločinu. Dle odst. 3 je proto stejným trestem jako v odst. 2 postihováno i vycestování za účelem terorismu. Trestného činu podle písmena

---

¹⁰⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 455/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. [online] Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=886&CT1=0> [cit. 24. 9. 2017].

¹⁰⁹ Dodatkový protokol k Úmluvě Rady Evropy o prevenci terorismu - předkládací zpráva pro Parlament ČR. Praha, 30. 1. 2017. [online] Dostupné z www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=120676 [cit. 19. 6. 2017].

¹¹⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 455/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. [online] Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=886&CT1=0> [cit. 24. 9. 2017].

a) se dopustí „osoba, která je občanem České republiky, vycestuje-li do jiného státu, jehož není státním příslušníkem nebo v němž nemá povolen trvalý pobyt, za účelem spáchání teroristického trestného činu, trestného činu účasti na teroristické skupině (§ 312a), vyhrožování teroristickým trestným činem (§ 312f) nebo trestného činu uvedeného v odstavci 2 písm. b) nebo c)“, obdobně se podle písmene b) trestného činu dopustí „osoba, která není občanem České republiky“ a to i za situace, kdy přes území České republiky pouze cestuje. Česká právní úprava postihu takových jednání byla až do přijetí novely provedené zákonem č. 455/2016 Sb. v tomto směru nedostatečná. Pokud zahraničním bojovníkům po jejich návratu nebylo možné prokázat jednání naplňující znaky skutkové podstaty trestného činu teroristického útoku, případně trestného činu *služby v cizích ozbrojených silách* dle § 321 trestního zákoníku, nebylo ani možné je jen za jejich samotnou účast v ozbrojeném konfliktu v zahraničí postihnout¹¹¹. Trestní zákoník obsahoval řadu trestných činů, které by mohly postihovat toto nezákonné jednání, např. teroristický útok dle § 311, účast na organizované zločinecké skupině dle § 361, služba v ozbrojených silách dle § 321, *styky ohrožující mír* dle § 409, *podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod* dle § 356, *založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka* dle § 403, *projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka* dle § 404 či *popírání a schvalování genocidia* dle § 405. Z analýzy ministerstva spravedlnosti rovněž vyplývá, že se v mnoha případech mohly orgány činné v trestním řízení dostat do důkazní nouze, neboť je mimo jiné sporné, do jaké míry mohou být zpravodajské informace využity jako důkaz v trestním řízení. Rovněž bylo problematické, že trestní zákoník upravuje v § 321 pouze službu ve vojsku cizího státu, nikoli organizace typu Al-Kajdá či ISIS¹¹².

V této souvislosti je třeba zmínit případ 22letého českého konvertity k islámu Jana S., kterého česká média nazvala „prvním českým džihádistou“. Věc již prošla řízením před Krajským soudem v Plzni jako soudem prvního stupně i odvolacím Vrchním soudem v Praze a jeho rozsudek je pravomocný, neboť bylo dovolání k Nejvyššímu soudu zamítnuto¹¹³. Odsouzený si v únoru 2016 na základě pravidelné komunikace se členy a sympatizanty ISIS přes internet objednal let do tureckého pohraničního města Gaziantep s přestupem v Istanbulu

---

¹¹¹ JELÍNEK Jiří. *Protiteroristická“ novela trestního zákoníku – poznámky k orientačnímu studiu*. Bulletin Advokacie 26. 4. 2017. [online] Dostupné z <http://www.bulletin-advokacie.cz/protiteroristicka-novela-trestniho-zakoniku-poznamky-k-orientacnimu-studiu#ftn4> [cit. 5. 10. 2017]

¹¹² *Legislativní návrhy v oblasti vnitřní bezpečnosti*. Ministerstvo vnitra: Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, duben 2016. [online] Dostupné z www.ceska-justice.cz/wp-content/uploads/2016/06/Terrorismus-II.docx [cit. 28. 11. 2017]

¹¹³ *Český džihádista si odsedí šest let, Nejvyšší soud zamítl jeho dovolání*. iDnes.cz Plzeňský kraj 28. 11. 2017. [online] Dostupné z https://plzen.idnes.cz/nejvyssi-soud-jan-silovsky-spalene-porici-trest-islamsky-stat-verdikt-1ne-/plzen-zpravy.aspx?c=A171128_121503_plzen-zpravy_vb [cit. 3. 12. 2017]

a v půjčovně automobilů si zajistil půjčení auta pro cestu do syrského města Jarabulus na území ovládaném ISIS. Při prohlídce na letišti v Istanbulu však nedokázal přesvědčivě vysvětlit důvod své cesty do Gaziantepu a byl proto zadržen i s mobilem, v němž se mj. nacházela videa o ISIS a mapa cesty. Poté, co byl tureckými úřady vydán do České republiky, proti němu bylo zahájeno trestní stíhání pro pokus zločinu účasti na organizované zločinecké skupině dle § 21 odst. 1, § 361 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku. Posléze ovšem odsouzený před policejním orgánem vypověděl, že na podkladě předešlého samostatného studia konvertoval k islámu, na internetu získal velmi detailní informace o činnosti a ideologii ISIS a rozhodl se k této organizaci přidat a bojovat za ni proti syrské vládě, Rusům a USA. Byl srovnán s tím, že když půjde do té války, bude zabíjet lidi, popravy prováděné ISIS však považoval za moc násilné a moc časté. Sám by popravil jenom někoho, o kom by věděl, že si to zaslouží, např. za vraždy či pašování drog, a udělal by to co nejrychleji, pravděpodobně zastřelením. Současně se nechtěl podílet na teroristických činech nebo teroristických útocích, sebevražedný útok by po výcviku zřejmě nebyl ochoten podniknout. Na své výpovědi setrval i při následném vazebním zasedání konaném u Okresního soudu Plzeň-jih a jeho jednání proto začalo být posuzováno jako pokus zločinu teroristického útoku dle § 21 odst. 1, § 311 odst. 1 písm. a), odst. 2 trestního zákoníku ve znění před novelou provedenou zákonem č. 455/2016 Sb. a následně jako příprava zločinu teroristického útoku dle § 20 odst. 1, § 311 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a), b) trestního zákoníku ve znění před uvedenou novelou. Samotný skutek je trestný podle trestního zákoníku účinného jak před novelou, tak i po ní. Novela trestního zákoníku nabyla účinnosti dne 1. 2. 2017, tedy až po spáchání stíhaného skutku, avšak posouzení tohoto skutku dle § 312e odst. 3 písm. a) je s ohledem na trestní sazbu 3–12 let odnětí svobody pro obžalovaného příznivější, než dle § 311 odst. 3 ve znění před novelou, kdy trestní sazba činila 12–20 let odnětí svobody s možností uložit výjimečný trest, a právě kvalifikaci ve znění po novele soud použil při svém rozhodování.

Ve věci bylo vypracováno několik znaleckých posudků a rovněž odborné vyjádření Ústavu Blízkého východu a Afriky při Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze zahrnující poznatky Policie ČR o ISIS, díky němuž si mohl soud vytvořit jasnou představu o této organizaci, jejím vzniku, ideologii, orientačním počtu členů a činnostech povahově odpovídajících zločinům proti lidskosti, které ji činí natolik nebezpečnou pro lidstvo, že se stala předmětem rezolucí RB OSN. Již v přípravném řízení byl odsouzený podroben znaleckému zkoumání a byla u něj ale zjištěna porucha osobnosti na bázi lehké mozkové dysfunkce, jeho osobnost je schizoidní a nevyzrálá. V době páchání činu byly rozpoznávací schopnosti zcela zachovány, ovládací schopnosti byly vlivem uvedené poruchy sníženy přibližně o 50 až 85 procent. Pro odsouzeného je typická sociální slabost, submisivita a

závislost, přičemž má tendenci reagovat na určité rozkazy bez odporu, pod vlivem ISIS by tedy byl pravděpodobně schopen vykonávat mnoho činností, které jsou za normálních okolností proti jeho přesvědčení. Znalecký posudek z oboru kybernetika, odvětví výpočetní technika odhalil v součinnosti s arabistou v elektronice zajištěné při domovní prohlídce v domě odsouzeného velké množství knih a audiovizuálních souborů s muslimskou a zejména džihádistskou tematikou i software sloužící k utajení identity a prohlížení běžnému uživateli skrytých souborů v rámci tzv. Darknetu. V hlavním líčení odsouzený popřel výpověď z přípravného řízení a obhajoba byla postavena na úzkosti a depresivní povaze odsouzeného, který nikoho zabít nechtěl, pouze chtěl v Sýrii zemřít. Mezi návrhy na doplnění dokazování patřil i znalecký posudek, který by prokázal u odsouzeného autismus, jako nadbytečný však byl zamítnut. Dne 24. února 2017 byl odsouzený Krajským soudem v Plzni uznán vinným pokusem zločinu podpory a propagace terorismu dle § 21 odst. 1, § 312e odst. 3 písm. a) trestního zákoníku a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání tří let a tří měsíců se zařazením do věznice s dohledem. Podle § 99 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku bylo obžalovanému současně uloženo ochranné léčení psychiatrické v ambulantní formě. Odsouzenému při určování výše trestu přitěžovala povaha organizace, k níž se plánoval přidat, polehčujícími okolnostmi pak byly bezúhonnost odsouzeného, jeho snížená ovládací schopnost a zejména spolupráce s orgány činnými v trestním řízení. Ta se projevila dobrovolným vydáním věcí v rámci domovní prohlídky, ale také a zejména velice detailním doznáním v přípravném řízení, které představovalo zcela zásadní (a jediný přímý) usvědčující důkaz. Při absenci takového doznání by bylo možné pokládat za spolehlivě prokázanou toliko skutečnost, že odsouzený jako muslimský věřící projevoval intenzivní zájem o ISIS a odcestoval do Turecka. U hlavního líčení se odsouzený sice snažil zpochybnit některé okolnosti vztahující se k jeho úmyslům, nicméně tak činil způsobem zjevně nepřesvědčivým, navíc i před soudem se doznával k řadě podstatných skutkových okolností. Jeho částečná změna výpovědi v hlavním líčení tak pro soud prvního stupně význam jeho plného doznání z přípravného řízení jako polehčující okolnosti citelněji nesnížila¹¹⁴. S tímto hodnocením se však neztotožnil odvolací Vrchní soud v Praze, k němuž se odvolali jak odsouzený s ohledem na přísnost trestu, tak státní zástupce. Soud prvního stupně použil z pohledu státního zástupce správnou právní kvalifikaci, avšak při stanovení výměry trestu odnětí svobody přecenil doznání obžalovaného a opomněl zcela výjimečnou závažnost projednávaného jednání. Vrchní soud v Praze po přezkoumání napadeného rozhodnutí ve veřejném zasedání dne 9. května 2017 zrušil rozsudek soudu 1. stupně ve výroku o trestu a sám rozhodl tak, že odsouzenému uložil trest

---

¹¹⁴ Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 2. 2017, sp. zn. 34T 16/2016

odnětí svobody v trvání šesti let se zařazením do věznice s dozorem, čímž vyhověl odvolání státního zástupce, a současně zamítl odvolání odsouzeného jako nedůvodné¹¹⁵.

K ustanovení § 312e odst. 3 se váže i dosud jediný, vládou dne 31. 1. 2018 schválený návrh na změnu dosud relativně nové právní úpravy zakotvené v trestním zákoníku zákonem č. 455/2016 Sb. Novela reaguje na požadavky směrnice o boji proti terorismu a Dodatkového protokolu k Úmluvě o prevenci terorismu nezahrnuté v platné úpravě. Trestného činu dle § 312e odst. 3 by se nově dopustil ten,

a) kdo cestuje do jiného státu nebo do České republiky za účelem spáchání teroristického trestného činu, trestného činu účasti na teroristické skupině (§ 312a), vyhrožování teroristickým trestným činem (§ 312f) nebo trestného činu uvedeného v odstavci 2 písm. b) nebo c), nebo

b) kdo pro jiného takové cestování organizuje, jiného k němu navádí anebo jinému umožní nebo usnadní takto cestovat.

Písmeno a) by tedy postihovalo nejen vycestování trestné dle stávajícího § 312e odst. 3 písm. a) i b), a to bez ohledu z jakého státu je vycestováváno a jaký je vztah osoby pachatele k cílovému státu, ale nově i přicestování. V souladu se směrnicí o boji proti terorismu bude vždy nezbytné prokázat specifický účel cestování, tj. úmysl přímý. Samotné cestování, byť do země či její části zmítané válečným konfliktem nebo ovládané teroristy, nelze bez dalšího postihnout podle tohoto ustanovení, neboť si lze představit cestování do takových zemí i z legitimních důvodů, například z důvodu poskytování humanitární pomoci. Organizování vycestování je podle stávající úpravy trestné jako účastenství ve formě organizátorství k trestnému činu podpory a propagace terorismu dle § 312e odst. 3, jiné usnadnění vycestování pak jako účastenství ve formě pomoci k trestnému činu podpory a propagace terorismu dle § 312e odst. 3. Organizátor i pomocník by tak byli s ohledem na uplatnění principu akcesority účastenství, tedy pro případ, že nedojde alespoň k pokusu cestování za účelem terorismu, zcela beztrestní, což by mohlo být považováno za nedostatečnou implementaci, proto je třeba toto jednání výslovně doplnit do příslušného trestného činu. Za účelem zachování konzistentnosti úpravy se v návrhu výslovně upravuje také návod k takovému cestování¹¹⁶.

---

¹¹⁵ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 5. 2017, sp. zn. 10 T8 38/2017

¹¹⁶ *Materiály k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony*. Informační systém ODok, Úřad vlády ČR, aktualizováno 1. 2. 2018. [online] Dostupné z <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNAPDADPTW> [cit. 2. 2. 2018]

U § 312e je jako poslední uveden odst. 4, který obsahuje okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby 5–15 let odnětí svobody zvolené tak, aby odpovídaly charakteru jednotlivých skutkových podstat. Trestného činu podle tohoto odstavce se dopustí pachatel

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 písm. b) nebo d) tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem,

b) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1, 2 nebo 3 jako člen organizované skupiny,

c) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1, 2 nebo 3 za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu, nebo

d) spáchá-li čin uvedený v odstavci 2 písm. a) nebo b) vůči dítěti¹¹⁷.

Použití odst. 4 písm. b) není vyloučeno u trojice českých občanů, kteří se podíleli se na činnosti jedné ze sesterských organizací Al-Káidy v Sýrii. Všechny tři vyšetřuje Národní centrála proti organizovanému zločinu a jsou obviněni z trestných činů účast na teroristické skupině a podpora a propagace terorismu. Podle policie 24letá žena loni na jaře odcestovala do Sýrie, kde se provdala za 26letého muže, který v Sýrii pobýval už od roku 2016 a prošel výcvikem místní teroristické organizace. Žena si ho vzala, přestože podle zjištění policistů ho nikdy před tím neviděla ani s ním nemluvila. Zázemí bojovníka teroristické skupiny zajišťovala vařením, praním potřebných věcí a zejména morální podporou, kdy společně cvičili se zbraní, kterou měli doma. Policisté v současné době ale o muži nic nevědí a trestní řízení je proti němu vedeno jako proti uprchlému. Třetí z obviněných, bratr spoluobviněného, žije podle posledních poznatků policie v Mauritánii a podle policejního spisu se provinil tím, že manželství domlouval a zároveň spolupráci svého bratra s teroristy schvaloval¹¹⁸. Zde tedy bude potenciálně možné použít ustanovení § 312e v rozsahu několika, ne-li všech odstavců, výslednou právní kvalifikaci však s ohledem na stav vyšetřování není možné odhadnout.

Česká trestněprávní úprava terorismu prošla celou řadou změn a postupně se v souladu s požadavky mezinárodních i evropských nástrojů rozšiřovala, přičemž není vyloučeno, že se bude rozšiřovat a precizovat i nadále. V následující kapitole jsou pro porovnání uvedeny proměny trestněprávního postihu terorismu ve vybraných evropských zemích.

---

¹¹⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 455/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. [online] Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=886&CT1=0> [cit. 24. 9. 2017].

¹¹⁸ Policie obvinila tři Čechy, kteří se dali na stranu teroristů. Seznam zprávy 18. 1. 2018. [online] Dostupné z <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/policie-obvinila-tri-cechy-kteri-se-dali-na-stranu-teroristu-41825?seq-no=1&dop-ab-variant=&source=clanky-home> [cit. 31. 1. 2018]

4. Komparace s vybranou zahraniční trestněprávní úpravou

4. 1. Slovensko

Na území Slovenské republiky nedošlo stejně jako v České republice v novodobé historii podle mezinárodních a evropských měřítek k teroristickému útoku, pouze k incidentům jako byla střelba obdobné té v Uherském Brodě, kdy během takzvaného Devínského masakru dne 30. srpna 2010 bývalý voják sportovní verzí samopalu vz. 58 zastřelil sedm osob a následně i sebe¹¹⁹. I přesto však Slovensko s ohledem na množství akcí, na nichž by teroristé mohli zasáhnout, zvýšilo dne 23. srpna 2017 stupeň ohrožení terorismem na 2. stupeň. Praktické důsledky spočívají ve zvýšeném počtu policejních obchůzek, přičemž se soustředí na objekty jako nákupní centra či železniční stanice¹²⁰. Jako člen OSN, Rady Evropy i EU muselo Slovensko přizpůsobit svou legislativu a vyhovět požadavkům na kriminalizaci vyplývajícím z mezinárodních úmluv i evropské legislativy.

Na Slovensku byl po rozdělení ČSFR dne 1. 1. 1993 i nadále účinný trestní zákon z roku 1961, reakce slovenské legislativy na útoky 11. září 2001 však byla podstatně rychlejší než česká. V souladu s návrhem rámcového rozhodnutí Rady o boji proti terorismu ze dne 7. 12. 2001 došlo s účinností ode dne 1. září 2002 k zavedení trestného činu *terorismu* dle § 94. Ještě výraznější legislativní náskok získalo Slovensko v rámci téže novely trestního zákona z roku 1961 zavedením definice teroristické skupiny jako „*seskupení nejméně tři osob vytvořeného na určitý čas za účelem páchaní trestného činu teroru nebo terorismu*“ v § 89 odst. 28, skutkové podstaty *založení, zosnování a podpory zločinecké skupiny a teroristické skupiny* v § 185a a rovněž ustanoveními o účinné lítosti v § 185b a beztrestnosti agenta v § 185c¹²¹. Přijetím zákona č. 300/2005 Z. z., trestní zákon (dále jen „slovenský trestní zákon“), došlo k převzetí definice teroristické skupiny a z judikatury i organizované skupiny do § 129 s legislativní zkratkou **nebezpečné seskupení** v § 141 a kategorie trestných činů proti

---

¹¹⁹ *Střelec zabil v Devínské Nové Vsi sedm lidí a následně i sebe*. SME Bratislava 30. 8. 2010. [online] Dostupné z <https://bratislava.sme.sk/c/5526340/strelec-zabil-v-devinskej-sedem-ludi-a-potom-aj-seba.html> [cit. 4. 12. 2017]

¹²⁰ *V SR platí zvýšený stupeň teroristického ohrožení*. Ministerstvo vnútra SR, 23. 8. 2017. [online] Dostupné z <https://www.minv.sk/?tlacove-spravy&sprava=v-sr-plati-zvyseny-stupen-teroristickeho-ohrozenia> [cit. 30. 11. 2017]

¹²¹ *Důvodová zpráva k zákonu č. 421/2002 Z. z.* Ministerstvo Spravodlivosti SR 2002. [online] Dostupné z: <https://wwwold.justice.sk/kop/pk/pk041-04.rtf> [cit. 12. 12. 2017]

základům republiky včetně teroru a záškodnictví do hlavy deváté zvláštní části slovenského trestního zákona. Trestný čin terorismu dle § 419 se však stal součástí hlavy dvanácté nazvané „trestné činy proti míru, proti lidskosti, trestné činy terorismu, extremismu a trestné činy válečné“. Slovenští zákonodárci tak v podstatě dali za pravdu již zmiňované Schmidově definici terorismu jako mírové obdoby válečných zločinů. Na rozdíl od trestného činu teroru dle § 313 slovenského trestního zákoníku, jehož objektem je pouze ústavní zřízení Slovenska, se obdobně jako v § 313 českého trestního zákoníku ochrana poskytuje i jinému státu nebo skupině států. Oproti kazuistické úpravě v rámcovém rozhodnutí z roku 2002, s nímž byl trestný čin uveden do souladu, spočívá základní jednání pachatele trestného činu terorismu v hrozbě či spáchání zločinu ohrožujícího život nebo zdraví lidí, jejich osobní svobody nebo majetek, výčet postihovaných činností spojených se zbraněmi a výbušninami a úmysl, jímž je pachatel veden, jsou však srovnatelné s evropskou i českou úpravou. Trest propadnutí majetku byl vedle trestu odnětí svobody zaveden obligatorně. Současně došlo k výraznému zvýšení trestní sazby při základní skutkové podstatě z 12 - 15 let, příp. výjimečného trestu na 20 - 25 let, příp. doživotí, jakož i při kvalifikované skutkové podstatě v odst. 2, spočívající v provedení činu obzvláště surovým způsobem, způsobení smrti nebo těžké újmy na zdraví více osob, tj. minimálně tří, či ohrožení zejména ústavních činitelů, z výjimečného trestu na doživotí. Současně došlo k zavedení samostatného trestného činu *založení, zosnování a podporování teroristické skupiny* dle § 297 a i jednání pachatele při zakládání nebo zosnování takové skupiny v podobě podpory včetně podpory po zosnování a založení takové skupiny bylo povýšeno na přímé pachatelství. Vztah k ustanovení § 419 mají z obecné části slovenského trestního zákona rovněž instituty *plnění úkolů agenta* dle § 30 (obdobu beztrestnosti agenta v českém trestním zákoníku) a účinné lítosti dle § 87¹²².

K zásadní změně v § 419 trestního zákona došlo v důsledku snahy dosáhnout ze strany FATF lepšího hodnocení implementace mezinárodních nástrojů do slovenského právního řádu, jmenovitě Úmluvy o potlačení činů jaderného terorismu, jejíž ratifikací se Slovensko v březnu 2006 stalo první zemí světa, která ratifikovala všech 13 univerzálních mezinárodních úmluv v boji proti terorismu¹²³. S účinností od 1. 1. 2010 byla do odst. 1 zařazena celá škála činností, které souvisejí s používáním radiace proti lidem i životního prostředí. Současně byly do návrhu zapracovány požadavky Úmluvy Rady Evropy o prevenci terorismu závazné pro

¹²² *Důvodová zpráva k zákonu č. 300/2005 Z. z., trestný zákon*. Národní rada Slovenskej Republiky, 2005. [online] Dostupné z <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=1612> [cit. 13. 12. 2017]

¹²³ KLÁTIK Jaroslav. *Právní úprava boje proti terorismu na Slovensku*. in IVOR, Jaroslav, ed. *Společnost' proti terorismu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. Slovenské zborníky. ISBN 978-80-7380-546-3. s. 253

Slovensko od 1. 1. 2007, tedy o více než 10 let dříve, než pro Českou republiku. Trestný čin změnil název na *terorismus a některé formy účasti na terorismu* a stejnou sazbou jako odst. 1 postihuje v odst. 2

- a) financování terorismu, jehož výslovnou kriminalizaci Slovensku doporučil FATF z důvodu nedostatků ve všeobecných ustanoveních o přípravě trestného činu,
- b) poskytování výcviku k páčání trestného činu v odst. 1, včetně pokusu i účasti,
- c) veřejné podněcování k páčání trestného činu terorismu způsobem, který obhajuje nebo ospravedlňuje trestný čin v odst. 1 při způsobení nebezpečí jeho spáchání, včetně účasti,
- d) požádání jiného jako nábor ke spáchání trestného činu v odst. 1, včetně pokusu i účasti a
- e) plánování terorismu v úmyslu spáchat nebo umožnit jeho spáchání, kdy je odkazováno na Rezoluci RB OSN č. 1373 (2001).

V odst. 3 se nachází dřívější odst. 2 a jako jediný trest lze nadále uložit doživotí, stejně jako v odst. 4, k jehož naplnění dojde, pokud podporovatel nebo objednatel terorismu přispěje ke spáchání nebo pokusu trestného činu terorismu podle odst. 1¹²⁴. Slovensko podle hodnocení Evropské komise jako jeden ze sedmi států ve stanoveném časovém rámci přijalo potřebná opatření ke splnění požadavků rámcového rozhodnutí z roku 2002 ve znění rámcového rozhodnutí z roku 2008. Postihovat nepřímé podněcování jako jednání, které pouze vytváří nebezpečí spáchání teroristického trestného činu, bylo možné stejně jako v České republice, která však podněcování zařadila do § 311 odst. 2 českého trestního zákoníku až v roce 2011. Výtky směřovaly pouze tomu, že trestný je podle stávající úpravy pouze nábor k páčání teroristických trestných činů, nikoli nábor k účasti na činnosti teroristických skupin, a současně byla trestnost pokusu zavedena pouze u provedení výcviku a náboru osoby pro teroristické účely¹²⁵.

S účinností od 1. 1. 2016 byla v ustanovení § 140b zavedena legislativní zkratka **trestné činy terorismu** pro trestný čin založení, zosnování a podpory teroristické skupiny, trestný čin terorismu a některých forem účasti na terorismu, zločin spáchaný členem

---

¹²⁴ *Důvodová zpráva k zákonu č. 576/2009 Z. z., kterým se mění a doplňuje zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znění pozdějších předpisů a o změně zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znění pozdějších předpisů.* Národní rada Slovenskej Republiky, 2009. [online] Dostupné z <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=3079> [cit. 30. 11. 2017]

¹²⁵ *Zpráva Komise Evropskému Parlamentu a Radě o provádění rámcového rozhodnutí Rady 2008/919/SVV ze dne 28. listopadu 2008, kterým se mění rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV o boji proti terorismu.* Brusel 5. 9. 2014. [online] Dostupné z <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:52014DC0554> [cit. 4. 10. 2017]

teroristické skupiny a zločin spáchaný ze zvláštního motivu dle § 140 písm. e), tedy v úmyslu spáchat trestný čin terorismu a některých forem účasti na terorismu. Došlo též ke zvýšení spodní hranice trestní sazby trestného činu založení, zosnování a podpory teroristické skupiny z 8 na 10 let trestu odnětí svobody, čímž se přesunul do kategorie zvláště závažných zločinů¹²⁶. Stejněho dne nabylo účinnosti i ustanovení § 419a, kterým byl do slovenského trestního zákona zakotvena *účasť na bojové činnosti organizované ozbrojené skupiny na území jiného štátu* jako trestný čin, na základě něhož je trestem odnětí svobody v trvání 2 – 8 let podle odst. 1 možné postihovat aktivní účast na bojové činnosti organizované ozbrojené skupiny a podle odst. 2 rovněž veřejné podněcování, nábor, poskytnutí nebo podstoupení výcviku a financování a jinou podporu. Jedná se o přímou reakci na rezoluci RB OSN č. 2178 (2014) a tedy fenomén zahraničních bojovníků. Trestný čin v § 419a sám o sobě není teroristickým trestným činem dle § 140b, ale může se jím teoreticky stát za předpokladu, že se ho pachatel dopustí ze zvláštní pohnutky dle § 140 písm. e), tedy spáchat trestný čin terorismu a jiných forem účasti na terorismu, případně jako člen teroristické skupiny. Postih osoby za protiprávní jednání uvedené v odst. 1 je podmíněn nepochybným prokázáním, že se osoba aktivně podílí na bojové činnosti organizované ozbrojené skupiny během války na území jiného štátu. Všechny uvedené části skutkové podstaty přitom musí být splněny kumulativně, aplikace ustanovení však naráží na terminologické problémy např. při vymezení hranice mezi občanskou válkou a mezinárodním konfliktem. Válečné konflikty jsou velmi proměnlivé a může vzniknout pochybnost, zda již jednání pachatele neodpovídá spíše válečným zločinům. Orgány činné v trestním řízení se mohou dostat do důkazní nouze, neboť z místa konfliktu zpravodajské služby často nemohou získat relevantní informace použitelné v trestním řízení¹²⁷. Na doporučení výboru Moneyval byl zároveň postih financování a podporování pachatelů terorismu v § 419 odst. 2 vztažen nově vytvořeným písmenem b) i na jejich aktivity, které nejsou přímo spojené se samotným spácháním trestného činu terorismu, např. financování běžných životních výdejků takových pachatelů nebo poskytování jakýchkoliv prostředků pro účely jejich běžného fungování¹²⁸.

---

¹²⁶ *Protiteroristický balík zákonov*. Bulletin Pro Bono 12/2015. Černogurský ULC Law Firm, 2015. [online] Dostupné z <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-pro-bono/2015/12/5414-protiteroristicky-balik-zakonov> [cit. 15. 12. 2017]

¹²⁷ KOZÁK Peter. *Nové možnosti trestného postihu cudzích bojovníkov? Niekoľko poznámok k právnej úprave § 419a Trestného zákona*. Právnik, teoretický časopis pro otázky štátu a práva, č. 9/2016. ISSN 0231-6625. s. 754-763.

¹²⁸ *Důvodová zpráva k zákonu č. 397/2015 Z. z., kterým se pro účely Trestného zákona ustanovuje seznam látek s anabolickým nebo jiným hormonálním účinkem a kterým se mění a doplňují některé zákony*. Národní rada Slovenskej Republiky, 2015. [online] Dostupné z

V listopadu 2017 byl Ladislav K. pro trestné činy vydírání dle § 189, obecné ohrožení dle § 284 a pokus trestného činu ublížení na zdraví dle § 155 slovenského trestního zákona odsouzen Okresním soudem Košice I k 10 letům odnětí svobody. Krajský soud v Košicích dne 24. 1. 2018 zvýšil trest odnětí svobody na 12 let a 6 měsíců a vyhověl tak odvolání prokurátora, který současně soud žádal, aby „konečně uzavřel tuto kauzu“¹²⁹. Odsouzený totiž byl na základě své trestné činnosti z let 2009 – 2011 jako vůbec první Slovák od května 2012 trestně stíhán a následně souzen za trestný čin terorismu a některé formy účasti na terorismu. Podle obžaloby shromažďoval zbraně i výbušniny a jménem smyšlené teroristické organizace Animal Rights Army zasílal MVDr. M. K., zodpovědnému za utracení jeho psa, obchodnímu domu TESCO i Univerzitě veterinárního lékařství výhružné dopisy či nástražná zařízení maskovaná jako knihy. Dne 28. prosince 2011 rovněž nechal v blízkosti prodejny rychlého občerstvení explodovat podomácky vyrobenou výbušninu, která způsobila pouze materiální škody. Nejvyšší soud SR (dále jen "NS SR") rozsudkem ze dne 14. dubna. 2016 v rámci dovolacího řízení zrušil rozsudek Okresního soudu Košice I ze dne 10. července 2014 a usnesení Krajského soudu v Košicích ze dne 10. září 2014, kterým bylo odvolání odsouzeného zamítnuto, podle nichž spáchal odsouzený zvlášť závažný zločin terorismu a některých forem účasti na terorismu dle § 419 odst. 1 písm. a) slovenského trestního zákona ve stádiu přípravy dle § 13 odst. 1 slovenského trestního zákona a zločin nedovoleného ozbrojování § 294 odst. 2, odst. 4 písm. b) a c), a tohoto jednání se dopustil v úmyslu vážně zastrašit obyvatelstvo a donutit vládu státu provést opatření omezující usmrcování zvířat, tedy se zvláštním motivem dle § 140 písm. e) slovenského trestního zákona. Rozhodnutí NS SR však neznamená, že se odsouzený skutků, které jsou mu kladeny za vinu, nedopustil. Skutkový stav byl zjištěn správně, ale byl nesprávně právně posouzen a případ se tak vrátil zpět na Okresní soud Košice I. NS SR v odůvodnění mj. poukázal, že odsouzený umístil bombu do kontejneru, který v té době nebyl v blízkosti vchodu do prodejny. Výbuch byl personálem považován za výbuch dělobuchu nebo petardy a policii byl nahlášen až poté, co na stěně objevili tři škrábance a čin bylo třeba zdokumentovat jako pojistnou událost. Jako zásadní vadu znaleckého posudku z oboru kriminalistiky vyhodnotil NS SR kategorický závěr, že se jedná o ekologický extremismus se znaky teroristického útoku, ačkoli znalci nepřísluší hodnotit důkazy a řešit právní otázky. Předseda senátu Krajského soudu v Košicích

---

<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&ZakZborID=13&CisObdobia=6&CPT=1714> [cit. 18. 1. 2018]

¹²⁹ *Bombový výbuch v centre Košíc: Krajský súd odsúdil Ladislava Kuca na 12-ročný trest.* Košice 24, 24. 1. 2018. [online] Dostupné z <http://kosice.dnes24.sk/bombovy-vybuch-v-centre-kosic-krajsky-sud-odsudil-ladislava-kuca-na-12-rocnny-trest-289760> [cit. 1. 2. 2018]

v odůvodnění uvedl, že si je vědom exkluzivity stíhaného trestného činu, a proto považoval za nutné doplnit, že ve Slovenské republice je notorieta¹³⁰, že zákon představuje soubor pravidel chování, který upravuje základní oblasti života člověka a společnosti. Odsouzený se proto snažil od roku 2009 až do konce roku 2011 změnit výkon, resp. zabránit výkonu zákonem upravené veterinární péče. Podle NS SR se však nepodařilo prokázat, že odsouzený chtěl svým jednáním zastrašit obyvatelstvo nebo donutit vládu k určitému jednání či opatření. Jedním z problémů definice skutkové podstaty trestného činu terorismu podle názoru NS SR je, že v ní zákonodárce dostatečně, resp. vůbec nerozlišuje mezi úmyslem, pohnutkou a cílem pachatele. Právě motivace podle NS SR slouží k odlišení teroristů od tzv. „šílených střelců“. Je otázkou, zda teroristický akt musí být definován pouze na základě politické, náboženské nebo ideologické motivace, nebo zda může být určován i osobními či kriminálními, de facto tedy egoistickými motivacemi. NS SR také poukázal na trestní sazby slovenského trestního zákona v případě trestného činu terorismu. Podle něj je tato úprava nejpřísnější v rámci Evropské unie, ačkoli se na Slovensku nestaly žádné teroristické útoky¹³¹.

Výroky NS SR ohledně trestněprávní úpravy terorismu našly odezvu u slovenských zákonodárců a dne 22. 1. 2018 skončilo připomínkové řízení k návrhu zákona, kterým se navrhuje stávající úpravu zpřehlednit a vytvořit samostatné trestné činy *některých forem účasti na terorismu* v § 419b, *financování terorismu* v § 419c a *cestování za účelem terorismu* v § 419d při změně názvu trestného činu pod § 419 z terorismu a některých forem účasti na terorismu na *teroristický útok*. V rámci trestného činu terorismu novela navrhuje zavést definici cíle, kterým je *„poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost státu, narušit nebo zničit základní politickou, hospodářskou nebo společenskou strukturu státu nebo mezinárodní organizace, závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo nebo donutit vládu nebo jiný orgán veřejné moci nebo mezinárodní organizace, aby něco konala, opomenula nebo strpěla“*, jako základního diferenačního znaku mezi teroristickými trestnými činy a ostatními trestnými činy. Při předmětné specifikaci se vycházelo z doporučení vyplývajících z aplikační praxe, tedy výše zmíněného rozsudku NS SR i názorů odborné veřejnosti. Výše trestních sazeb převzatá z původních odstavců 1 a 3 § 419 je v reakci na výtku NS SR zdůvodněna skutečností, že jde o mimořádně závažné protiprávní jednání, které v současnosti představuje enormní hrozbu pro společnost a sazba byla zvolena s poukazem na ochranu společnosti, odrazující účinek, převýchovu pachatele a vyjádření morálního odsouzení pachatele

---

¹³⁰ Tj. obecně známou skutečností, kterou netřeba dokazovat (pozn. autora)

¹³¹ *Rozsudek Nejvyššího soudu Slovenské republiky ze dne 14. 4. 2016 sp. zn. 5 Tdo 13/2016*. [online] Dostupné z <http://merit.slv.cz/5Tdo13/2016> [cit. 5. 1. 2018]

společností. U veřejného podněcování dle § 419b odst. 1 byla spodní hranice trestní sazby odnětí svobody stanovena ve výši tří let, neboť se často může jednat pouze o verbální trestný čin a zároveň aby soud mohl s přihlédnutím k určité okolnosti konkrétního případu a osobě pachatele nařídít podmíněný odklad výkonu trestu odnětí svobody s probačním dohledem. Horní hranice trestní sazby byla s přihlédnutím k vytvoření nebezpečí spáchání některého z trestných činů terorismu stanovena na 10 let. Pro získání či poskytnutí výcviku a nábor dle § 419b odst. 2 byla trestní sazba s poukazem na účely trestu stanovena v rozmezí 7 – 15 let. Financování terorismu dle § 419c, samostatně na základě doporučení FATF a výboru Moneyval, by se rozšířilo v odst. 2 o financování blízké osobu toho, kdo se podílí nebo podílel na přípravě, pokusu nebo spáchání některého z trestných činů terorismu, právě na základě podílu na takovém jednání. Nově by byla též postihována podpora jednotlivce, přičemž nemusí být nutně členem teroristické skupiny, ale např. osamělým bojovníkem či osobou uvedenou v teroristických seznamech OSN nebo EU. S ohledem na rozsah činnosti v řádu jednotek i statisíců EUR byla trestní sazba stanovena tak, že při naplnění základní skutkové podstaty dle odst. 1 a 2 lze uložit trest v rozmezí 5 – 12 let, v případě spáchání činu ve větším rozsahu nebo členem nebezpečného seskupení podle odst. 3 pak 10 – 20 let. Stejným trestem jako základní skutková podstata financování terorismu by bylo postihováno cestování za účelem terorismu v § 419d s cílem páchat trestné činy terorismu, poskytovat nebo absolvovat výcvik i za účelem účasti na činnostech teroristické skupiny. Tento trestný čin v navrhovaném znění postihuje vycestování z území Slovenska i přes jeho území a rovněž přicestování na Slovensko. Předpokládaná účinnost úpravy byla stanovena na 1. července 2018, bude však nutné vyjádřit se k množství připomínek zejména NS SR, Generální prokuratury a Ministerstva obrany Slovenské republiky, v nichž se mj. navrhuje rozdělit § 419b na samostatné trestné činy či vyhovět požadavkům všech Slovenskem ratifikovaných úmluv (včetně Pekingské úmluvy) na kriminalizaci činností v nich uvedených¹³².

4. 2. Švédsko

Švédské království patří mezi státy bez hlubší zkušenosti s terorismem. V novodobé historii proběhl první teroristický útok se smrtelnými následky dne 7. dubna 2017, kdy vjel útočník původem z Uzbekistánu nákladním automobilem do lidí a 4 zabil. K podání obžaloby

---

¹³² *Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 300/2005 Sb. Trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů a některé zákony - legislativní proces.* Právní a informační portál Úřadu Vlády Slovenské republiky Slov-Lex, poslední aktualizace 23. 1. 2018. [online] Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2017/936> [cit. 2. 2. 2018].

proti němu došlo dne 30. 1. 2018¹³³. Švédská politická angažovanost v zahraničí bezprostředně nezpůsobila vznik domácích teroristických skupin s jasným cílem zaútočit na švédskou infrastrukturu nebo vládu. Největší teroristickou hrozbou pro Švédsko je islámský extremismus, neboť zde operují jedinci, kteří mají záměr i schopnost provést teroristické útoky. Švédské tajné služby se i nadále zabývají počty zahraničních teroristických bojovníků, kteří opustili Švédsko, aby se připojili k teroristickým skupinám v Sýrii. V červnu roku 2016 byl zaznamenán pokles počtu zahraničních bojovníků cestujících ze Švédska, pravděpodobně proto, že cestovat do Sýrie se stalo těžším. Experti na terorismus však upozorňují na zvýšené riziko domácího teroristického útoku, protože rádoby džihádisté, kteří chtěli vycestovat, zůstávají v zemi a ISIS je podporuje v akcích na domácí půdě¹³⁴. S ohledem na ochranu obyvatelstva i své závazky plynoucí ze členství v EU i Radě Evropy proto Švédsko rovněž disponuje trestněprávní úpravou k postihování terorismu.

Trestněprávní postih terorismu i dalších závažných trestných činností je ve Švédsku rozprostřen do mnoha samostatných zákonů. Prvním švédským zákonem postihujícím terorismus se stal zákon ze dne 30. 5. 2002, *o trestní odpovědnosti za financování zvláště závažných zločinů*, přičemž pod legislativní zkratkou **zvláště závažné zločiny** je myšlen i terorismus. V něm zakotvený trestný čin *financování terorismu* je vymezen shodně s definicí z Mezinárodní úmluvy o potlačení financování terorismu s odkazem na požadavky na kriminalizaci podle mezinárodních úmluv přijatých v letech 1970 – 1999 a zločiny podle dalšího zákona z 24. 4. 2003, *o trestní odpovědnosti za teroristické činy*, jímž Švédsko vyhovělo požadavkům rámcového rozhodnutí z roku 2002. Základní ustanovení pro postih terorismu v části třetí zákona se skládá z úmyslu, odcitovaného z rámcového rozhodnutí z roku 2002, a odkazu na obecné skutkové podstaty uvedené ve švédském trestním zákoníku, ale i v zákonech *o zbraních* či *o vznětlivém a výbušném zboží*. Za financování terorismu je možné uložit trest odnětí svobody až na 6 let, případně podle sazby obecné skutkové podstaty, k níž se financování vztahuje. V případě samotného terorismu je trestní sazba s ohledem na sazby obecných skutkových podstat stanovena u méně závažných na 2 – 6 let odnětí svobody, u závažnějších na 4 – 18 let odnětí svobody, případně doživotí. Dne 29. 4. 2010 byl přijat zvláštní zákon *o trestní odpovědnosti za veřejné podněcování, nábor a výcvik týkající se teroristických trestných činů a jiných zvláště závažných trestných činů* (dále jen „zákon o

---

¹³³ *Swedes charge Uzbek man with terrorism in truck attack*. ABC News, 30. 1. 2018. [online] <http://abcnews.go.com/International/wireStory/swedes-charge-uzbek-man-terrorism-truck-attack-52698745> [cit. 3. 2. 2018]

¹³⁴ *2017 Crime & Safety Report - Sweden*. United States Bureau of Diplomatic Security, 17. 3. 2017. [online] Dostupné z <https://www.osac.gov/pages/ContentReportDetails.aspx?cid=21476> [cit. 25. 1. 2018]

náboru“) i pro potřeby postihu trestných činů v souladu s rámcovým rozhodnutím z roku 2008. Trestem odnětí svobody na 2 roky, v případě velkého rozsahu na 6 let a v případě zločinu, za nějž lze uložit vyšší trest, odvíjejícím od výše trestu podle tohoto zločinu, jsou postihováni pachatelé, kteří

- a) se ve veřejném sdělení nebo jinak snaží získat osoby ke spáchání zvláště závažného zločinu a pod touto legislativní zkratkou je myšlen i terorismus,
- b) se snaží přimět jinou osobu páchat nebo se podílet na zvláště závažných zločinech v jiném než výše uvedeném případě, nebo
- c) poskytují nebo získávají pokyny k výrobě nebo používání výbušnin, zbraní nebo škodlivých či nebezpečných látek, které jsou obzvláště použitelné při páchání zvláště závažných zločinů, nebo jiným metodám či technikám určeným k takovým účelům, pokud byl čin spáchán s vědomím, že pokyny jsou určeny k použití pro zvláště závažné trestné činy¹³⁵.

Švédsko stejně jako Slovensko přijalo opatření k provedení rámcového rozhodnutí z roku 2008 ve stanoveném časovém rámci. Obdobně jako proti České republice však výtka Evropské komise směřovala vůči nepostihování náboru k účasti na činnosti teroristických skupin¹³⁶. Hlavním důvodem je, že Švédsko v žádném zákoně ani nedefinovalo teroristickou skupinu. V roce 2013 byl trestný čin *vycestování s úmyslem páchat teroristické činy* definován v zákoně o trestní odpovědnosti za teroristické trestné činy. Trestného činu se dopustí každý, „*kdo cestuje nebo se vydá na cestu do jiné země, než kde je občanem, s úmyslem spáchat zvláště závažné zločiny nebo získat informace či výcvik*“ s odkazem na zákon o náboru. Švédský státní příslušník cestoval v roce 2016 ze Švédska do Turecka, kde byl zadržen při pokusu přejít do Sýrie a následně vydán do Švédska. Podle obžaloby konal se záměrem připojit se ke skupině Jabhat al-Nusra označené OSN za teroristickou skupinu a páchat teroristické trestné činy. Jako první osoba tak byl obžalován ze spáchání trestného činu vycestování s úmyslem páchat teroristické činy. Obviněný odmítl jakýkoli zločinný úmysl a namítal, že odešel do Sýrie, aby vyučoval angličtinu pro děti v uprchlických táborech v oblastech ovládaných Jabhat al-Nusrou. Dne 9. prosince 2016 zprostil obviněného Odvolací soud Svea (dále jen „Odvolací soud“) viny, čímž potvrdil rozhodnutí nižšího soudu. Odvolací

---

¹³⁵ *Profiles on counter-terrorist capacity – Sweden*. Rada Evropy: Výbor CODEXTER, duben 2014. [online] Dostupné z <https://rm.coe.int/1680641033> [cit. 15. 1. 2018]

¹³⁶ *Zpráva Komise Evropskému Parlamentu a Radě o provádění rámcového rozhodnutí Rady 2008/919/SVV ze dne 28. listopadu 2008, kterým se mění rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV o boji proti terorismu*. Brusel 5. 9. 2014. [online] Dostupné z <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:52014DC0554> [cit. 4. 10. 2017]

soud zjistil, že existují důkazy o podpoře Jabhat al-Nusry ze strany obviněného ve formě dokumentů, fotografií a videí nalezených v jeho laptopu a mobilu. Své přítelkyni i kamarádovi v konverzaci na Facebooku se obviněný svěřil krátce před cestou, že jde o džihád, a současně bylo z dokumentů nebo historie vyhledávání možné doložit velmi malý zájem obviněného o uprchlíky. Odvolací soud uvedl, že se obviněný chystal připojit ke skupině, ale současně rozhodl, že nejsou předloženy dostatečné důkazy o úmyslu spáchat teroristické trestné činy. Rozhodujícím pro vinu byl podle Odvolacího soudu v souladu s rezolucí RB OSN č. 2178 (2014) záměr osoby spáchat teroristické trestné činy, nikoli to, zda pouze chtěla vstoupit do skupiny. Ve své zprávě ze 14. června 2016 představila švédská vláda návrh na kriminalizaci podpory teroristických skupin, kdy by trestný čin zakládal pouhý vstup pachatele do takové skupiny¹³⁷.

---

¹³⁷ HOFVERBERG Elin. *Sweden: Court Rejects Charge of Terrorism Travel; Government Proposes Tighter Legislation*. Law Library of Congress, poslední aktualizace 6. 10. 2015. [online] Dostupné z <http://www.loc.gov/law/foreign-news/article/sweden-court-rejects-charge-of-terrorism-travel-government-proposes-tighter-legislation/> [cit. 4. 1. 2018]

4. 3. Francie

Ve Francii, která má z minulého století zkušenosti s alžírskými, korsickými, palestinskými a s ohledem na incident ve Štrasburku v roce 1957 i Československem vycvičenými teroristy, se od roku 2012 a zejména v posledních třech letech výrazně zvýšilo ohrožení terorismem. Nejvážnější ohrožení bezpečnosti této země s 8% obyvatel vyznávajícími islám se váže k teroristickým organizacím ISIS a Al-Kajdá a tedy k válkám v Sýrii a Iráku. V Paříži v lednu 2015 při útocích na košer krámků a redakci satirického časopisu Charlie Hebdo zemřelo 17 lidí, v listopadu 2015 při sérii útoků 130 lidí a v Nice v srpnu 2016 při útoku nákladním automobilem na oslavách výročí pádu Bastily 86 lidí. Další útoky, i když s menším počtem obětí, rovněž přitáhly pozornost světových médií. V červnu roku 2015 sympatizant ISIS sťal hlavu svému zaměstnavateli a pokusil se o odpálení chemické továrny. V červenci 2016 později byl dvěma příznivci ISIS popraven 85letý kněz během církevního obřadu v malém provinčním městě. Desítky dalších útoků selhaly nebo byly zmařeny, ale všechny tyto snahy jsou důkazem, že džihádisty mohou zasáhnout kdykoli a kdekoli¹³⁸. Francie z těchto důvodů oproti zbytku Evropské unie nijak nezaostává v rozvoji své protiteroristické legislativy.

Svoboda projevu je ve Francii upravena dodnes účinným zákonem ze dne 29. července 1881, o svobodě tisku (dále jen „zákon z roku 1881“). Jednalo se o první legislativu, která byla pozměněna a zpřísněna v důsledku teroristických útoků. V roce 1893 po bombovém útoku na Národní shromáždění a několika dalších útocích byly přijaty zákony, které v rámci zákona z roku 1881 umožnily postihovat obhajobu zločinů, násilí a terorismu. Článek 23 zákona z roku 1881 v platném znění činí podněcování k násilí trestným činem. Pokud pachatel činnostmi uvedenými v čl. 23 „*působí diskriminaci, nenávisť nebo násilí vůči osobě či skupině osob z důvodu jejich původu a příslušnosti nebo nepřislušnosti k určité etnické skupině, národu, rase nebo náboženství*“ bude mu uložen trest odnětí svobody na jeden rok a pokuta ve výši 45 000 eur, případně pouze jedna ze sankcí. Do roku 2014 byl ve Francii čin spočívající v podněcování k terorismu postihován pod názvem *velebení (schvalování)*

---

¹³⁸ HECKER Mark a Élie TENENBAUM. *France vs. Jihadism: The Republic in a New Age of Terror*. Institut français des relations internationales: Security Studies Centre, 2017. [online] Dostupné z: https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/hecker_tenenbaum_france_vs_jihadism_2017.pdf [cit. 2. 1. 2018].

terorismu dle čl. 24 tohoto zákona, než se v rámci zákona ze 13. listopadu 2014 přesunul do čl. 421-2-5 francouzského trestního zákoníku¹³⁹.

V roce 1986 Francie jako první země zažila novou formu islámského terorismu, který byl v té době spjat stále ještě spjat se státy, konkrétně Libanonem, Íránem nebo Alžírskem. Na základě zákona z 9. září 1986 se francouzská protiteroristická legislativa stala zvláštní oblastí trestního práva, která zavádí trvalé odchylky od obecného trestního řízení, např. pokud jde o délku zadržení, délku vazby či složení soudů. K postihu terorismu jsou ve francouzském trestním zákoníku, jenž pochází z roku 1992, využívány obecné skutkové podstaty jako vražda při subsumpci jednání jedné nebo více osob, „jehož cílem je závažné narušení práva a pořádku zastrahováním nebo terorem“. Tato definice terorismu obecnými skutkovými podstatami a specifického úmyslu byla napadena u Ústavní rady, francouzského orgánu kontroly ústavnosti, jako příliš vágní pro ukládání přísnějších trestů. Podle rozhodnutí Ústavní rady je však definice dostatečně konkrétní a tedy v souladu s Ústavou¹⁴⁰. Rada přezkoumávala i některé další protiteroristické zákony vydávané převážně v reakci na teroristické útoky, které postupně doplňovaly francouzský trestní zákoník o zvláštní a často velmi detailní skutkové podstaty. Na útoky z 11. září 2001 Francie zareagovala zákonem z 15. 11. 2001, o každodenní bezpečnosti, který rozšířil definici teroristického činu o praní špinavých peněz a také vytvořil v čl. 421-2-2 francouzského trestního zákoníku nový trestný čin *financování teroristické operace*¹⁴¹.

Francouzský trestní zákoník se dělí do knih a oddílů, přičemž součástí knihy 4. nazvané „Zločiny a přečiny proti národu, státu a veřejnému míru“ je oddíl 2. nazvaný „O terorismu“. Základním ustanovením zahrnujícím činy trestné podle evropských i mezinárodních nástrojů pro boj s terorismem je čl. 421-1 francouzského trestního zákoníku, v němž jsou zahrnuty mj. i „počítačové zločiny“. Oproti české trestněprávní definici terorismu je však jako terorismus postihováno i praní špinavých peněz či insider trading¹⁴² s odkazem na Měnový a finanční řád. Zvláštní skutkové podstaty zaváděné v letech 1996 - 2012 zahrnují

---

¹³⁹ BOJANOVSKA Dorjana. *The impact of anti-terrorism legislation on the freedom of expression in France and Turkey*. Central European University Budapest, 2017. [online] Dostupné z www.etd.ceu.hu/2017/bojanovska_dorjana.pdf [cit. 20. 12. 2017]

¹⁴⁰ Olivier DUTHEILLET de LAMOTHE. *French legislation against terrorism: constitutional issues*. Conseil constitutionnel, listopad 2006. [online] Dostupné z http://www.conseil-constitutionnel.fr/conseil-constitutionnel/root/bank_mm/pdf/Conseil/constitutionalterrorism.pdf [cit. 12. 11. 2017]

¹⁴¹ ŠTURMA Pavel. *Hledání rovnováhy mezi svobodou a bezpečností v odpovědi států a mezinárodních institucí na hrozbu terorismu (evropský pohled)*. in PAVLÍČEK, Václav. *Bezpečnost České republiky a potřeba ústavních změn: sborník příspěvků z mezinárodní konference: Praha 18.-19.9.2003*. Praha: Vodnář, 2004. ISBN 80-85889-57-9. s. 261

¹⁴² Nekalá praktika spočívající ve zneužívání informací, které nejsou veřejně dostupné, k obchodování s cennými papíry (pozn. autora).

spiknutí za účelem páchaní teroristických trestných činů dle čl. 421-2-1 a 421-6, *nezúčtování zdrojů ze strany osoby, která je obvykle v kontaktu s jednou nebo více osobami zapojenými do teroristických činů, zatajení pachatelů teroristického činu* dle čl. 421-2-3 nebo nabízení darů a jiných výhod s cílem zastrašit určitou osobu nebo na ni vyvíjet nátlak, aby spáchala teroristický trestný čin dle čl. 421-2-4. Tresty za terorismus jsou uvedeny v čl. 421-3 až 421-5 a v případě činů dle čl. 421-1 představují úměrné navýšení trestu, který je možné uložit za obecnou skutkovou podstatu, např. u trestného činu postižitelného pěti lety odnětí svobody na sedm let, u postižitelného 30 lety se zvyšuje na doživotí atp.¹⁴³ Zákonem z 13. listopadu 2014 byl přidán trestný čin *individuálního teroristického podniku* dle čl. 421-2-6, zaměřený proti tzv. osamělým vlkům s cílem zabránit teroristickým útokům a postihnout pachatele, který

- a) *shromažďuje informace o místech nebo osobách, aby mohl v těchto místech spáchat teroristický čin, nebo za tímto účelem provádí sledování míst nebo osob,*
- b) *cvičí nebo přijímá školení v manipulaci se zbraněmi nebo jakékoliv formě boje, výrobě nebo použití výbušných, zápalných, jaderných, radiologických, biologických nebo chemických látek nebo pilotování letadel nebo plavidel, nebo*
- c) *pravidelně navštěvuje jednu nebo více veřejných on-line komunikačních služeb nebo vlastní dokumenty s obsahem přímo podněcujícím páchaní teroristických činů nebo oslavujícím či obhajujícím uvedené činy¹⁴⁴.*

Z hlediska nedostatků v implementaci rámcového rozhodnutí z roku 2002 ve znění rámcového rozhodnutí z roku 2008 bylo Francii Evropskou komisí vytknuto, že k němu došlo až v roce 2012. Obdobně jako v České republice se nábor formou účasti na spiknutí nevztahuje na nábor samostatně jednajících jedinců a současně další forma náboru formou nabízení darů či výhod může nevhodně omezit oblast působnosti příslušného ustanovení, které by se tak nemuselo vztahovat na případy, kdy je určitá osoba k teroristickému trestnému činu vybízena jinak. Oproti České republice není ve Francii stejně jako v 6 dalších státech zavedena trestnost nepřímého podněcování¹⁴⁵. V trestním zákoníku není výslovně uvedeno

---

¹⁴³ *Profiles on counter-terrorist capacity – France*. Rada Evropy: Výbor CODEXTER, září 2013. [online] Dostupné z <https://rm.coe.int/1680641029> [cit. 5. 12. 2017]

¹⁴⁴ LACAZE Marion. *Latest developments in the repression and prevention of terrorism under French criminal law*. Montesquie Law Review 3/2015, říjen 2015. [online] Dostupné z http://www.montesquieulawreview.eu/mlr3/mlr3_en/lacaze_e.pdf [cit. 24. 1. 2018]

¹⁴⁵ *Zpráva Komise Evropskému Parlamentu a Radě o provádění rámcového rozhodnutí Rady 2008/919/SVV ze dne 28. listopadu 2008, kterým se mění rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV o boji proti terorismu*. Brusel 5. 9. 2014. [online] Dostupné z <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex:52014DC0554> [cit. 4. 10. 2017]

vycestování za účelem terorismu, osoby navracející se ze Sýrie a Iráku jsou však při vstupu do Francie vyslechnuty a případně obviněny z trestného činu spiknutí za účelem páchaní teroristických trestných činů¹⁴⁶. Od roku 2014 došlo k několika odsouzením osob navracejících se z místa bojů, jmenovitě například v říjnu 2017 matky džihádisty, která za svým synem vycestovala za účelem podpory ve třech případech, za což jí byl uložen nejvyšší možný trest 10 let odnětí svobody¹⁴⁷. Výjimečný stav, který francouzská vláda vyhlásila dne 13. listopadu 2015 po teroristických útocích v Paříži a několikrát jej obnovila, skončil 1. listopadu 2017 s účinností zákona z 30. října 2017, *o posílení vnitřní bezpečnosti a boje proti terorismu*, který však některá opatření zachoval. Trestného činu se dle nově zavedeného čl. 4-2-4-1 francouzského trestního zákoníku dopustí pachatel, který „zneužije svého postavení a donutí nebo podpoří nezletilou osobu k zapojení do skupiny nebo spiknutí za účelem přípravy teroristických aktivit podle článků 421-1 a 421-2“, za což může být uložen trest odnětí svobody na 15 let a pokuta ve výši 225 000 EUR¹⁴⁸.

Ústavní rada dne 10. února 2017 zrušila čl. 421-2-5-2 zavedený zákonem z 3. června 2016 postihující trestem odnětí svobody na dva roky a pokutou 30 000 EUR pachatele, který „pravidelně navštěvuje on-line veřejné komunikační služby, které obsahují zprávy, obrázky nebo vyobrazení, které přímo povzbuzují k páchaní teroristických činů nebo obhajují tyto činy, pokud má tato služba za cíl sdílet obrázky nebo vyobrazení těchto činů, které se skládají z úmyslných útoků proti životu a zdraví“. Použití tohoto článku bylo vyloučeno, pokud by k návštěvám stránek docházelo „v dobré víře při běžné odborné činnosti, jejímž cílem je informování veřejnosti, provádění vědeckého výzkumu nebo použití jako důkazu u soudu“. Podle Ústavní rady se jednalo o nepřiměřené zásahy do svobod člověka, skutková podstata ani okolnost vylučující protiprávnost nebyly dostatečně konkrétní a současně již správní a soudní orgány disponují nejen oprávněním sledovat on-line obsah, který podněcuje nebo obhajuje terorismus a dle čl. 421-2-5-1 francouzského trestního zákoníku potrestat jeho autory, ale rovněž mohou sledovat, vyslýchat a případně potrestat osobu, která přistupuje k těmto službám, pokud je tento přístup doprovázen chováním, které odhaluje teroristický záměr, a to

---

¹⁴⁶ *Treatment of Foreign Fighters in Selected Jurisdictions: Country Surveys*. Law Library of Congress, poslední aktualizace 6. 10. 2015. [online] Dostupné z <https://www.loc.gov/law/help/foreign-fighters/country-surveys.php#France> [cit. 4. 1. 2018]

¹⁴⁷ *France hands 'Mama Jihad' the maximum sentence for role in terrorist conspiracy*. France 24, 6. 10. 2017. [online] Dostupné z <http://www.france24.com/en/20171006-french-mother-mama-jihad-maximum-sentence-vilus-syria-terrorist-conspiracy> [cit. 15. 1. 2018]

¹⁴⁸ BORING Nicolas. *France: State of Emergency Officially Ends as New Security Measures Come Into Force*. Law Library of Congress, 29. 11. 2017. [online] Dostupné z <http://www.loc.gov/law/foreign-news/article/france-special-security-measures-declared-unconstitutional/> [cit. 12. 1. 2018]

i předtím, než dojde k jeho naplnění¹⁴⁹. Zákonem z 28. února 2017 došlo k znovuzavedení mírně pozměněného článku, který pravidelné navštěvování postihoval v případě současného vyjádření sympatií k ideologii, která je obsahem těchto stránek a trestnost činu byla nově vyloučena i v případě nahlášení závadného obsahu příslušným orgánům. Stále však platila většina argumentů, které Ústavní rada použila v prvním rozhodnutí, proto dne 15. prosince 2017 opětovně rozhodla o neústavnosti článku¹⁵⁰.

5. Úvahy de lege ferenda

Novela trestního zákoníku zákonem č. 455/2016 Sb., kterou byly ke stávajícím trestným činům teroru a teroristického útoku přidány další skutkové podstaty nazvané zákonodárcem „teroristické trestné činy“, nabyla účinnosti dne 1. února 2017 a kromě jednoho případu praktického použití skutkové podstaty trestného činu podpory a propagace terorismu dle § 312e odst. 3 písm. a) trestního zákoníku v případě tzv. českého džihádisty se dosud dočkala pouze zběžných zhodnocení. Zákonodárce při vytváření novely trestního zákoníku zohlednil většinu požadavků na úrovni EU obsažené ve směrnici o boji proti terorismu, které se opírají o Evropskou úmluvu o potlačování terorismu i Rezoluci Rady Bezpečnosti OSN z roku 2014 a novela, která směrnici vyhoví zcela, je ve stádiu přípravy. Přesto však nikde není stanoveno, že v budoucnu nedojde k dalším změnám, ačkoli se na rozdíl od francouzských pokusů o trestní postih pouhého sledování internetového obsahu s teroristickou tematikou bude zákonodárce pravděpodobně držet požadavků evropských a mezinárodních nástrojů. Alespoň některé možnosti takových úprav jsou uvedeny v této závěrečné kapitole.

První návrh směřuje právě proti navrhovanému znění novely, a sice úpravě resp. rozdělení základní skutkové podstaty trestného činu teroristického útoku dle § 311 odst. 1. Úmysl zákonodárce zdůraznit zájem na ochraně lidského života, zdraví a bezpečnosti je samozřejmě úctyhodný. Rozdělení teroristického útoku na „útok proti životu a zdraví“ a „útok proti majetku“ ovšem nemá oporu ani v evropských dokumentech ani v jiných úpravách a je bez dalšího odůvodněno pouze „trestněpolitickými důvody“. V případě vyčlenění samostatného trestného činu financování terorismu dle § 312d jsme vyhověli požadavkům

---

¹⁴⁹ *Rozhodnutí Ústavní rady č. 2016-611 QPC ze dne 10. 2. 2017.* Conseil Constitutionnel 2017. [online] Dostupné z <http://www.conseil-constitutionnel.fr/conseil-constitutionnel/francais/les-decisions/acces-par-date/decisions-depuis-1959/2017/2016-611-qpc/version-en-anglais.149224.html> [cit. 20. 12. 2017]

¹⁵⁰ BORING Nicolas. *France: Constitutional Court Strikes Down Prohibition on Accessing Terrorist Websites.* Law Library of Congress, 17. 1. 2018. [online] Dostupné z <http://www.loc.gov/law/foreign-news/article/france-constitutional-court-strikes-down-prohibition-on-accessing-terrorist-websites/> [cit. 19. 1. 2018]

FATF a Moneyvalu a došlo tak ke zpřehlednění úpravy a zvýšení odstrašujícího účinku prostřednictvím osamostatnění trestného činu a jasného vymezení tohoto jednání. V případě rozdělení základní skutkové podstaty trestného činu teroristického útoku by mohly být následky opačné, neboť dochází ke zmírnění postihu „teroristických útoků proti majetku“, nikoli ke zpřehlednění úpravy jejich úplným vyčleněním. Navrhovaný trest ve výměře 3 – 12 let odnětí svobody se nejvíce jeví být přiměřeně přísný a tudíž nemá ani vyžadovaný odrazující účinek. Absence tohoto účinku může potenciálního pachatele např. přivést k myšlence najet s cílem poškodit dveře nákladním automobilem na budovu soudu v úmyslu závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo, kdy při samotné realizaci dojde ke zranění několika osob. Pachatel by tak byl postižitelný dle současného § 311 odst. 2 písm. b), ovšem prevence by zde selhala, neboť by se pachatel mohl rozhodnout ke spáchání činu právě v domnění, že nikomu nemůže ublížit. V dnešní době však patrně nebude mnoho příležitostí skutečně pouze poškodit majetek a potenciálně jsou proto ohroženy lidské životy a zdraví.

V souvislosti s použitím dopravního prostředku se naskytá otázka, zda by neměl zákon zpřísněním trestní sazby reagovat na aktuální trendy, jakým je právě například používání letadel či nákladních automobilů. Možností by proto bylo přesunout použití letadla, lodí a jiného prostředku osobní či nákladní dopravy v rámci § 311 z odst. 1 písm. e) do odst. 2. Tím by byla jednak zdůrazněna zavrženíhodnost používání dopravních prostředků k teroristickým činům a současně výslovně vyhověno Haagské úmluvě ve znění Pekingského protokolu, který nabyt platnosti dne 1. 1. 2018. Právě soulad s úmluvami by měl být našimi zákonodárci obdobně jako na Slovensku přezkoumán a následně by bylo možné diskutovat o dalších změnách v postihu terorismu.

Teroristická skupina je v § 129a definována v souladu s rámcovým rozhodnutím z roku 2002, resp. směrnicí o boji proti terorismu. Zůstává však nejasné, nakolik by bylo možné subsumovat pod trestný čin účasti na teroristické skupině podle § 312a činnost ve skupině označené EU či OSN za teroristickou, neboť je současně třeba posoudit, zda skupina odpovídá definici teroristické skupiny v § 129a. V případě „prvního českého džihádisty“ byla organizace ISIS podrobena znaleckému zkoumání, v mnoha případech však nemusí být k dispozici dostatek důvěryhodných podkladů zejm. vzhledem k probíhající občanské válce či obecně politické nestabilitě v zemi nebo její mezinárodní izolaci. Řešením by bylo přidání další aliney § 129a odst. 1 či samostatného odstavce ve znění: „*Teroristickou skupinou se pro potřeby zákona rozumí též skupina uvedená v příslušných seznamech mezinárodních organizací*“ s odkazem na tyto seznamy.

Jak již bylo výše uvedeno, vytvořením samostatného trestného činu financování terorismu došlo ke zpřehlednění úpravy, stejně tak u účasti na teroristické skupině dle § 312a a vyhrožování teroristickým trestným činem dle § 312f. Oproti tomu však došlo k vytvoření sběrného trestného činu podpory a propagace terorismu. S podporou či propagací je možné souhlasit v případě podněcování, schvalování, náboru, poskytnutí výcviku, odměny či odškodnění, případně pořádání sbírky za tímto účelem a vycestování i předpokládaného postihu přicestování za účelem páchat teroristické trestnou činnost. Nakolik však podpoře či propagaci odpovídá podstoupení výcviku či vycestování za tímto cílem? Řešením by byla kazuistická úprava vycestování a přicestování, případně i např. výcviku, prostřednictvím samostatných trestných činů obdobně, jako tomu je z větší části ve Francii a v blízké budoucnosti tak tomu patrně bude i na Slovensku. Určitým nedostatkem by byla nutnost pokračovat v číslování § 312g, 312h atd., přičemž jsou tato čísla kombinovaná s písmeny dosti obtížně zapamatovatelná a nevyhledává se v nich příliš snadno.

K přečíslování, jímž by trestné činy vytvořené zákonem č. 455/2016 Sb. dostaly „řádná“ čísla paragrafům by došlo s rekodifikací trestního práva hmotného, což by přispělo ke zvýšení přehlednosti. Při současném stavu by se mohl např. zahraniční odborník bez přístupu k oficiálnímu překladu trestního zákoníku při čerpání informací o české trestněprávní úpravě v případě vyjádření typu „k terorismu se vztahují ustanovení § 311 -313“ dospět k názoru, že se jedná o pouhé tři paragrafy. Zároveň by se opět s ohledem na přehlednost česká rekodifikace mohla inspirovat na Slovensku i ve sloučení institutu beztrestnosti agenta dle § 312c a § 363, jenž je zvláštním druhem okolnosti vylučující protiprávnost, a zvláštních ustanovení o účinné lítosti dle § 312b a § 362 jako okolnosti, která způsobuje zánik trestní odpovědnosti za trestný čin, při jejich současném převedení do obecné části trestního zákoníku. V navrhované slovenské úpravě

V souladu s tím, jak na terorismus nahlíží jiné státy, mezinárodní organizace i odborná veřejnost, je třeba se zamyslet nad umístěním terorismu v našem právním řádu a jmenovitě trestním zákoníku. Švédský způsob úplného vydělení terorismu a dalších zločinů z jednotné kodifikace by nemělo opodstatnění z hlediska určité tradice v českém právním řádu spočívající v postupném sjednocování úpravy do kodifikací jako trestní zákon z roku 1950, který převzal skutkové podstaty z rakouského zákoníku i zákona na ochranu lidově demokratické republiky. Terorismus v různých formách má rovněž společné znaky s organizovaným zločinem, jako je organizovanost, plánovitost, vynalézavost v získávání financí a podpory, ale i s válečnými zločiny a extremismem, jako je absolutní neúcta

k lidskému životu, zdraví, lidským právům a vlastně jakýmkoliv mezinárodně uznávaným závazkům či právu národních států. Při případné budoucí rekonstrukci českého trestního práva hmotného se zcela jistě objeví úvahy, zda po vzoru Slovenska nepřesunout trestné činy dle § 311, § 312a a § 312d-312f do stejné hlavy, jako válečné zločiny. Bylo by to v souladu s jednoduchou definicí terorismu podle A. Schmida, že se jedná o mírovou dobu válečných zločinů, s ohledem na trestný čin vlastizrady dle § 309 spáchaný formou teroristického útoku dle § 311 či teroru dle § 312 a samotný trestný čin teroru dle § 312 by se však jednalo o neúplné řešení. Oba trestné činy mají bližší souvislost s ohrožením ústavního zřízení, než s válečnými zločiny, proto by jejich přesunutí v současném znění postrádalo opodstatnění, snad kromě snahy udržet teroristické trestné činy v jedné hlavě trestního zákoníku. Řešením by bylo vytvořit z teroru a vlastizrady formou trestných činů teroristického útoku a teroru kvalifikované skutkové podstaty trestného činu teroristického útoku a zachovat vlastizradu jako samostatný trestný čin ve vztahu k trestnému činu sabotáže dle § 314. Nová ustanovení by mohla znít:

(3) Odnětím svobody na patnáct až dvacet let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku, nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán, usmrtí-li úmyslně jiného v úmyslu poškodit ústavní zřízení.

(4) Stejně jako v odst. 3 bude potrestán občan České republiky, který ve spojení s cizí mocí nebo cizím činitelem spáchá čin uvedený v odstavci 1, 2 nebo 3¹⁵¹.

Byla by samozřejmě otázka, jak by se zákonodárci vypořádali i z hlediska výše trestu se stávajícím odst. 2, z něž se dohledné době pravděpodobně stane odst. 3. Možným řešením by bylo učinit z výše navrhovaného odst. 3 pouhé písmeno v současném odst. 2. Za úvahu by stálo i rozšíření postihu jednání ve spojení s cizí mocí nebo cizím činitelem na trestné činy pod § 312d – 312f, snad s výjimkou veřejného schvalování dle § 312e odst. 1 alinea 2 a podstoupení výcviku dle § 312e odst. 2 písm. c). Jasno může do dalšího směřování úprav trestněprávního postihu terorismu vnést stejně jako na Slovensku praxe Nejvyšší soudu jako dovolacího orgánu či Ústavní soud obdobně jako francouzská Ústavní rada formou tzv. negativního zákonodárství, neboli rušení protiústavních ustanovení zákonů.

---

¹⁵¹ Převzato ze skutkových podstat podle trestního zákoníku v účinném znění (pozn. autora). In: CODEXIS [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 5. 1. 2018].

Závěr

Terorismus zůstává i v současnosti předmětem dohadů odborníků, států i mezinárodních organizací. Přes 80 let snah o vytvoření jednotné definici přineslo dílčí úspěchy v podobě např. vymezení terorismu jako mírové obdoby válečných zločinů, kterým A. Schmid inspiroval Slovensko k úpravě těchto dvou okruhů závažné trestné činnosti v rámci společné hlavy slovenského trestního zákoníku. Rovněž došlo na úrovni specializovaných orgánů OSN k uzavření celkem 13 protiteroristických úmluv obsahujících požadavky vůči smluvním státům na kriminalizaci určitých jednání, bývají doplněny protokolem. Od 70. let 20. století tak státy postupně získaly předlohu pro vlastní definici terorismu v trestních či jiných zákonech pomocí subjektivní stránky spočívající v úmyslu zásadním způsobem zastrašit obyvatelstvo či donutit stát nebo mezinárodní organizaci, aby něco konala, opomenula či strpěla a objektivní stránky jako protiprávních činností v rozsahu od únosů letadel a lodí přes braní rukojmí až po bombové útoky, financování terorismu a jaderný terorismus. Rada Bezpečnosti OSN rovněž využila svých pravomocí a opakovaně odsuzovala terorismus, upozorňovala na nejnovější trendy a zavazovala členské státy k přijetí opatření k co nejširšímu postihu terorismu prostřednictvím svých rezolucí, vydaných např. po útocích z 11. září 2001 či v roce 2014 souvislosti s aktivitami tzv. zahraničních teroristických bojovníků. Pozadu nezůstala ani Rada Evropy se dvěma úmluvami přijatými v letech 1977 a 2005 či EU se dvěma rámcovými rozhodnutími z let 2002 a 2008 a směrnicí o boji proti terorismu z roku 2017, která pro 28 členských států představuje prakticky univerzální úpravu terorismu v rozsahu místy přesahujícím dosud vydané úmluvy a jejich protokoly.

V důsledku členství v OSN, Radě Evropy i Evropská unie došlo k postupné implementaci požadavků výše zmiňovaných nástrojů do právního řádu České republiky. Trestněprávní úprava terorismu byla až do zavedení trestného činu teroristického útoku do § 95 trestního zákona z roku 1961 roztržena mezi množství nesourodých trestných činů později z velké části převzatých i do trestního zákoníku, např. braní rukojmí, teroru, typově odpovídajícího trestnému činu vraždy spáchanému v úmyslu poškodit ústavní (dříve socialistické) zřízení, či záškodnictví jako kvalifikovaná obdoba trestného činu obecného ohrožení. I po rekodifikaci trestního práva hmotného v rámci trestního zákoníku jsme však patřili mezi státy, které nemají ani základní úpravu trestněprávního postihu financování terorismu či v trestním zákoníku samostatně definovanou teroristickou skupinu, ačkoli jsme byli signatáři většiny (a od roku 2016 všech) úmluv na úrovni OSN i Rady Evropy a od roku 2004 pro nás jako členský stát EU platila rámcová rozhodnutí. Na požadavky mezinárodních i

evropských institucí na rozšíření a zpřesnění trestněprávní úpravy jsme odpovídali například tak, že k trestněprávnímu postihu financování terorismu plně dostačují ustanovení o účastenství a trestném činu teroru či teroristického útoku. Až pohružka mezinárodní ekonomickou izolací ze strany Moneyval donutila zákonodárce urychlit práce na novele, kterou jsme akceptovali požadavky vyplývající z našich mezinárodních závazků. Tato určitá nepřizpůsobivost a liknavost České republiky v přístupu k terorismu pramení zejména z pocitu bezpečí a nedostatku zkušeností se současným mezinárodním terorismem. Česká republika však již byla v minulosti varována před hrozbou teroristického útoku, přičemž s ohledem na současnou geopolitickou a zejména pak evropskou bezpečnostní situaci tato hrozba potenciálně trvá a zájem na ochraně obyvatel před terorismem by měl proto být pro zákonodárce prvořadý.

I přes prodlevy v přijímání potřebných opatření však česká trestněprávní úprava terorismu má kvality v podobně dostatečně podrobně vymezených skutkových podstat a širokého spektra postihovaných činností. Na Slovensku obecné soudy v roce 2016 neuspěly při snaze obhájit před Nejvyšším soudem SR použití trestněprávní úpravy terorismu. Příčinou neúspěchu a současně kritiky stávající úpravy ze strany Nejvyššího soudu SR bylo právě příliš obecné vymezení trestného činu terorismu. Kritiky se rovněž dočkala snaha obecných soudů z důvodů exkluzivity stíhaného jednání a možnosti vytvořit vzorové rozhodnutí za každou cenu pod skutkovou podstatu trestného činu terorismu subsumovat jednání, které bylo očividně namířeno vůči užšímu okruhu subjektů, než obyvatelstvu a základům státu. V roce 2017 naopak francouzská Ústavní rada musela dvakrát vyslovit protiústavnost ustanovení trestního zákoníku, které postihovalo prohlížení internetového obsahu oslavujícího terorismus. Z odůvodnění rozhodnutí Ústavní rady vyplývá, že ve Francii jsou terorismus a jeho podpora včetně podněcování postihovány dostatečně široce. V současnosti trestní zákoník definuje pod § 311 odst. 1 základní skutkovou podstatu trestného činu teroristického útoku pomocí úmyslu

- poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost České republiky,
- narušit nebo zničit základní politickou, hospodářskou nebo sociální strukturu České republiky nebo mezinárodní organizace,
- závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo nebo
- protiprávně přinutit vládu nebo jiný orgán veřejné moci nebo mezinárodní organizaci, aby něco konala, opominula nebo trpěla

a celé škály činností, vycházejících převážně z úmluv přijatých na úrovni OSN a rámcového rozhodnutí z roku 2002. V souladu se směrnicí o boji proti terorismu bude tato definice v roce 2018 patrně ještě doplněna o útoky na informační systémy. Trestní sazba je stanovena ve výši 5-15 let odnětí svobody, přičemž podle připravované novely budou takto postihovány pouze útoky proti životu a zdraví osob, mírnějším trestem v sazbě 3 – 12 let odnětí svobody pak útoky směřující proti majetku, což by však mohlo mít vliv na snížení odrazujícího účinku trestu, tedy generální prevenci. Sazbou 12 – 20 let odnětí svobody je podle odst. 2 postihován zejména spáchání členem organizované skupiny a velmi nepříznivý následek takového činu. Na základě směrnice o boji proti terorismu a dále Úmluvy Rady Evropy o prevenci terorismu z roku 2005 a Dodatkového protokolu k Úmluvě Rady Evropy o prevenci terorismu docházelo k rozšiřování definice terorismu nejprve v rámci § 311 odst. 2 a od 1. 2. 2017 v podobě samostatných trestných činů financování terorismu dle § 312d, podpory a propagace terorismu dle § 312e a vyhrožování teroristickým trestným činem dle § 312f. Stejnou novelou byl do § 129a zaveden pojem teroristická skupina při vymezení pojmovými znaky organizované skupiny a legislativní zkratka teroristické trestné činy zahrnující trestný čin vlastizrady spáchaný formou teroristického útoku či teroru a zároveň oba tyto trestné činy. Došlo též k vydělení trestného činu účasti na teroristické skupině v § 312a spolu se zvláštním ustanovením o účinné lítosti dle § 312b a ustanovením o beztrestnosti agenta dle § 312c. Podle předchozí úpravy bylo možné postihovat teroristickou skupinu jako organizovanou zločineckou a totéž platilo i pro účast na takové skupině. Základní skutkové podstaty uvedených trestných činů jsou postihovány sazbou 3 – 12 let odnětí svobody, tedy mírněji, než trestné činy teroristického útoku či teroru, kvalifikované skutkové podstaty pak stejně přísně. V budoucnosti by další změny mohly spočívat např. v

- zohlednění trendů, např. užívání dopravních prostředků k páčání terorismu, zvýšením trestní sazby za takové jednání,
- výslovné zohlednění organizací v seznamech vedených OSN či EU v definici teroristické skupiny,
- rozdělení trestného činu podpory a propagace terorismu na samostatné trestné činy,
- přesunutí trestněprávní úpravy terorismu v rámci rekonstrukce trestního práva hmotného do stejné hlavy jako válečné zločiny s ohledem na obdobné projevy těchto jevů, nebo
- včlenění trestných činů teroru a vlastizrady do trestného činu teroristického útoku při zachování trestného vlastizrady formou trestného činu sabotáže.

V souladu s požadavky FATF došlo postupně k rozšíření postihu financování kromě jednotlivců jako samostatně jednajících pachatelů či členů teroristických skupin i na teroristické skupiny jako takové a páchaní výše uvedených trestných činů. Pod trestný čin podpory a propagace terorismu byly zařazeny velmi nesourodé činnosti spočívající v přímém i nepřímém podněcování terorismu, náboru a výcviku k terorismu včetně jeho podstoupení, podpory formou poskytnutí odměny či odškodnění za spáchání teroristického trestného činu a vycestování za účelem terorismu, k němuž pravděpodobně v roce 2018 v souladu se směrnicí o boji proti terorismu přibude i přicestování na území ČR. Právě v případě spáchání pokusu trestného činu podpory a propagace terorismu formou vycestování došlo v roce 2017 k prvnímu úspěšnému použití ustanovení postihujícího terorismus českými soudy, které odsoudily mediálně propíraného „prvního českého džihádistu“ nejprve k 39 měsícům a později s přihlédnutím k závažnosti jeho jednání k 6 letům odnětí svobody. Jako jediný přímý důkaz o vině muže, který se chtěl přidat k ISIS a byl zadržen tureckými úřady, posloužila výpověď obviněného. Ve Švédsku však krátce předtím soudy pachatele obviněného ze stejného jednání zprostily, neboť mohly pouze konstatovat, že nepřímé důkazy v podobě dokumentů a obrázků souvisejících s terorismem a jeho oslavou k prokázání viny nestačí. V tomto případě nemohl být pachatel souzen ani za pokus o účast na teroristické skupině, neboť Švédsko toto jednání dosud nepostihuje. Česká trestněprávní úprava tak v první zkoušce obstála a vzhledem k probíhajícímu vyšetřování několika osob podezřelých mj. z trestného činu podpory a propagace terorismu patrně ještě brzy dojde k jejímu prověření. Situace kolem českých teroristů se tak patrně začíná navzdory nedávným porážkám teroristických organizací zejména na území Sýrie a Iráku zhoršovat. Zda tresty stanovené v trestním zákoníku odpovídají z hlediska výše požadavkům směrnice o boji proti terorismu, tedy zda se jedná o účinné, přiměřené a odrazující tresty, to budeme moci posoudit již brzy.

Resumé

There is not much word in common speech that would cause such negative connotations as terrorism. Most people would read up on news from the media about recent attacks in Western Europe or on footage of aircraft crashing The World Trade Center buildings in New York City on September 11, 2001. Terrorism has been a subject to social sciences for a very long time, and the events of September 11, 2001 directly caused the boom of this research, whether it be its legal, criminalistic, psychological or medical specialization. Various measures against this pathological phenomenon normative or executive character has also been taken by states, international organisation represented by The United Nations and regional organisations such as The Council of Europe and European Union.

The aim of the thesis is to describe the development of criminal law regulation of terrorism in the Czech Republic including recent changes, to compare it with the regulation and its application in countries with different historical experience with terrorism and to evaluate its effectiveness while proposing possible further changes.

The thesis is systematically divided into five interconnected chapters and uses both Czech and foreign language sources, mainly monographs, explanatory reports on legal regulations and expert articles.

The first chapter defines the basic concepts, especially terrorism, its definition and typology. In Chapter 2 there are both international and European instruments for effective punishment of terrorism. The core of the thesis is the 3rd chapter, which describes the development of Czech experience and the approach to terrorism as a serious manifestation of criminal activity. Chapter 4 focuses on foreign experience in the field of terrorism and the differences in counter-terrorism legislation of individual states, namely Slovakia, Sweden and France. The final chapter is intended to outline the direction of possible further changes in the terrorist offenses regulation.

Zdroje

Odborné publikace

- BÍLKOVÁ Veronika. *Idealisté, nebo fanatici? Zahraniční (terorističtí) bojovníci z pohledu mezinárodního práva*. Jurisprudence, ročník 2015, č. 6. ISSN 1802-3843.
- BLAHOŽ Josef, ed. *Lidská práva a právní politika boje proti terorismu*. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, 2008. ISBN 978-80-86775-20-3.
- BLAHOŽ, Josef, ed. *Právní politika boje proti terorismu a demokracie: otevřená otázka*. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, 2007. ISBN 978-80-86775-13-5.
- BOBEK Michal, Pavel MOLEK a Vojtěch ŠIMÍČEK (eds.) *Komunistické právo v Československu*. Kapitoly z dějin bezpráví. Mezinárodní politologický ústav, Masarykova univerzita: Brno, 2009. ISBN 978-80-210-4844-7.
- BRZYBOHATÝ Marián. *Terorismus a my: základy sebeobrany*. Praha: Computer Press, 2001. ISBN 80-7226-584-9.
- EICHLER Jan. *Globální terorismus jako vážná hrozba pro civilní obyvatelstvo*. The science for population protection, roč. 5, č. 1(2013). Lázňe Bohdaneč: řeMV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, Institut ochrany obyvatelstva. ISSN 1803-568x.
- FILIPEC Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5040-7.
- FROLÍK Jan. *Výbuch na Staroměstském náměstí 7. listopadu 1962*. In: Sborník Archivu Ministerstva vnitra. Odbor archivní a spisové služby MV ČR 4, Praha 2006. ISSN 2336-1387.
- CHMELÍK Jan. *Zločin bez hranic: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu: učebnice pro vysoké školy bezpečnostně právního a kriminalistického zaměření*. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-7201-480-3.
- IVOR Jaroslav, ed. *Spoločnosť proti terorizmu*. Plzeň: Vydavateľství a nakladateľství Aleš Čeněk, 2014. Slovenské zborníky. ISBN 978-80-7380-546-3.
- JELÍNEK Jiří a Jaroslav IVOR. *Trestní právo Evropské unie a jeho vliv na právní řád České republiky a Slovenské republiky*. Praha: Leges, 2015. Teoretik. ISBN 978-80-7502-080-2.
- KAZDA Jan. *Právní ochrana proti kontrarevoluci za první Československé Republiky*. Dny práva 2012. Masarykova univerzita, Brno 2013. ISBN 978-80-210-6319-8.
- KOZÁK Peter. *Nové možnosti trestného postihu cudzích bojovníkov? Niekoľko poznámok k právnej úprave § 419a Trestného zákona*. Právnik, teoretický časopis pro otázky státu a práva, č. 9/2016. ISSN 0231-6625. s. 754-763.
- KRATOCHVÍL Vladimír. *Terorismus v platném a budoucím trestním právu České republiky*. Kriminalistika, 2007, roč. 40, č. 2, ISSN 1210-9150.
- KUCHTA Josef. *Kurs trestního práva: trestní právo hmotné: zvláštní část*. V Praze: C. H. Beck, 2009. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-047-8.
- MAREŠ Miroslav. *Soudobé problémy a výzvy aplikace trestného činu teroristického útoku*. Státní zastupitelství, 2015, roč. 18, č. 2. ISSN 1214-3758.
- MAREŠ Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9.
- PAVLÍČEK, Václav. *Bezpečnost České republiky a potřeba ústavních změn: sborník příspěvků z mezinárodní konference : Praha 18.-19.9.2003*. Praha: Vodnář, 2004. ISBN 80-85889-57-9.
- ROBEJŠEK, Petr, LOUŽEK, Marek, ed. *Mezinárodní terorismus - nový nebo starý fenomén?: Devadesát let od sarajevského atentátu*. Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2004. ISBN 80-86547-33-7.
- SMOLÍK Josef a Tomáš ŠMÍD. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2010. ISBN 978-80-210-5288-8.
- ŠÁMAL Pavel, František PÚRY a Stanislav RIZMAN. *Trestní zákon: komentář*. 6., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-896-7.
- ŠÁMAL Pavel a kolektiv. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2012. Velké komentáře ISBN 978-80-7400-428-5.

- ŠEDIVÝ Jiří. *Nové paradigma terorismu*. Mezinárodní politika. Praha: 2003, roč. 4, č. 1. ISSN 0543-7962.
- ŠTURMA Pavel. *Terorismus a mezinárodní odpovědnost*. Terorismus a mezinárodní právo: sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference v Bratislavě 23. a 24. listopadu 2006. Bratislava: Bratislavská vysoká škola práva, 2007. ISBN 978-80-969320-2-3.
- ŠTURMA Pavel, Veronika BÍLKOVÁ a Jana NOVÁKOVÁ. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovaném zločinu*. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-7179-305-1.
- TOMÁŠEK Michal. *Europeizace trestního práva*. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-737-9.

Rozhodnutí soudů (poskytnuta v elektronické formě)

- *Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 2. 2017, sp. zn. 34T 16/2016*
- *Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 5. 2017, sp. zn. 10 To 38/2017*

Odborné články (online)

- BORING Nicolas. *France: Constitutional Court Strikes Down Prohibition on Accessing Terrorist Websites*. Law Library of Congress, 17. 1. 2018. [online] Dostupné z <http://www.loc.gov/law/foreign-news/article/france-constitutional-court-strikes-down-prohibition-on-accessing-terrorist-websites/> [cit. 19. 1. 2018]
- BORING Nicolas. *France: State of Emergency Officially Ends as New Security Measures Come Into Force*. Law Library of Congress, 29. 11. 2017. [online] Dostupné z <http://www.loc.gov/law/foreign-news/article/france-special-security-measures-declared-unconstitutional/> [cit. 12. 1. 2018]
- BOYLE Meredith. *Lone Wolf Terrorism and the Influence of the Internet in France*. CISLA Senior Integrative Projects 2013. [online] Dostupné z <http://digitalcommons.conncoll.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1000&context=sip> [cit. 1. 6. 2017].
- BOJANOVSKA Dorjana. *The impact of anti-terrorism legislation on the freedom of expression in France and Turkey*. Central European University Budapest, 2017. [online] Dostupné z www.etd.ceu.hu/2017/bojanovska_dorjana.pdf [cit. 20. 12. 2017]
- Olivier DUTHEILLET de LAMOTHE. *French legislation against terrorism: constitutional issues*. Conseil constitutionnel, listopad 2006. [online] Dostupné z http://www.conseil-constitutionnel.fr/conseil-constitutionnel/root/bank_mm/pdf/Conseil/constitutionalterrorism.pdf [cit. 12. 11. 2017]
- HECKER Mark a Élie TENENBAUM. *France vs. Jihadism: The Republic in a New Age of Terror*. Institut français des relations internationales: Security Studies Centre, 2017. [online] Dostupné z: https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/hecker_tenenbaum_france_vs_jihadism_2017.pdf [cit. 2. 1. 2018].
- HOFVERBERG Elin. *Sweden: Court Rejects Charge of Terrorism Travel; Government Proposes Tighter Legislation*. Law Library of Congress, poslední aktualizace 6. 10. 2015. [online] Dostupné z <http://www.loc.gov/law/foreign-news/article/sweden-court-rejects-charge-of-terrorism-travel-government-proposes-tighter-legislation/> [cit. 4. 1. 2018]
- JELÍNEK Jiří. *Protiteroristická“ novela trestního zákoníku – poznámky k orientačnímu studiu*. Bulletin Advokacie 26. 4. 2017. [online] Dostupné z <http://www.bulletin-advokacie.cz/protiteroristicka-novela-trestniho-zakoniku-poznamky-k-orientacnimu-studiu#ftn4> [cit. 5. 10. 2017]
- KARKULÍKOVÁ Martina a Eva TATEROVÁ. *Přístup OSN k hrozbě globálního terorismu: případové studie Al-Kájdý a Islámského státu*. REXTER, ročník 2016, č. 2. [online] Dostupné z <http://www.rexter.cz/pristup-osn-k-hrozbe-globalniho-terorismu-pripadove-studie-al-kajdy-a-islamskeho-statu/2016/12/27/> [cit. 6. 5. 2017]
- LACAZE Marion. *Latest developments in the repression and prevention of terrorism under French criminal law*. Montesquie Law Review 3/2015, říjen 2015. [online] Dostupné z http://www.montesquielawreview.eu/mlr3/mlr3_en/lacaze_e.pdf [cit. 24. 1. 2018]

- LUDVÍK Karel. *Dvacet let od výbuchu NVS na Staroměstském náměstí*. Jednota Československé obce legionářské 2010. [online] Dostupné z [http://www.pyro-csol.cz/files/pribehy/Dvacet let od vybuchu NVS na Staromestskem namesti.pdf](http://www.pyro-csol.cz/files/pribehy/Dvacet_let_od_vybuchu_NVS_na_Staromestskem_namesti.pdf) [cit. 4. 4. 2017].
- MAREŠ Miroslav. *Anarchistický terorismus v České republice po roce 1989*. REXTER, ročník 2004, č. 2. [online] Dostupné z <http://www.rexter.cz/anarchisticky-terorismus-v-ceske-republice-po-roce-1989/2004/11/01/> [cit. 9. 5. 2017].
- MENDELSON Barak. *ISIS' Lone-Wolf Strategy*. Foreign Affairs 25. srpna 2016. [online] Dostupné z <https://www.foreignaffairs.com/articles/2016-08-25/isis-lone-wolf-strategy> [cit. 4. 9. 2017]
- OŠŤÁDALOVÁ Šárka. *Naděje či politická gesta? Vliv rezolucí Rady bezpečnosti OSN na mírový proces v Sýrii*. Právní prostor 6. 1. 2016. [online] Dostupné z <http://www.pravniprostor.cz/clanky/mezinarodni-a-evropske-pravo/nadeje-ci-politicka-gesta-vliv-rezoluci-rady-bezpecnosti-osn-na-mirovy-proces-v-syrii> [cit. 6. 9. 2017]
- OŠŤÁDALOVÁ Šárka. *Terorismus v dějinách a mezinárodním právu*, Právní prostor 2. 12. 2015. [online] Dostupné z <http://www.pravniprostor.cz/clanky/mezinarodni-a-evropske-pravo/terorismus-v-dejinach-a-mezinarodnim-pravu> [cit. 4. 5. 2017].
- PIKNA Bohumil. *Základní terminologie oblasti justice a vnitřních věcí – Část VII – Zvláštní oblasti spolupráce*, Ministerstvo vnitra: Policejní akademie 2005, [online] Dostupné z: http://www.polac.cz/eu/zakl_term/cast_7.html [cit. 6. 6. 2017].
- SCHMID Alex. *Terrorism - The Definitional Problem*. 36 Case Western Reserve Journal of International Law, 2004, ročník 36., číslo 2. ISSN 0008-7254. [online] Dostupné z <http://scholarlycommons.law.case.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1400&context=jil> [cit. 29. 4. 2017]
- SMOLÍK Josef. *Psychologie terorismu a metafora schodiště*. Vojenské rozhledy 2015. Roč. 24 (56), č. 3, ISSN 1210-3292. [online] Dostupné z: <http://www.vojenskerozhledy.cz/selektivni-vyhledavani/kategorie-clanku/bezpecnostni-prostredi/psychologie-terorismu-a-metafora-schodiste> [cit. 27. 4. 2017]
- SÝKORA Michal. *Organizovaná (zločinecká) skupina*. Právní prostor, 20. 5. 2014. [online] Dostupné z <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/organizovana-zlocinecka-skupina> [cit. 2. 9. 2017].

Parlament, ministerstva a vláda (online)

- *Usnesení výboru pro evropské záležitosti ze 43. schůze ze dne 4. února 2016*. [online] Dostupné z <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=78697> [cit. 29. 9. 2017]
- *Definice pojmu terorismus*. Odbor bezpečnostní politiky, 29. 7. 2009. [online] Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx> [cit. 15. 5. 2017]
- *Mezinárodní spolupráce v boji proti informační kriminalitě*. Ministerstvo vnitra ČR, 2009. [online] Dostupné z www.mvcr.cz/soubor/cyber-vyzkum-studie-mezinarodni-pdf.aspx [cit. 13. 5. 2017].
- *Legislativní návrhy v oblasti vnitřní bezpečnosti*. Ministerstvo vnitra: Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, duben 2016. [online] Dostupné z www.ceska-justice.cz/wp-content/uploads/2016/06/Terrorismus-II.docx [cit. 28. 11. 2017]
- *Český překlad textu Úmluvy Rady Evropy o prevenci terorismu*. Poslanecká Sněmovna Parlamentu České republiky 2016. [online] Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=120665> [cit. 9. 6. 2017].
- *Český překlad textu Dodatkového protokolu k Úmluvě Rady Evropy o prevenci terorismu*. Poslanecká Sněmovna Parlamentu České republiky 2016. [online] Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=120677> [cit. 12. 6. 2017].
- *Dodatkový protokol k Úmluvě Rady Evropy o prevenci terorismu - předkládací zpráva pro Parlament ČR*. Praha, 30. 1. 2017. [online] Dostupné z www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=120676 [cit. 19. 6. 2017].

- *Terorismus a jeho projevy v někdejším Československu a dnešní České republice*. Ministerstvo vnitra České republiky. [online] Dostupné z <http://www.mvcr.cz/clanek/terorismus-a-jeho-projevy-v-nekdejším-ceskoslovensku-a-dnesní-ceske-republice.aspx> [cit. 1. 4. 2017].
- *Vláda potvrdila vyhlášení prvního stupně ohrožení terorismem*. Vláda České republiky, 22. 3. 2016. [online] Dostupné z <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-potvrdila-vyhlášení-prvního-stupně-ohrožení-terorismem---141711/> [cit. 31. 5. 2017]
- *Vládní návrh zákona č. 86/1950 Sb. trestní zákon*. Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna. [online] Dostupné z http://www.psp.cz/eknih/1948ns/tisky/t0472_01.htm. [cit. 12. 8. 2017].
- *Materiály k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony*. Informační systém ODok, Úřad vlády ČR, aktualizováno 1. 2. 2018. [online] Dostupné z <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNAPDADPTW> [cit. 2. 2. 2018]

Informační systém CODEXIS (online)

- *Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2009 Sb., trestnímu zákoníku*.
- *Důvodová zpráva k zákonu č. 118/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim*.
- *Důvodová zpráva k zákonu č. 455/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony*.
- *Důvodová zpráva k zákonu č. 330/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů*.
- *Důvodová zpráva k zákonu č. 165/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů*.
- *Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 13. 11. 1963, sp. zn. I To 49/63*.
- *Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18. 7. 1985*.
- *Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*.
- *Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon*.

Dokumenty evropských a mezinárodních organizací (online)

- *Seznam signatářů Protokolu doplňujícího Úmluvu o potlačení protiprávního zmocnění se letadel*. Sekretariát ICAO. [online] Dostupné z https://www.icao.int/secretariat/legal/List%20of%20Parties/Beijing_Prot_EN.pdf [cit. 20. 1. 2018]
- *Seznam signatářů Úmluvy o potlačování protiprávních činů souvisejících s mezinárodním civilním letectvím*. Sekretariát ICAO. [online] Dostupné z https://www.icao.int/secretariat/legal/List%20of%20Parties/Beijing_Conv_EN.pdf [cit. 20. 1. 2018]
- *Profiles on counter-terrorist capacity – France*. Rada Evropy: Výbor CODEXTER, září 2013. [online] Dostupné z <https://rm.coe.int/1680641029> [cit. 5. 12. 2017]
- *Profiles on counter-terrorist capacity – Sweden*. Rada Evropy: Výbor CODEXTER, duben 2014. [online] Dostupné z <https://rm.coe.int/1680641033> [cit. 15. 1. 2018]
- *Ad Hoc Committee established by General Assembly resolution 51/210 of 17 December 1996*. Kodifikační oddělení Úřadu OSN pro právní záležitosti, poslední aktualizace 22. 9. 2017. [online] Dostupné z <http://legal.un.org/committees/terrorism/> [cit. 15. 11. 2017].
- *Zpráva vedoucího pracovní skupiny přednesená na schůzi 6. výboru. 72. schůze 6. výboru Valného shromáždění OSN, 3. listopadu 2017*. [online] Dostupné z http://statements.unmeetings.org/media2/16155025/oral_rep_wg_int_terrorism_3-november_rev.pdf [cit. 19. 11. 2017]
- *Seznam podpisů a ratifikace Smlouvy 190 - Protokol, kterým se mění Evropská úmluva o potlačování terorismu*. Rada Evropy, poslední aktualizace 25. 1. 2018 [online] Dostupné z https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/190/signatures?p_auth=LP4dKWk1 [cit. 25. 1. 2018].

- *Rámcové rozhodnutí Rady 2008/919/SVV ze dne 28. listopadu 2008, kterým se mění rámcové rozhodnutí 2002/475/SVV o boji proti terorismu.* [online] Dostupné z <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32008F0919&from=CS> [cit. 12. 6. 2017].
- *Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/541 ze dne 15. března 2017 o boji proti terorismu, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/475/SVV a mění rozhodnutí Rady 2005/671/SVV.* [online] Dostupné z <http://www.eurlex.cz/dokument.aspx?celex=32017L0541> [cit. 21. 6. 2017].

Zahraníční dokumenty ministerstev, důvodové zprávy a soudní rozhodnutí (online)

- *Rozsudek Nejvyššího soudu Indické republiky ve věci Madan Singh vs. State of Bihar.* Nové Dillí 2. dubna 2004. [online] Dostupné z <http://www.sacw.net/hrights/judgementjehanabad.doc> [cit. 9. 5. 2017]
- *Důvodová zpráva k zákonu č. 421/2002 Z. z. Ministerstvo Spravedlivosti SR 2002.* [online] Dostupné z: <https://wwwold.justice.sk/kop/pk/pk041-04.rtf> [cit. 12. 12. 2017]
- *Důvodová zpráva k zákonu č. 300/2005 Z. z., trestný zákon.* Vládný návrh – trestný zákon. Národní rada Slovenskej Republiky 2005. [online] Dostupné z <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=1612> [cit. 13. 12. 2017]
- *Důvodová zpráva k zákonu č. 576/2009 Z. z., kterým se mění a doplňuje zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znění pozdějších předpisů a o změně zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znění pozdějších předpisů.* Národní rada Slovenskej Republiky, 2009. [online] Dostupné z <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=3079> [cit. 30. 11. 2017]
- *Důvodová zpráva k zákonu č. 397/2015 Z. z., kterým se pro účely Trestného zákona ustanovuje seznam látek s anabolickým nebo jiným hormonálním účinkem a kterým se mění a doplňují některé zákony.* Národní rada Slovenskej Republiky, 2015. [online] Dostupné z <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&ZakZborID=13&CisObdobia=6&CPT=1714> [cit. 18. 1. 2018]
- *Rozhodnutí Ústavní rady č. 2016-611 QPC ze dne 10. 2. 2017.* Conseil Constitutionnel 2017. [online] Dostupné z <http://www.conseil-constitutionnel.fr/conseil-constitutionnel/francais/les-decisions/acces-par-date/decisions-depuis-1959/2017/2016-611-qpc/version-en-anglais.149224.html> [cit. 20. 12. 2017]
- *Rozsudek Nejvyššího soudu Slovenské republiky ze dne 14. 4. 2016, sp. zn. 5 Tdo 13/2016.* [online] Dostupné z <http://merit.slv.cz/5Tdo13/2016> [cit. 5. 1. 2018]
- *Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 300/2005 Sb. Trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů a některé zákony - legislativní proces.* Právní a informační portál Úřadu Vlády Slovenské republiky Slov-Lex, poslední aktualizace 23. 1. 2018. [online] Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2017/936> [cit. 2. 2. 2018]

Ostatní internetové zdroje

- *Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy Rady Evropy o prevenci terorismu č. 72/2017 Sb. m. s. ze dne 11. 12. 2017.* [online] Dostupné z <https://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/sdeleni-ministerstva-zahranicnich-veci-o-sjednani-umluvy-rady-evropy-o-prevenci-terorismu-21944.html> [cit. 16. 12. 2017].
- *Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Dodatkového protokolu k Úmluvě Rady Evropy o prevenci terorismu č. 73/2017 Sb. m. s. ze dne 11. 12. 2017.* [online] Dostupné z <https://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/sdeleni-ministerstva-zahranicnich-veci-o-sjednani-dodatkoveho-protokolu-k-umluve-rady-evropy-o-prevenci-terorismu-21945.html> [cit. 13. 5. 2017].
- *Policie obvinila tři Čechy, kteří se dali na stranu teroristů.* Seznam zprávy 18. 1. 2018. [online] Dostupné z <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/policie-obvinila-tri-cechy-keri-se-dali-na-stranu-teroristu-41825?seq-no=1&dop-ab-variant=&source=clanky-home> [cit. 31. 1. 2018]

- *Global Terrorism Index: Death toll drops globally but rises in Europe*. Deutsche Welle, 15. listopadu 2017. [online] Dostupné z <http://www.dw.com/en/global-terrorism-index-death-toll-drops-globally-but-rises-in-europe/a-41385199> [cit. 22. 11. 2017].
- *'Carlos the Jackal' sentenced to life for 1974 attack*. The Telegraph 29. 3. 2017. [online] Dostupné z <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/03/29/carlos-jackal-sentenced-life-1974-attack/> [cit. 12. 4. 2017].
- *Policie: Teroristé projížděli Českem a sháněli outdoorové vybavení*. Česká televize 15. 9. 2016. [online] Dostupné z <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1908494-policie-teroriste-projizdeli-ceskem-a-shaneli-outdoorove-vybaveni> [cit. 19. 9. 2017].
- *Islámský stát zařadil Česko mezi své úhlavní nepřátele. Nové video mluví o "koalici d'ábla"*. Aktuálně.cz 25. 11. 2015. [online] Dostupné z <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/islamsky-stat-hrozi-na-videu-ceske-republice-pravost-kanalu/r~205d4944938911e58f750025900fea04/> [cit. 6. 7. 2017]
- *Střelec zabil v Devínské Nové Vsi sedm lidí a následně i sebe*. SME Bratislava 30. 8. 2010. [online] Dostupné z <https://bratislava.sme.sk/c/5526340/strelec-zabil-v-devinskej-sedem-ludi-a-potom-aj-seba.html> [cit. 4. 12. 2017]
- *Český džihádista si odsedí šest let, Nejvyšší soud zamítl jeho dovolání*. iDnes.cz Plzeňský kraj 28. 11. 2017. [online] Dostupné z https://plzen.idnes.cz/nejvyssi-soud-jan-silovsky-spalene-porici-trest-islamsky-stat-verdikt-1ne-/plzen-zpravy.aspx?c=A171128_121503_plzen-zpravy_vb [cit. 3. 12. 2017]
- *Bombový výbuch v centre Košíc: Krajský súd odsúdil Ladislava Kuca na 12-ročný trest*. Košice 24, 24. 1. 2018. [online] Dostupné z <http://kosice.dnes24.sk/bombovy-vybuch-v-centre-kosic-krajsky-sud-odsudil-ladislava-kuca-na-12-rocnny-trest-289760> [cit. 1. 2. 2018]
- *Protiteroristický balík zákonov*. Bulletin Pro Bono 12/2015. Čarnogurský ULC Law Firm, 2015. [online] Dostupné z <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-pro-bono/2015/12/5414-protiteroristicky-balik-zakonov> [cit. 15. 12. 2017]
- *France hands 'Mama Jihad' the maximum sentence for role in terrorist conspiracy*. France 24, 6. 10. 2017. [online] Dostupné z <http://www.france24.com/en/20171006-french-mother-mama-jihad-maximum-sentence-vilus-syria-terrorist-conspiracy> [cit. 15. 1. 2018]
- *Treatment of Foreign Fighters in Selected Jurisdictions: Country Surveys*. Law Library of Congress, poslední aktualizace 6. 10. 2015. [online] Dostupné z <https://www.loc.gov/law/help/foreign-fighters/country-surveys.php#France> [cit. 4. 1. 2018]
- *Swedes charge Uzbek man with terrorism in truck attack*. ABC News, 30. 1. 2018. [online] <http://abcnews.go.com/International/wireStory/swedes-charge-uzbek-man-terrorism-truck-attack-52698745> [cit. 3. 2. 2018]
- *2017 Crime & Safety Report - Sweden*. United States Bureau of Diplomatic Security, 17. 3. 2017. [online] Dostupné z <https://www.osac.gov/pages/ContentReportDetails.aspx?cid=21476> [cit. 25. 1. 2018]